

การเพิ่มประสิทธิภาพกระบวนการตรวจสอบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและ
หนี้สินของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

นางกัญรัตน์ ตันอารีย์

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต
แขนงวิชาบริหารธุรกิจ สาขาวิชาวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

พ.ศ. 2556

**Efficiency Improvement of Assets and Liabilities Audit Process of the Office of the
National Anti-Corruption Commission**

Mrs. Kunyarat Tunaree

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Business Administration
School of Management Science
Sukhothai Thammathirat Open University

2013

หัวข้อการศึกษาค้นคว้าอิสระ การเพิ่มประสิทธิภาพกระบวนการตรวจสอบบัญชีแสดงรายการ
ทรัพย์สินและหนี้สินของสำนักงานคณะกรรมการป้องกัน
และปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ
ชื่อและนามสกุล นางกันยารัตน์ ตันอารีย์
แขนงวิชา บริหารธุรกิจ
สาขาวิชา วิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์นิพนธ์ เห็น โชคชัยชนะ

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 19 มิถุนายน 2557

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ

นิพนธ์

ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์นิพนธ์ เห็น โชคชัยชนะ)

ศิวะ วัฒนา

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์สุชาดา สถาวรวงศ์)

ศิวะ วัฒนา

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิวีย์ เข้มทอง)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาวิทยาการจัดการ

ชื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ การเพิ่มประสิทธิภาพกระบวนการตรวจสอบบัญชีแสดงรายการ
ทรัพย์สินและหนี้สินของสำนักงานคณะกรรมการป้องกัน
และปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

ผู้ศึกษา นางกัญยรัตน์ ตันอารีย์ **รหัสนักศึกษา** 2553000445 **ปริญญา** บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ณัพนธ์ เห็นโชคชัยชนะ **ปีการศึกษา** 2556

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าอิสระครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาระดับประสิทธิภาพของ
กระบวนการตรวจสอบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของสำนักงานคณะกรรมการ
ป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (2) เสนอแนวทางเพิ่มประสิทธิภาพกระบวนการ
ตรวจสอบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและ
ปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ เจ้าหน้าที่ตรวจสอบทรัพย์สินในส่วนกลาง
สังกัดสำนักทะเบียนและพัฒนาระบบตรวจสอบ สำนักตรวจสอบทรัพย์สินภาคการเมือง สำนัก
ตรวจสอบทรัพย์สินภาครัฐและรัฐวิสาหกิจ และสำนักส่งเสริมการตรวจสอบทรัพย์สินภาคการเมือง
ส่วนท้องถิ่น จำนวน 83 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้
ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการศึกษาค้นคว้าอิสระพบว่า (1) ระดับประสิทธิภาพของกระบวนการตรวจสอบ
บัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน
พบว่าทุกด้านมีประสิทธิภาพในระดับมากทุกด้าน คือ ด้านการปฏิบัติงานตรวจสอบ ด้านการ
รายงานผลการตรวจสอบและด้านการรับบัญชี ตามลำดับ (2) แนวทางในการเพิ่มประสิทธิภาพ
กระบวนการตรวจสอบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ได้แก่ การเผยแพร่ความรู้ในเรื่อง
หลักเกณฑ์และวิธีการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินให้กับผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีให้มาก
ยิ่งขึ้น การเพิ่มอัตราค่าจ้างให้สอดคล้องกับปริมาณงาน การปรับปรุงและพัฒนาระบบสารสนเทศ
ให้สามารถรองรับการปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสม

คำสำคัญ ประสิทธิภาพ กระบวนการตรวจสอบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน
สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

Independent Study title: Efficiency Improvement of Assets and Liabilities Audit Process
of the Office of the National Anti-Corruption Commission

Author: Mrs. Kunyarat Tunaree; **ID:** 2553000445;

Degree: Master of Business Administration;

Independent Study advisor: Nipan Henchokchaichana, Associate Professor;

Academic year: 2013

Abstract

This independent study aimed (1) study the level of the efficiency improvement of the assets and liabilities audit process of the Office of the National Anti-Corruption Commission, (2) give some guidelines for the efficiency improvement of the assets and liabilities audit process of the Office of the National Anti-Corruption Commission.

The population in this study was 83 asset inspection group officials who are responsible for different departments including (1) Bureau of Assets Declaration Registration and Development of Inspection system, (2) Bureau of Political Sector Assets Inspection, (3) Bureau of Public Sector and State Enterprises Assets Inspection, and (4) Bureau of Local Government Assets Inspection. Questionnaires were used for data collection. Statistics including frequency, percentage, mean, standard deviation, and content analysis were used for data analysis

The results of this study were as follows: (1) The efficiency of assets and liabilities audit process was found to be at high level in general. In addition, it was found that the operation of the audit as well as the report of the audit and receiving of Asset and Liabilities Declaration were also at high level. (2) Guidelines for the efficiency improvement of the assets and liabilities audit process were suggested in this study. The results of the study suggested that there should be more of the dissemination of knowledge about rules and submissions of Asset and Liabilities Declaration. There should be an increase in the number of personnel in order to deal with the workload efficiently. Additionally, an information system development is required in order to support the operation of the audit properly.

Keywords : Efficiency, Assets and liabilities audit process, The Office of the National Anti-Corruption Commission

กิตติกรรมประกาศ

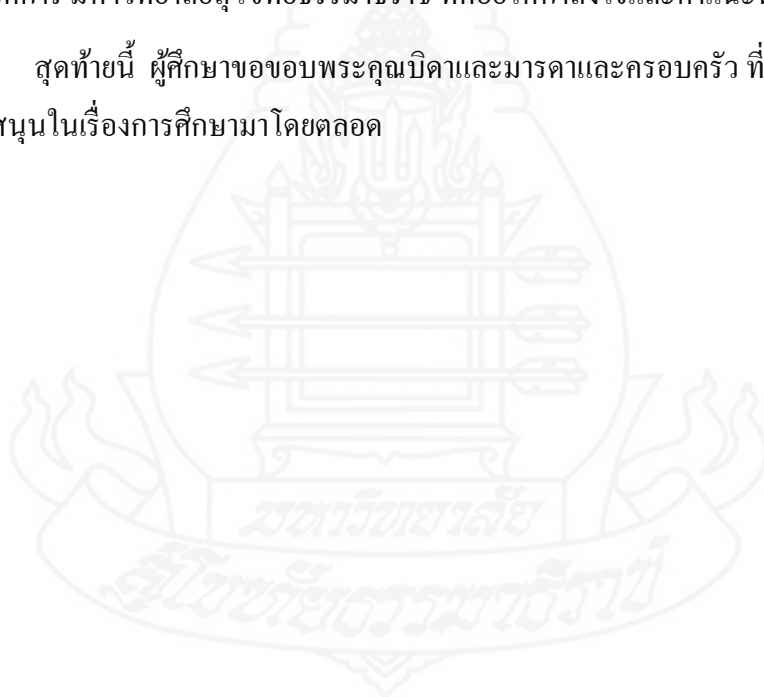
ผู้ศึกษา กราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์นันทน์ เห็น โชคชัยชนะ ประธาน กรรมการที่ปรึกษา การค้นคว้าอิสระ และรองศาสตราจารย์สุชาติดา สดาวรวงศ์ กรรมการที่ปรึกษา การค้นคว้าอิสระ ที่กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำและตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ทำให้ การศึกษา ค้นคว้าอิสระ มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ตรวจ แบบสอบถาม ซึ่งทำให้แบบสอบถามเสร็จสมบูรณ์และทำให้ผู้ศึกษาได้ข้อมูลที่ต้องการครบถ้วน

ขอขอบพระคุณเพื่อร่วมงานด้านการตรวจสอบทรัพย์สินในส่วนกลางของสำนักงาน คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติทุกท่าน ที่กรุณาตอบแบบสอบถาม ทำให้การจัดเก็บรวบรวมข้อมูลได้รับข้อมูลที่ครบถ้วน และขอบคุณ เพื่อนนักศึกษาสาขา วิชา วิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ที่คอยให้กำลังใจและคำแนะนำแก่ผู้ศึกษา

สุดท้ายนี้ ผู้ศึกษาขอขอบพระคุณบิดาและมารดาและครอบครัว ที่คอยให้กำลังใจและ คอยสนับสนุนในเรื่องการศึกษามาโดยตลอด

กันยรัตน์ ตันอารีย์

กรกฎาคม 2557

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	4
กรอบแนวคิดของการศึกษา.....	4
ขอบเขตของการศึกษา.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	7
การบริหารงานของสำนักงาน ป.ป.ช. (เฉพาะภารกิจด้านตรวจสอบทรัพย์สิน).....	7
กระบวนการตรวจสอบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน.....	14
กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบ บัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน.....	29
แนวคิดเกี่ยวกับการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน.....	34
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	38
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการศึกษา.....	42
ประชากร.....	42
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา.....	42
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	44
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	44

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	46
ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	46
ตอนที่ 2 ประสิทธิภาพของกระบวนการตรวจสอบ บัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน.....	49
ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการเพิ่มประสิทธิภาพ กระบวนการตรวจสอบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน.....	57
บทที่ 5 สรุปผลการศึกษา การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	58
สรุปผลการศึกษา.....	58
การอภิปรายผล.....	61
ข้อเสนอแนะ.....	64
บรรณานุกรม.....	68
ภาคผนวก.....	72
ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ.....	73
ข แบบสอบถาม.....	75
ค การประเมินดัชนีความสอดคล้องระหว่างแบบสอบถามกับวัตถุประสงค์.....	82
ประวัติผู้ศึกษา.....	85

สารบัญตาราง

		หน้า
ตารางที่ 1.1	สถิติผลการดำเนินงานด้านการตรวจสอบ บัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน.....	3
ตารางที่ 4.1	จำนวนและร้อยละของเจ้าพนักงานตรวจสอบทรัพย์สินในส่วนกลาง จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล.....	46
ตารางที่ 4.2	ระดับประสิทธิภาพของกระบวนการตรวจสอบ บัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน.....	49
ตารางที่ 4.3	ระดับประสิทธิภาพของกระบวนการตรวจสอบ บัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ด้านการรับบัญชี.....	50
ตารางที่ 4.4	ระดับประสิทธิภาพของกระบวนการตรวจสอบ บัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ด้านการปฏิบัติงานตรวจสอบ.....	52
ตารางที่ 4.5	ระดับประสิทธิภาพของกระบวนการตรวจสอบ บัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ด้านการรายงานผลการตรวจสอบ.....	55

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดของการศึกษา.....	4
ภาพที่ 2.1 แผนผัง โครงสร้างการบริหารจัดการ ภารกิจด้านตรวจสอบทรัพย์สิน (ส่วนกลาง).....	8
ภาพที่ 2.2 แผนผังกระบวนการรับบัญชี.....	15
ภาพที่ 2.3 แผนผังกระบวนการส่งบัญชีให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ.....	16
ภาพที่ 2.4 แผนผังกระบวนการตรวจสอบแบบปกติ.....	18
ภาพที่ 2.5 แผนผังกระบวนการตรวจสอบเพื่อยืนยันข้อมูล.....	20
ภาพที่ 2.6 แผนผังกระบวนการตรวจสอบเชิงลึก (กรณีมอบหมายพนักงานเจ้าหน้าที่).....	23
ภาพที่ 2.7 แผนผังกระบวนการตรวจสอบเชิงลึก (กรณีมอบหมายพนักงานได้สวน).....	24
ภาพที่ 2.8 แผนผังกระบวนการตรวจสอบเชิงลึก (กรณีมอบหมายอนุกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน).....	25
ภาพที่ 2.9 แผนผังกระบวนการรายงานผลการตรวจสอบ.....	28

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การทุจริตหรือราษฎร์บังหลวง หรือการคอร์รัปชัน เป็นปัญหาที่ฝังรากลึกอยู่ในสังคมไทยมาช้านานส่งผลกระทบต่อระดับกว้างและลึกที่ก่อให้เกิดความเสียหายอย่างรุนแรงต่อความมั่นคงของรัฐ ระบบเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และยังส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นในการลงทุนและการค้าระหว่างประเทศอีกด้วย ส่วนหนึ่งเกิดจากกลุ่มคนจำนวนหนึ่งที่มีความรู้ มีทุน และมีอำนาจทางการเมืองมุ่งแสวงหาผลประโยชน์อันมิควรได้สำหรับตนเองและผู้อื่น (สำนักงาน ป.ป.ช.,2554 :6) การทุจริตคอร์รัปชันที่พบเห็นบ่อยที่สุด คือ กลุ่มราชการส่วนท้องถิ่น ส่วนการทุจริตคอร์รัปชันที่ก่อให้เกิดความเสียหายกับประเทศชาติมากที่สุด คือ การทุจริตคอร์รัปชันของนักการเมืองระดับสูง สาเหตุของการทุจริตคอร์รัปชันในประเทศไทยที่พบเห็นมากในปัจจุบัน ได้แก่

1. การแทรกแซงจากฝ่ายการเมือง เพื่อผลประโยชน์ทางการเมือง และเพื่อเป็นการถนอมทุนคืนของนักการเมืองที่ซื้อเสียงเข้ามา
2. นักการเมืองจำเป็นต้องหาทุนเข้าพรรค เพื่อช่วยบริหารทางการเมือง
3. การขาดความโปร่งใสและตรวจสอบได้ในกระบวนการทางการเมือง
4. ประเพณีและวัฒนธรรมไทย เงินใต้โต๊ะเป็นธรรมเนียม
5. ขาดระบบลงโทษที่มีประสิทธิภาพสำหรับเจ้าหน้าที่ที่คอร์รัปชัน (สำนักงาน ป.ป.ช.,2554:59)

ปี 2536 ปัญหาการคอร์รัปชันถูกยกให้เป็นปัญหาสำคัญระดับโลกขึ้นอย่างจริงจัง และได้มีการจัดตั้งองค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ หรือ Transparency International (TI) ขึ้นในประเทศเยอรมนี โดยได้รับการสนับสนุนจากธนาคารโลก (World Bank) รัฐบาลประเทศต่างๆ และองค์กรข้ามชาติบางองค์กร โดย TI เป็นองค์กรนานาชาติที่ไม่มุ่งหวังผลกำไรและเป็นองค์กรภาคประชาสังคมระดับโลก มีเครือข่ายกว่า 120 ประเทศทั่วโลก โดยวัตถุประสงค์หลักในการก่อตั้ง TI คือ 1) ผลักดันให้การคอร์รัปชันเป็นวาระของโลก 2) แสดงบทบาทสำคัญในการจัดทำอนุสัญญาการต่อต้านคอร์รัปชัน และ 3) ยกกระดับมาตรฐานความแข็งแกร่งภาครัฐพร้อมทั้งจัดทำดัชนีภาพลักษณ์

คอร์รัปชัน (Corruption Perceptions Index: CPI) เพื่อเป็นตัวชี้วัดปรากฏการณ์คอร์รัปชันในประเทศต่างๆ ทั่วโลก (จารุวรรณ สุขุมลพงษ์, 2556:36-37)

รายงานผลการจัดอันดับค่าดัชนีภาพลักษณ์คอร์รัปชัน ซึ่งจัดทำ โดยองค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ พบว่าตั้งแต่ปี 2553-2556 ประเทศไทยได้รับอันดับที่ด้อยลงคือ อันดับที่ 78, 80, 88 และ 102 ตามลำดับ (<http://www.transparency-thailand.org>) แสดงให้เห็นถึงสถานการณ์การทุจริตคอร์รัปชันในประเทศไทย ว่าอยู่ในระดับที่รุนแรงและมีแนวโน้มที่จะเพิ่มความรุนแรงมากยิ่งขึ้นในอนาคต

ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันของนักการเมืองและข้าราชการ ได้ส่งผลให้ประเทศไทยได้รับความเสียหายอย่างมาก เพราะแทนที่จะได้นำเงินงบประมาณของประเทศที่มีอยู่อย่างจำกัด นำมาใช้ในการพัฒนาประเทศให้เกิดประโยชน์สูงสุด กลับทำให้นักการเมืองและข้าราชการเหล่านี้ร่ำรวยขึ้นจากการหาผลประโยชน์ให้กับตนเองและพวกพ้อง รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 จึงได้บัญญัติให้มีการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ โดยได้กำหนดให้มีการตรวจสอบความถูกต้องและความมีอยู่จริง รวมทั้งความเปลี่ยนแปลงของทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐ โดยกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (คณะกรรมการ ป.ป.ช.) ในการดำเนินการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินข้างต้น เพื่อหวังให้เป็นมาตรการหนึ่งในการป้องปรามการทุจริตคอร์รัปชัน มีสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (สำนักงาน ป.ป.ช.) เป็นหน่วยงานธุรการ โดยระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. 2550-2554 ผลการดำเนินงานด้านการตรวจสอบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐ มีดังนี้

ตารางที่ 1.1 สถิติผลการดำเนินงานด้านการตรวจสอบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน

หน่วย : บัญชี

ปีงบประมาณ พ.ศ.	บัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ที่รับไว้ดำเนินการ			ตรวจสอบ แล้วเสร็จ	อยู่ระหว่าง ดำเนินการ
	คงค้าง	รับใหม่	รวม		
2550	38,865	9,008	47,873	20,479	27,394
2551	27,394	16,717	44,111	4,988	39,123
2552	39,123	12,863	51,986	4,569	47,417
2553	47,417	9,997	57,414	8,321	49,093
2554	49,093	9,888	58,981	12,148	46,833

ที่มา : รายงานผลการตรวจสอบและผลการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ประจำปี พ.ศ.2554 : 175

จากสถิติผลการดำเนินงานด้านการตรวจสอบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินข้างต้น เห็นได้ว่าบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่อยู่ระหว่างดำเนินการ มีเป็นจำนวนมาก และมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นทุกปี ในขณะที่สถานการณ์การทุจริตคอร์รัปชันในประเทศไทยอยู่ในระดับรุนแรงและมีแนวโน้มที่จะเพิ่มความรุนแรงมากยิ่งขึ้นในอนาคต เช่นกัน ดังนั้นความหวังที่จะให้การตรวจสอบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน เป็นเครื่องมือในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ เพื่อเป็นการป้องปรามการทุจริตคอร์รัปชันของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐ จึงยังไม่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ได้มากนัก

ผู้ศึกษาเห็นว่าปริมาณงานที่อยู่ระหว่างการดำเนินการจำนวนมากนั้น อาจเกิดจากกระบวนการในการตรวจสอบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินยังไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ หรืออาจมีปัจจัยบางประการที่เป็นอุปสรรคและส่งผลกระทบต่อกระบวนการตรวจสอบ บัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่ใช้ในปัจจุบัน ทั้งนี้จากผลการศึกษาของ สุวณี กัมมกสิกิจ (2551: 2) ได้กล่าวไว้ว่าหากมีกระบวนการตรวจสอบทรัพย์สินที่ดี ย่อมส่งผลทำให้การตรวจสอบ บัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินเป็นมาตรการหนึ่งที่ใช้ในการป้องกันการทุจริตได้

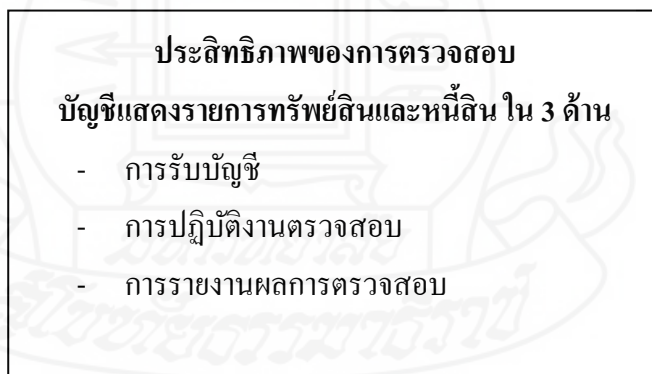
ดังนั้น ผู้ศึกษาในฐานะที่เป็นผู้ปฏิบัติงานด้าน การตรวจสอบทรัพย์สินของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ จึงมีความสนใจทำการศึกษา ถึงกระบวนการตรวจสอบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติในปัจจุบัน ว่ามีประสิทธิภาพอยู่ในระดับใด เพื่อนำผลที่ได้จากการศึกษาเสนอเป็นแนวทางในการเพิ่มประสิทธิภาพการตรวจสอบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการศึกษา

2.1 เพื่อศึกษาระดับประสิทธิภาพของกระบวนการตรวจสอบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

2.2 เพื่อเสนอแนวทางเพิ่มประสิทธิภาพการตรวจสอบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

3. กรอบแนวคิดของการศึกษา

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดของการศึกษา

4. ขอบเขตของการศึกษา

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้กำหนดขอบเขตของการศึกษาไว้ ดังนี้

4.1 ขอบเขตด้านตัวแปร

ประสิทธิภาพของการตรวจสอบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ประกอบด้วย การรับบัญชี การปฏิบัติงานตรวจสอบ และการรายงานผลการตรวจสอบ

4.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาครั้งนี้มุ่งศึกษา ประสิทธิภาพ ของ การตรวจสอบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เท่านั้น

4.3 ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ทำการศึกษา คือ เจ้าพนักงานตรวจสอบทรัพย์สินในส่วนกลาง ที่ปฏิบัติหน้าที่ตรวจสอบทรัพย์สิน ในสังกัดสำนักทะเบียนและพัฒนาระบบตรวจสอบ สำนักตรวจสอบทรัพย์สินภาคการเมือง สำนักตรวจสอบทรัพย์สินภาครัฐและรัฐวิสาหกิจ และสำนักส่งเสริมการตรวจสอบทรัพย์สินภาคการเมืองส่วนท้องถิ่น จำนวน 83 คน

5. นิยามศัพท์เฉพาะ

5.1 บัญชี หมายถึง บัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินตามแบบที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ประกาศกำหนด

5.2 ผู้ยื่นบัญชี หมายถึง ผู้ที่มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินตามที่กฎหมายและประกาศคณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด ได้แก่ ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐ ในตำแหน่งที่สำนักตรวจสอบทรัพย์สินภาคการเมือง สำนักตรวจสอบทรัพย์สินภาครัฐและรัฐวิสาหกิจ และสำนักส่งเสริมการตรวจสอบทรัพย์สิน ภาคการเมือง ส่วนท้องถิ่น เป็นผู้รับผิดชอบในการตรวจสอบ

5.3 สำนักงาน ป.ป.ช. หมายถึง สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

5.4 คณะกรรมการ ป.ป.ช. หมายถึง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

5.5 เจ้าพนักงานตรวจสอบทรัพย์สินในส่วนกลาง หมายถึง ข้าราชการที่ปฏิบัติหน้าที่ตรวจสอบทรัพย์สินใน สังกัดสำนักทะเบียนและพัฒนาระบบตรวจสอบ สำนักตรวจสอบทรัพย์สิน ภาคราชการเมือง สำนักตรวจสอบทรัพย์สินภาครัฐและรัฐวิสาหกิจ และสำนักส่งเสริมการตรวจสอบทรัพย์สินภาคราชการเมืองส่วนท้องถิ่น

5.6 การเพิ่มประสิทธิภาพกระบวนการตรวจสอบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน หมายถึง การปรับปรุงหรือพัฒนากระบวนการในการตรวจสอบทรัพย์สิน และหนี้สินให้เอื้อประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตรวจสอบทรัพย์สิน เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปด้วยความสะดวก รวดเร็ว และคล่องตัวมากที่สุด ใน 3 ด้าน คือ ด้านการรับบัญชี ด้านการปฏิบัติงานตรวจสอบ และด้านการรายงานผลการตรวจสอบ

5.7 การรับบัญชี หมายถึง การกลั่นกรองความถูกต้องและครบถ้วนของบัญชีและเอกสารประกอบของผู้ยื่นบัญชีในเบื้องต้น การลงทะเบียนและบันทึกข้อมูลในระบบตรวจสอบทรัพย์สิน การออกใบรับบัญชี และการส่งมอบบัญชีให้กับสำนักที่รับผิดชอบเพื่อดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

5.8 การปฏิบัติงานตรวจสอบ หมายถึง การตรวจสอบบัญชีและเอกสารประกอบ โดยวิธีการตรวจสอบและหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ เพื่อพิสูจน์ถึงความถูกต้องและความมีอยู่จริง รวมทั้งความเปลี่ยนแปลงของทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ยื่นบัญชี

5.9 การรายงานผลการตรวจสอบ หมายถึง การจัดทำรายงานผลที่ได้จากการปฏิบัติงานตรวจสอบและความเห็นต่อผลการตรวจสอบ ตามรูปแบบและวิธีการที่กำหนดไว้เพื่อเสนอต่อผู้บริหารเพื่อพิจารณาต่อไป

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

6.1 สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ทราบถึงระดับประสิทธิภาพของกระบวนการตรวจสอบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่ใช้ในปัจจุบัน

6.2 สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ทราบถึงปัญหาและอุปสรรคในแต่ละกระบวนการตรวจสอบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน

6.3 สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ทราบถึงแนวทางในการเพิ่มประสิทธิภาพกระบวนการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สิน

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษากฎหมาย ระเบียบ แนวคิด ทฤษฎี วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการศึกษา ดังนี้

1. การบริหารงานของสำนักงาน ป.ป.ช. (เฉพาะภารกิจด้านการตรวจสอบทรัพย์สิน)
2. กระบวนการตรวจสอบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน
3. กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน
4. แนวคิดเกี่ยวกับการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. การบริหารงานของสำนักงาน ป.ป.ช. (เฉพาะภารกิจด้านการตรวจสอบทรัพย์สิน)

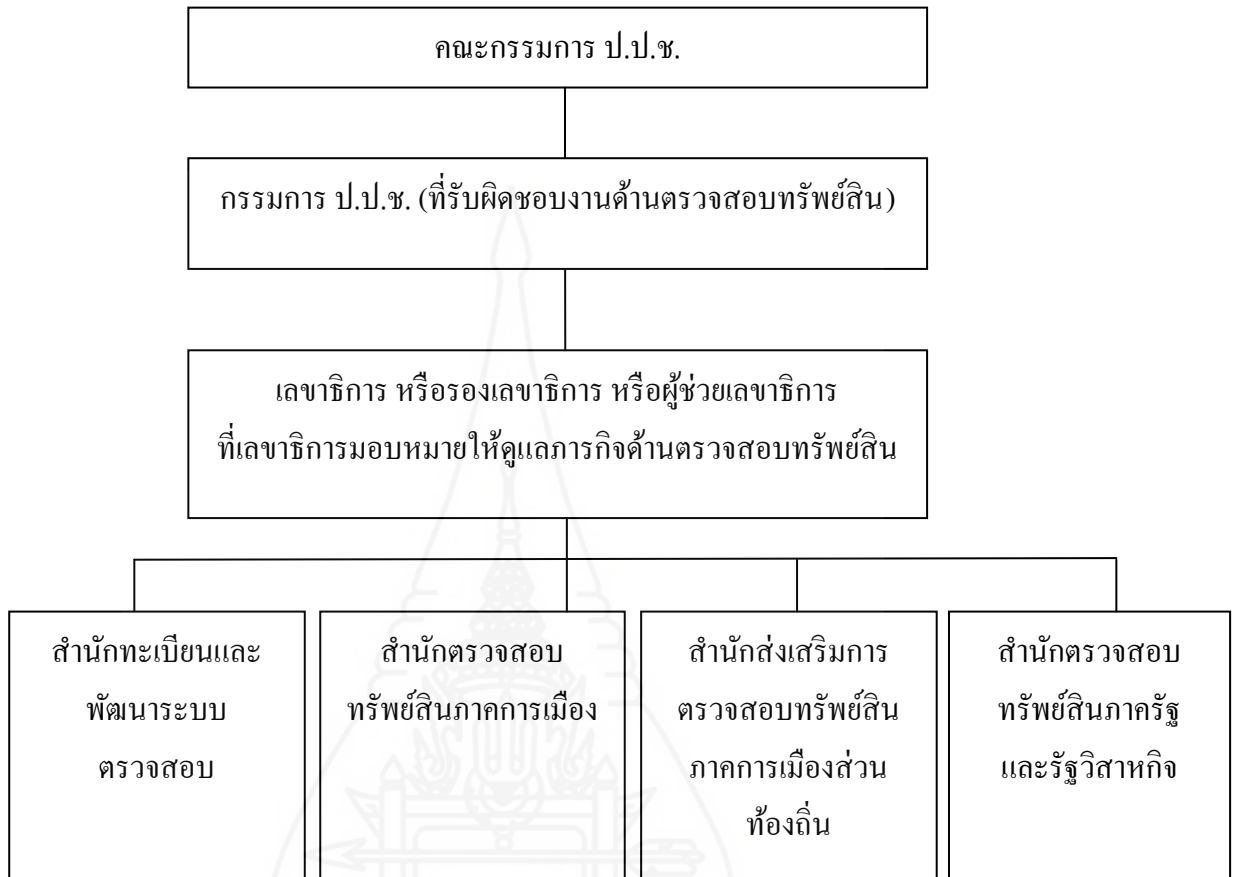
1.1 โครงสร้างการแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงาน ป.ป.ช.

ประกาศคณะกรรมการ ป.ป.ช. เรื่องการแบ่งส่วนราชการภายในและอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการในสังกัด สำนักงานคณะกรรมการ ป.ป.ช. พ.ศ.2554 เฉพาะภารกิจด้านตรวจสอบทรัพย์สิน (ส่วนกลาง) แบ่งออกเป็น

- 1.1.1 สำนักทะเบียนและพัฒนาระบบตรวจสอบ
- 1.1.2 สำนักตรวจสอบทรัพย์สินภาคการเมือง
- 1.1.3 สำนักตรวจสอบทรัพย์สินภาคการเมืองส่วนท้องถิ่น เปลี่ยนชื่อเป็น “สำนักส่งเสริมการตรวจสอบทรัพย์สินภาคการเมืองส่วนท้องถิ่น ” ตามประกาศคณะกรรมการ ป.ป.ช. เรื่องการแบ่งส่วนราชการภายในและอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการในสังกัด สำนักงานคณะกรรมการ ป.ป.ช. (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2556

1.1.4 สำนักตรวจสอบทรัพย์สินภาครัฐและรัฐวิสาหกิจ

โครงสร้างการบริหารจัดการภารกิจด้านตรวจสอบทรัพย์สิน(ส่วนกลาง)

ภาพที่ 2.1 แผนผังโครงสร้างการบริหารจัดการภารกิจด้านตรวจสอบทรัพย์สิน(ส่วนกลาง)

ที่มา : ดัดแปลงจากสำนักงาน ป.ป.ช. (2555) “คู่มือการตรวจสอบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน” : 4

1.2 บทบาทและอำนาจหน้าที่ของสำนักตรวจสอบทรัพย์สิน

ประกาศของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เรื่องการแบ่งส่วนราชการภายในและอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการในสังกัด สำนักงานคณะกรรมการ ป.ป.ช. พ.ศ.2554 และ (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2556 เฉพาะภารกิจด้านตรวจสอบทรัพย์สิน (ส่วนกลาง) แบ่งออกเป็น

1.2.1 สำนักทะเบียนและพัฒนาระบบตรวจสอบ มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

- 1) ดำเนินการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่น เจ้าหน้าที่ของรัฐและผู้ที่มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และติดตามข้อมูลและเอกสารเพิ่มเติมในกรณีที่ข้อมูลไม่ครบถ้วนตามแบบบัญชีที่ยื่น
- 2) ดำเนินการเกี่ยวกับการรับและตรวจสอบความครบถ้วนของข้อมูลตามแบบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของผู้มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินในกลุ่มเป้าหมายภาคการเมือง ได้แก่ นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ข้าราชการรัฐสภาฝ่ายการเมืองตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายรัฐสภา ข้าราชการการเมืองอื่นตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการการเมือง รวมทั้งผู้บริหารและสมาชิกสภากรุงเทพมหานครและเมืองพัทยา กลุ่มเป้าหมายภาครัฐและภาครัฐวิสาหกิจ
- 3) ดำเนินการตรวจสอบ การโอน ยักย้าย แปรสภาพ หรือชุกซ่อนทรัพย์สิน หรือปรากฏพฤติการณ์ว่ามีการถือครองทรัพย์สินแทน อันมีลักษณะเป็นการมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้น ผิดปกติและการตรวจสอบเรื่องตามกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินซึ่งต้องส่งเรื่องมาให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ตรวจสอบ
- 4) ศึกษา วิเคราะห์ พัฒนาระบบงานตรวจสอบและข้อมูลสารสนเทศด้านการตรวจสอบทรัพย์สิน การจัดทำคู่มือการปฏิบัติงาน รวมทั้งการพัฒนาปรับปรุงแบบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน
- 5) ประชาสัมพันธ์และบริการให้คำปรึกษา แนะนำในเรื่องการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และการอำนวยความสะดวกแก่ผู้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน
- 6) ดำเนินการในกรณีผู้ที่กฎหมายกำหนดให้มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ผู้ใดตั้งใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบภายในเวลาที่กำหนด
- 7) ดำเนินการเพื่อรับยื่นเรื่องและตรวจสอบเบื้องต้น กรณีมีการร้องเรียนเกี่ยวข้องกับการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินแล้วส่งต่อให้สำนักตรวจสอบทรัพย์สินที่รับผิดชอบแต่ละกลุ่มเป้าหมายดำเนินการ
- 8) ประสานงานและปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง
- 9) ปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

1.2.2 สำนักตรวจสอบทรัพย์สินภาคการเมือง มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

- 1) ดำเนินการเกี่ยวกับการตรวจสอบความถูกต้องและความมีอยู่จริง รวมทั้งความเปลี่ยนแปลงของทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ซึ่งมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินตามที่กฎหมายกำหนด ได้แก่ นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ข้าราชการรัฐสภาฝ่ายการเมืองตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายรัฐสภา ข้าราชการการเมืองอื่นตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการการเมือง และติดตามข้อมูลและเอกสารเพิ่มเติมในกรณีที่มีข้อมูลไม่ครบถ้วนตามแบบบัญชีที่ยื่น
- 2) ดำเนินการเกี่ยวกับการตรวจติดตามกลุ่มเป้าหมายภาคการเมืองตาม 1) ที่เสี่ยงต่อการกระทำการทุจริตหรือรั่วไหลผิดปกติ ดำเนินการกรณีจิตใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบ หรือจิตใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบด้วยความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ
- 3) ดำเนินการและตรวจสอบ กรณีผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีพฤติกรรมปรากฏหรือมีเหตุอันควรสงสัยเกี่ยวกับการได้มาซึ่งทรัพย์สินและหนี้สินโดยมิชอบหรือมีพฤติกรรมอันควรเชื่อได้ว่ามีการโอนย้าย แปรสภาพ หรือชุกซ่อนทรัพย์สิน หรือปรากฏพฤติกรรมถือครองทรัพย์สินแทนอันเป็นการมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ
- 4) ดำเนินการเสนอเรื่องให้ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองวินิจฉัย ในกรณีผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองผู้ใดจิตใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบตามที่กฎหมายกำหนด หรือจิตใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบด้วยความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มอบหมาย และหรือประสานงานทางคดีร่วมกับสำนักกฎหมายและสำนักคดี
- 5) ดำเนินการเกี่ยวกับการเปิดเผยบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบของผู้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา และเจ้าหน้าที่ของรัฐตามที่กฎหมายกำหนด
- 6) ศึกษาวิเคราะห์เกี่ยวกับการจัดการหุ้นส่วนและหุ้นของรัฐมนตรีตามกฎหมายว่าด้วยการจัดการหุ้นส่วนและหุ้นของรัฐมนตรี การจัดทำแบบสัญญาจัดการหุ้นส่วนหรือหุ้นของรัฐมนตรี การรับแจ้งกรณีรัฐมนตรีประสงค์โอนหุ้นส่วนหรือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัท ให้นิติบุคคล การวิเคราะห์ความเหมาะสมของนิติบุคคลที่รับโอนรวมทั้งการเปิดเผยสำเนาสัญญานั้นให้ประชาชนทราบ

7) รายงานผลการตรวจสอบและผลการปฏิบัติหน้าที่ พร้อมข้อสังเกตต่อ คณะรัฐมนตรี สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาทุกปี และประกาศรายงานดังกล่าวในราชกิจจานุเบกษา และเปิดเผยต่อสาธารณะด้วย

8) ประสานงานและปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของ หน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง

9) ปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

1.2.3 สำนักส่งเสริมการตรวจสอบทรัพย์สินภาคการเมืองส่วนท้องถิ่น มีอำนาจ หน้าที่ ดังนี้

1) ดำเนินการตรวจสอบในกรณีที่สำนักงานป.ป.ช. ประจำจังหวัด ตรวจสอบ พบว่าผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองส่วนท้องถิ่น ปรากฏพฤติการณ์น่าเชื่อว่าจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดง รายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบ หรือยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินหรือหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วยความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ หรือมี ทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ

2) ดำเนินการตรวจสอบในกรณีที่สำนักงานป.ป.ช. ประจำจังหวัด ตรวจสอบ พบว่าผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองส่วนท้องถิ่นมีพฤติการณ์ปรากฏหรือมีเหตุอันควรสงสัยเกี่ยวกับการ ได้มาซึ่งทรัพย์สินและหนี้สินโดยมิชอบ หรือมีพฤติการณ์อันควรเชื่อได้ว่าการ โอน ย้าย แปรสภาพหรือซุกซ่อนทรัพย์สินหรือปรากฏพฤติการณ์ถือครองทรัพย์สินแทนอันเป็นการมีทรัพย์สิน เพิ่มขึ้นผิดปกติ

3) ดำเนินการเสนอเรื่องให้ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทาง การเมืองวินิจฉัย ในกรณีที่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองส่วนท้องถิ่น เว้นแต่กรุงเทพมหานครและ เมืองพัทยา ผู้ใดจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบตามที่ กฎหมายกำหนด หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบ ด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มอบหมาย และหรือประสานงานทางคดีร่วมกับสำนักกฎหมายและสำนักคดี

4) จัดทำรายงานผลการตรวจสอบความเปลี่ยนแปลงของทรัพย์สินและ หนี้สินของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองส่วนท้องถิ่น เว้นแต่กรุงเทพมหานครและเมืองพัทยา กรณีพ้นจากตำแหน่ง หรือตาย หรือพ้นจากตำแหน่งครบหนึ่งปี และประกาศรายงานผลการ ตรวจสอบดังกล่าวในราชกิจจานุเบกษา

5) ดำเนินการจัดการอบรม นิเทศงาน ให้คำปรึกษาแนะนำในเรื่องการตรวจสอบทรัพย์สินภาคการเมืองส่วนท้องถิ่นแก่สำนักงานป.ป.ช. ประจำจังหวัด และดำเนินการใดๆ เพื่อสร้างเสริมความรู้ความเข้าใจ และสร้างมาตรฐานในการตรวจสอบทรัพย์สินภาคการเมืองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งติดตามและประเมินผลการดำเนินการดังกล่าว

6) พิจารณากลับกรองผลการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินของสำนักตรวจสอบทรัพย์สินในส่วนกลางและของสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัด ก่อนนำเสนอให้คณะอนุกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินพิจารณา รวมทั้งให้ทำหน้าที่ฝ่ายเลขานุการของคณะอนุกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินด้วย

7) ประสานงานและปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัด และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง

8) ปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

1.2.4 สำนักตรวจสอบทรัพย์สินภาครัฐและรัฐวิสาหกิจ มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

1) ดำเนินการเกี่ยวกับการตรวจสอบความถูกต้องและความมีอยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สินของผู้มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของเจ้าหน้าที่ของภาครัฐและรัฐวิสาหกิจ ซึ่งกฎหมายกำหนดว่ามีหน้าที่จะต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและติดตามข้อมูล และเอกสารเพิ่มเติมในกรณีที่ข้อมูลไม่ครบถ้วนตามแบบบัญชีที่ยื่น

2) ดำเนินการเกี่ยวกับการตรวจติดตามกลุ่มเป้าหมายภาครัฐและรัฐวิสาหกิจที่เสี่ยงต่อการกระทำทุจริตหรือรัวรายผิดปกติ ดำเนินการกรณีจึงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบ หรือจึงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบด้วยความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ หรือร่วมกับสำนักงาน ป.ป.ช. จังหวัดแล้วแต่กรณี

3) ดำเนินการและตรวจสอบ กรณีเจ้าหน้าที่ของภาครัฐและรัฐวิสาหกิจที่มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินมีพฤติการณ์ปรากฏ หรือมีเหตุอันควรสงสัยเกี่ยวกับการได้มาซึ่งทรัพย์สินและหนี้สิน โดยมีชอบหรือมีพฤติการณ์อันควรเชื่อได้ว่ามีการ โอนยกย้าย แปรสภาพ หรือชุกซ่อนทรัพย์สินหรือปรากฏพฤติการณ์ถือครองทรัพย์สินแทนอันเป็นการมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ

4) คำเนิการเพื่อเสนอเรื่องให้ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองวินิจฉัยกรณีเจ้าหน้าที่ของภาครัฐและรัฐวิสาหกิจ ซึ่งมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบหรือยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มอบหมายและหรือประสานงานทางคดีร่วมกับสำนักกฎหมายและสำนักคดี

5) ประสานงานและปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของสำนักงาน ป.ป.ช.จังหวัดเขตพื้นที่ และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง

6) ปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

1.3 การดำเนินการของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในภารกิจด้านตรวจสอบทรัพย์สิน

1.3.1 การเปิดเผยบัญชี เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้รับบัญชีและเอกสารประกอบกรณีต่างๆ มาแล้ว ประธานกรรมการหรือกรรมการหรือบุคคลอื่นใดที่ประธานกรรมการมอบหมายจะต้องดำเนินการลงชื่อกำกับไว้ในบัญชี เพื่อป้องกันการแก้ไขเปลี่ยนแปลงในภายหลัง โดยบัญชีของผู้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา จะต้องมีการเปิดเผยบัญชีให้สาธารณชนทราบภายใน 30 วันนับแต่วันครบกำหนด

1.3.2 การตรวจสอบความถูกต้องและความมีอยู่จริง คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้วางแนวทางในการตรวจสอบไว้ในการประชุมครั้งที่ 5/2540 เมื่อวันที่ 26 ธันวาคม 2540 ดังนี้

1) มีการตรวจสอบในเบื้องต้นว่าได้ยื่นบัญชีและเอกสารประกอบครบถ้วนหรือไม่ ขึ้นภายในกำหนดระยะเวลาหรือไม่ แนบสำเนาแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาหรือไม่ ซึ่งหากไม่ครบถ้วนก็จะมีหนังสือให้ผู้ยื่นบัญชีชี้แจงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว

2) ตรวจสอบสถานภาพบุคคล เพื่อเปรียบเทียบกับข้อมูลส่วนบุคคลที่ผู้ยื่นบัญชีแสดงไว้

3) ตรวจสอบความถูกต้องและมียู่จริงของทรัพย์สิน จำนวน 9 รายการ และหนี้สิน จำนวน 4 รายการ โดยพิจารณาจากเอกสารประกอบ

4) ตรวจสอบความเปลี่ยนแปลงของทรัพย์สินและหนี้สิน โดยทำการเปรียบเทียบจากบัญชีกรณีพ้นจากตำแหน่ง กรณีพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี กรณีตายแล้วแต่กรณีกับบัญชีกรณีเข้ารับตำแหน่ง กรณีไม่มีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติให้จัดทำรายงานผลการตรวจสอบเพื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษา ส่วนกรณีที่มีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติหรือรั่วไหลผิดปกติ จะต้องดำเนินการพิสูจน์ที่มาของทรัพย์สินต่อไป (วรวิทย์ สุขบุญ, 2552:9-12)

2. กระบวนการตรวจสอบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน

จากคู่มือการตรวจสอบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน (สำนักงาน
ป.ป.ช.;2555) พบว่ากระบวนการตรวจสอบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ประกอบด้วย
3 ขั้นตอน คือ

1. การรับบัญชี
  2. การปฏิบัติงานตรวจสอบ
  3. การรายงานผลการตรวจสอบ
- ในแต่ละกระบวนการมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1 การรับบัญชี

2.1.1 การรับบัญชี (ใน ส่วนกลาง) เป็นภารกิจของสำนักทะเบียนและพัฒนาระบบ
ตรวจสอบโดยการรับบัญชี มีขั้นตอนดังนี้

1) ขั้นตอนการตรวจสอบบัญชีและเอกสารประกอบ เพื่อเป็นการถ่วงดุล
ในเบื้องต้นว่า ผู้ยื่นบัญชีได้ยื่นบัญชีและเอกสารประกอบถูกต้องครบถ้วนหรือไม่ หากไม่ถูกต้อง
ครบถ้วนจะแจ้งให้ผู้ยื่นบัญชีดำเนินการให้ถูกต้องครบถ้วนหรือยื่นเอกสารเพิ่มเติมให้ถูกต้อง
ครบถ้วนต่อไป

2) ขั้นตอนการลงทะเบียนในระบบตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สิน และ
การออกใบรับบัญชี เป็นกระบวนการเพื่อออกเลขทะเบียนในการรับบัญชี และจัดทำใบรับบัญชี
จำนวน 2 ฉบับ โดยมอบให้ผู้ยื่นบัญชีจำนวน 1 ฉบับ ส่วนอีก 1 ฉบับเก็บไว้เป็นหลักฐาน

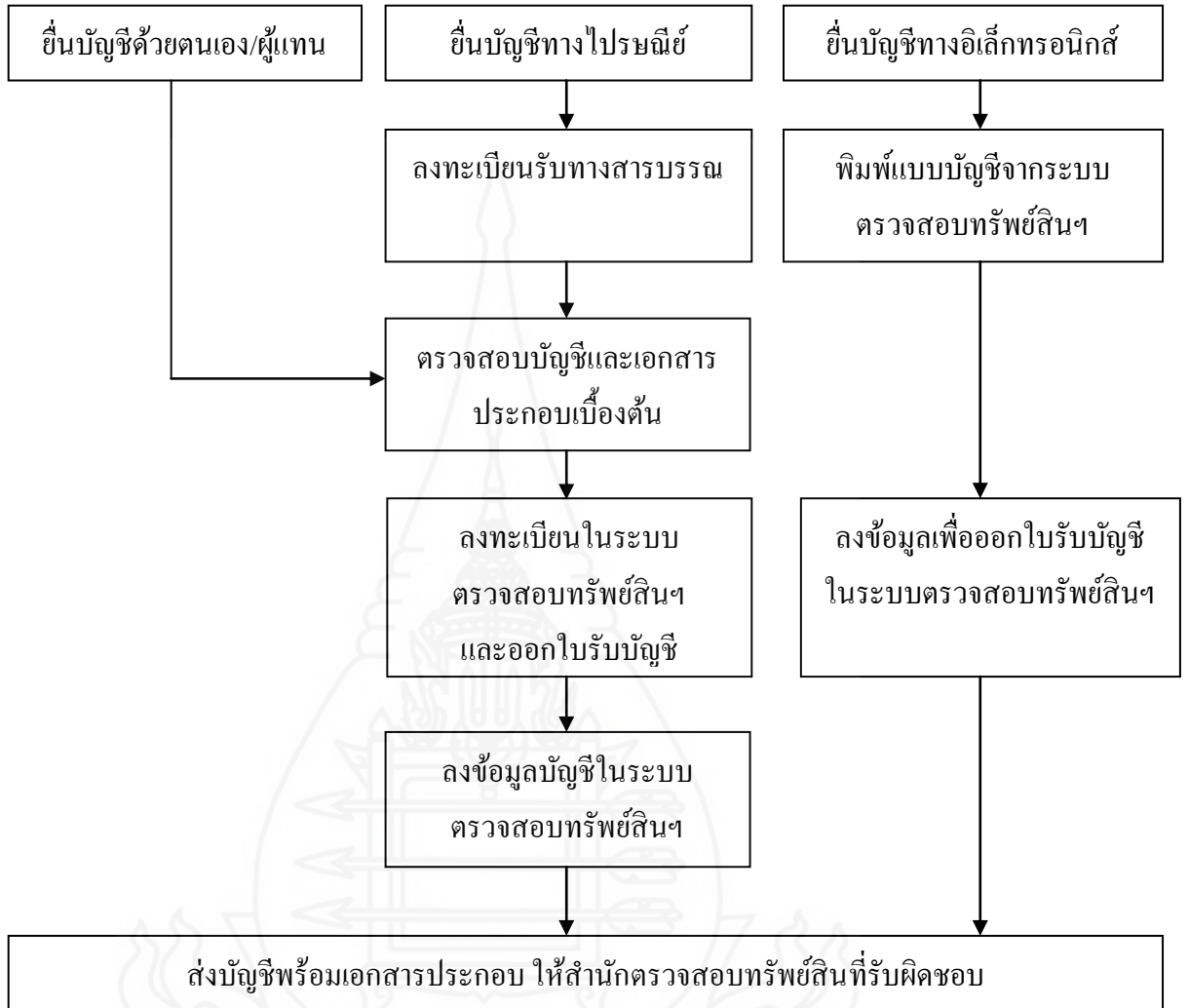
3) ดำเนินการลงข้อมูลบัญชีในระบบตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สิน

4) ส่งบัญชีไปให้กับสำนัก ตรวจสอบทรัพย์สิน ที่รับผิดชอบเพื่อดำเนินการ
ต่อไป

โดยสามารถแสดงเป็นแผนผังกระบวนการรับบัญชี ดังภาพที่ 2.2

กระบวนการรับบัญชี

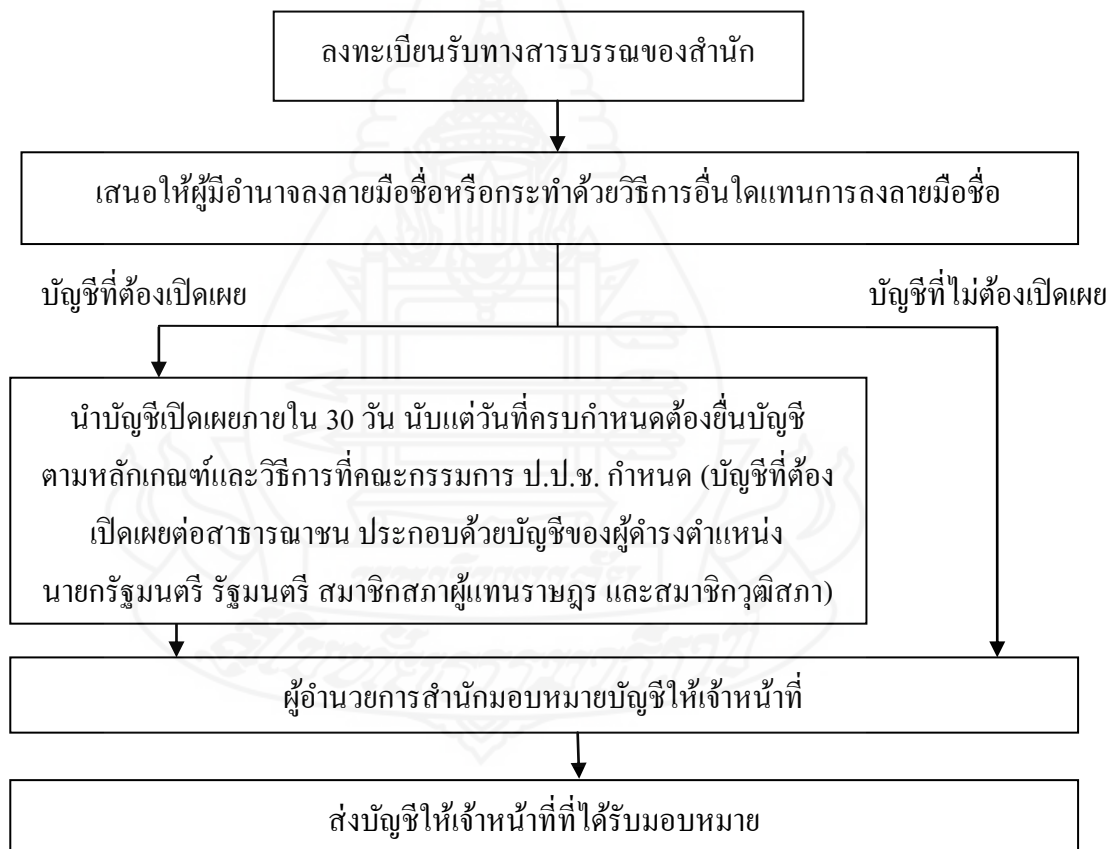
ภาพที่ 2.2 แผนผังกระบวนการรับบัญชี

ที่มา : ดัดแปลงจากสำนักงาน ป.ป.ช. (2555) “คู่มือการตรวจสอบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน” : 13-15

2.1.2 เมื่อสำนักตรวจสอบทรัพย์สินที่รับผิดชอบในการตรวจสอบบัญชี ได้รับมอบบัญชีจากสำนักทะเบียนและพัฒนาระบบตรวจสอบแล้ว จะดำเนินการดังต่อไปนี้

- 1) ลงทะเบียนรับทางสารบรรณของสำนัก
- 2) เสนอให้ผู้มีอำนาจลงลายมือชื่อหรือกระทำด้วยวิธีการอื่นใดแทนการลงลายมือชื่อ
- 3) บัญชีที่ต้องเปิดเผย ต่อสาธารณชน จะต้องนำบัญชีเปิดเผยภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ครบกำหนดต้องยื่นบัญชี ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด
- 4) ส่งบัญชีให้พนักงานเจ้าหน้าที่เจ้าของเรื่องเพื่อดำเนินการตรวจสอบ โดยสามารถแสดงเป็นแผนผัง ดังภาพที่ 2.3

กระบวนการส่งบัญชีให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ

ภาพที่ 2.3 แผนผังกระบวนการส่งบัญชีให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ

ที่มา : ดัดแปลงจากสำนักงาน ป.ป.ช. (2555) “คู่มือการตรวจสอบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน” : 13-15

2.2 การปฏิบัติงานตรวจสอบ

ตามระเบียบคณะกรรมการ ป.ป.ช. ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการตรวจสอบความถูกต้องและความมีอยู่จริง รวมทั้งความเปลี่ยนแปลงของทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน พ.ศ. 2555 ได้วางแนวทางการตรวจสอบ ออกเป็น 3 แบบ คือ

1. การตรวจสอบแบบปกติ
2. การตรวจสอบเพื่อยืนยันข้อมูล
3. การตรวจสอบเชิงลึก

โดยเมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้รับมอบหมายจากผู้บังคับบัญชาให้ทำการตรวจสอบบัญชีของผู้ยื่นบัญชีรายใดแล้วให้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

2.2.1 การตรวจสอบแบบปกติ มีขั้นตอนการปฏิบัติงาน ดังนี้

- 1) ให้พนักงานเจ้าหน้าที่จัดเรียงเอกสารประกอบตามลำดับรายการทรัพย์สินและหนี้สิน
- 2) ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการตรวจสอบ ดังนี้
  - (1) ตำแหน่งดังกล่าวต้องยื่นบัญชีหรือไม่ ถ้าตรวจสอบแล้วพบว่าเป็นตำแหน่งที่ไม่ต้องยื่นบัญชี ให้แจ้งผู้บังคับบัญชาทราบเพื่อสั่งให้ดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดต่อไป
  - (2) ใช้แบบบัญชีตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ประกาศกำหนดหรือไม่
  - (3) ยื่นบัญชีภายในเวลาที่กฎหมายกำหนดหรือไม่
  - (4) ได้แสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตนเอง คู่สมรสและบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ทั้งในและต่างประเทศ รวมถึงทรัพย์สินที่มอบหมายให้อยู่ในความครอบครองหรือดูแลของบุคคลอื่นไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม ครบถ้วนหรือไม่
  - (5) ได้แสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ณ วันที่มีหน้าที่ยื่นบัญชีในแต่ละกรณีหรือไม่
  - (6) ได้ยื่นบัญชีพร้อมเอกสารประกอบซึ่งเป็นสำเนาหลักฐานที่พิสูจน์ความมีอยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สิน และสำเนาแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในรอบปีภาษีที่ผ่านมาหรือไม่
  - (7) ได้ลงลายมือชื่อในแบบบัญชีและเอกสารประกอบครบถ้วนหรือไม่
- 3) เมื่อตรวจสอบแล้วเสร็จ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่เสนอผลการตรวจสอบพร้อมความเห็นต่อผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้น โดยผลการตรวจสอบแบ่งออกได้เป็น 6 ประเภท คือ

- (1) ถูกต้องและมีอยู่จริงตามที่แสดงไว้ และไม่ปรากฏว่ามีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติหรือรั่วหายผิดปกติ
- (2) จงใจ/ไม่จงใจ ไม่ยื่นบัญชีและเอกสารประกอบภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด
- (3) เอกสารไม่ถูกต้อง แต่ไม่ใช่สาระสำคัญในการตรวจสอบ
- (4) เอกสารไม่ถูกต้อง เป็นสาระสำคัญในการตรวจสอบ เห็นควรให้ผู้ยื่นบัญชีชี้แจงข้อเท็จจริง
- (5) เห็นควรตรวจสอบเพื่อยืนยันข้อมูล
- (6) เห็นควรตรวจสอบเชิงลึก

โดยสามารถเขียนเป็นแผนผังกระบวนการตรวจสอบแบบปกติ ได้ดังภาพที่ 2.4

การตรวจสอบแบบปกติ

ภาพที่ 2.4 แผนผังกระบวนการตรวจสอบแบบปกติ

2.2.2 การตรวจสอบเพื่อยืนยันข้อมูล เป็นการดำเนินงานที่มีความต่อเนื่องมาจากขั้นตอนการตรวจสอบแบบปกติ โดยเมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้รับความเห็นชอบจากผู้บังคับบัญชาให้ทำการตรวจสอบเพื่อยืนยันข้อมูลของผู้ยื่นบัญชีรายใดแล้ว ให้ดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1) การรวบรวมข้อมูล ให้พนักงานเจ้าหน้าที่รวบรวมและจัดเรียงเอกสารให้เป็นหมวดหมู่ เพื่อสะดวกในการกำหนดวิธีการยืนยันข้อมูลให้เหมาะสม รวมถึงการวิเคราะห์พยานเอกสาร

2) การกำหนดวิธีการ เนื่องจากข้อมูลที่ต้องการแต่ละรายการมีลักษณะการยืนยันข้อมูลที่แตกต่างกัน ซึ่งขอบเขตของวิธีการยืนยันข้อมูลมี 4 ประเภท ดังนี้

(1) การขอเอกสาร/หลักฐาน หมายถึง การขอทราบข้อเท็จจริงหรือขอเอกสารหลักฐาน ไปยังหน่วยงานราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ ราชการส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานเอกสาร หรือเรียกเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องจากบุคคล มาเพื่อใช้ในการพิจารณา

(2) การสอบปากคำบุคคล หมายถึง การเรียกบุคคลใดมาให้ถ้อยคำ หรือมีคำสั่งให้มาให้ถ้อยคำ

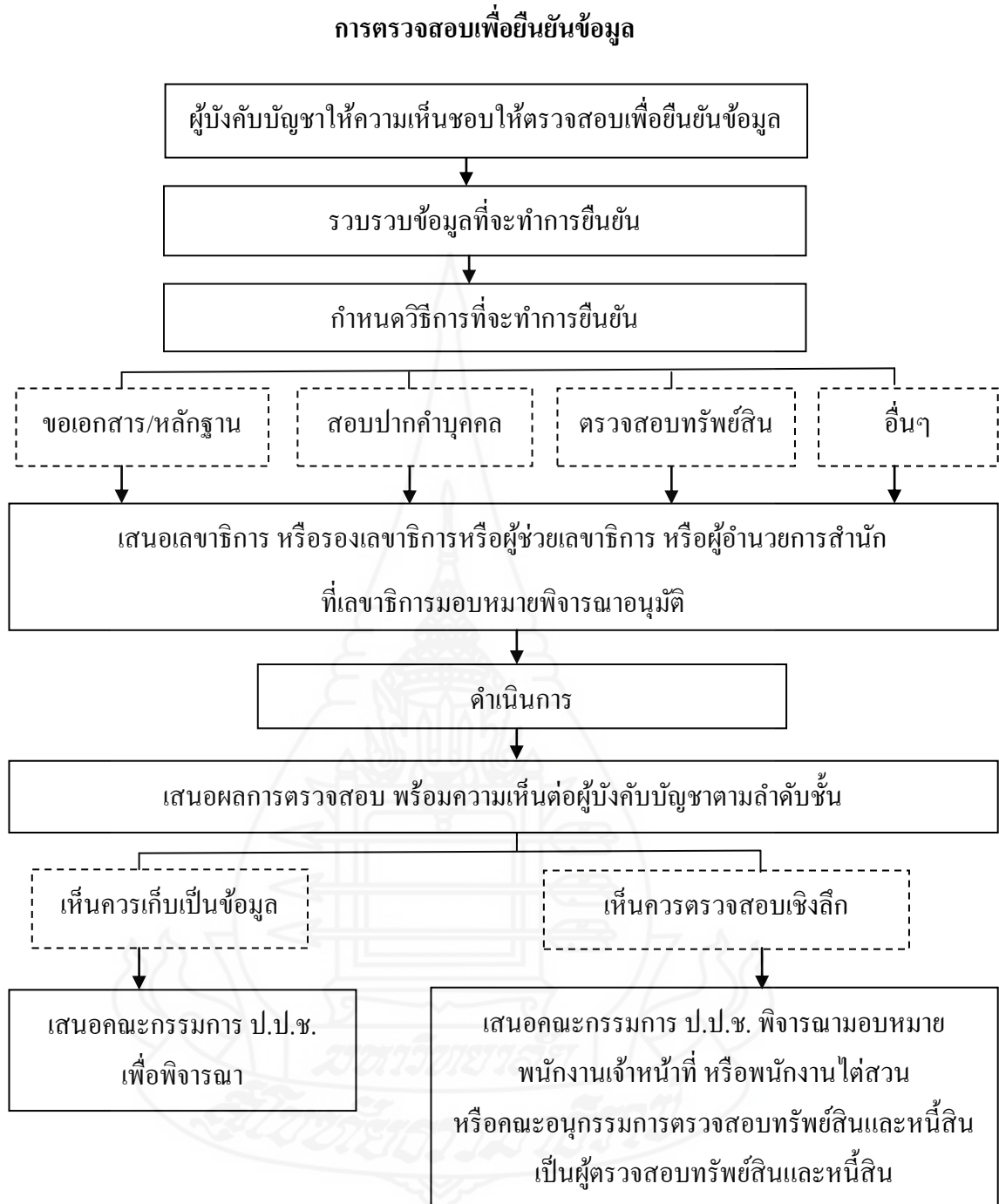
(3) การตรวจสอบทรัพย์สิน หมายถึง การเข้าไปตรวจสอบความถูกต้องและความมีอยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สินในเคหสถาน สถานที่ทำการ หรือสถานที่อื่นใด

(4) อื่นๆ หมายถึง การดำเนินการอื่นที่นอกเหนือจากที่กล่าวมาแล้วข้างต้น

3) การเสนอผู้มีอำนาจลงนามในหนังสือหรือคำสั่ง เนื่องจากพนักงานเจ้าหน้าที่ไม่มีอำนาจที่จะลงนามในหนังสือหรือคำสั่งได้เอง จึงต้องเสนอให้ผู้บังคับบัญชาที่มีอำนาจลงนามเพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบทรัพย์สิน เมื่อได้เอกสาร ถ้อยคำหรือผลการตรวจสอบทรัพย์สินแล้ว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่จัดทำรายงานผลการขอเอกสาร บันทึกถ้อยคำ และบันทึกการตรวจทรัพย์สินพร้อมความเห็นเสนอต่อผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้น โดยผลการตรวจสอบแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

(1) เห็นควรเก็บไว้เป็นข้อมูล ใช้สำหรับกรณี ที่ไม่มีความจำเป็นต้องตรวจสอบเชิงลึก

(2) เห็นควรตรวจสอบเชิงลึก ใช้สำหรับกรณีหากพบว่าข้อเท็จจริงไม่ถูกต้อง หรือมีพฤติการณ์หรือมีเหตุอันควรสงสัยเกี่ยวกับการได้มาของทรัพย์สินโดยไม่ชอบ หรือมีพฤติการณ์ควรเชื่อได้ว่ามีการโอน ยักย้าย แปรสภาพ หรือซุกซ่อนทรัพย์สิน หรือปรากฏพฤติการณ์ว่ามีการถือครองทรัพย์สินแทนอันมีลักษณะเป็นการมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ หรืออาจเป็นการจงใจยื่นบัญชีด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ หรือมีกรณีจำเป็นต้องตรวจสอบเชิงลึก โดยเขียนเป็นแผนผังกระบวนการตรวจสอบเพื่อยืนยันข้อมูล ได้ดังภาพที่ 2.5

ภาพที่ 2.5 แผนผังกระบวนการตรวจสอบเพื่อยืนยันข้อมูล

ที่มา : สำนักงาน ป.ป.ช. (2555) “คู่มือการตรวจสอบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน” : 19

2.2.3 การตรวจสอบเชิงลึก เป็นการดำเนินงานที่มีความต่อเนื่องมาจากขั้นตอนการตรวจสอบแบบปกติหรือตรวจสอบเพื่อยืนยันข้อมูลแล้วแต่กรณี ซึ่งการตรวจสอบขั้นตอนนี้มีความแตกต่างจากทั้ง 2 ขั้นตอน เนื่องจากการตรวจสอบตามเหตุหรือพฤติกรรมที่ปรากฏ โดยการตรวจสอบเชิงลึก เป็นอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในการที่จะพิจารณาอบหมายให้พนักงานเจ้าหน้าที่ หรือพนักงานใต้สวน หรืออนุกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สิน เป็นผู้ดำเนินการ โดยเมื่อ บุคคล ดังกล่าวข้างต้น ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. ให้ดำเนินการตรวจสอบเชิงลึกของผู้ยื่นบัญชีรายใดแล้ว ให้ดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1) การรวบรวมข้อมูล ให้พนักงานเจ้าหน้าที่รวบรวมและจัดเรียงเอกสารให้เป็นหมวดหมู่ เพื่อสะดวกในการกำหนดวิธีการยืนยันข้อมูลให้เหมาะสม รวมถึงการวิเคราะห์พยานเอกสาร

2) การกำหนดวิธีการ เนื่องจากข้อมูลที่ต้องการแต่ละรายการมีลักษณะการตรวจสอบเชิงลึกที่แตกต่างกัน ซึ่งขอบเขตของวิธีการตรวจสอบเชิงลึกมี 8 ประเภท ดังนี้

(1) การขอเอกสาร/หลักฐาน หมายถึง การขอทราบข้อเท็จจริงหรือขอเอกสารหลักฐานไปยังหน่วยงานราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ ราชการส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานเอกสาร หรือเรียกเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องจากบุคคล มาเพื่อใช้ในการพิจารณา

(2) การสอบปากคำบุคคล หมายถึง การเรียกบุคคลใดมาให้ถ้อยคำ หรือมีคำสั่งให้มาให้ถ้อยคำ

(3) การตรวจสอบสถานที่ หมายถึง การเข้าไปตรวจสอบความถูกต้อง และความมีอยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สินในเคหสถาน สถานที่ทำการ หรือสถานที่อื่นใด

(4) การค้น หมายถึง การขอให้ศาลที่มีเขตอำนาจออกหมายเพื่อเข้าไปในเคหสถาน สถานที่ทำการหรือสถานที่อื่นใด รวมทั้งยานพาหนะด้วย

(5) การเข้าถึงข้อมูล หมายถึง การแจ้งให้หน่วยงาน หรือสถาบันการเงินใดดำเนินการให้กรรมการหรืออนุกรรมการเข้าถึงข้อมูลเกี่ยวกับผู้ถูกกล่าวหา หรือบุคคลอื่นที่มีหลักฐานเพียงพอว่าเกี่ยวข้องกับเรื่องที่ถูกกล่าวหา เพื่อประโยชน์ในการใต้สวนข้อเท็จจริงหรือเพื่อประโยชน์ในการพิจารณา

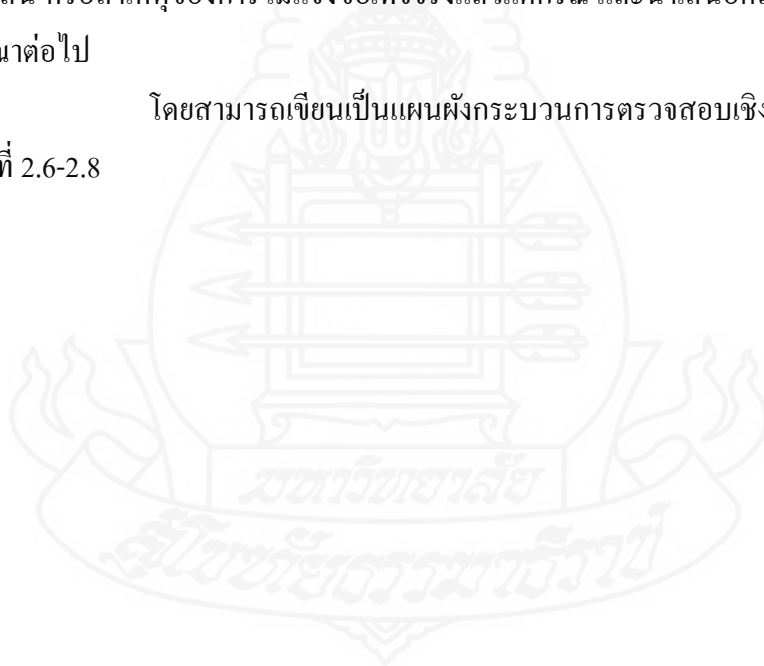
(6) การยึดอายัด หมายถึง การอาศัยอำนาจตามกฎหมายออกคำสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สิน ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. พบว่าทรัพย์สินนั้นเกี่ยวข้องกับทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติหรือร้ายผิดปกติ หรือมีพฤติกรรมน่าเชื่อว่าจะมีการโอน ยักยัก แปรสภาพ หรือชุกซ่อนทรัพย์สิน

(7) การใช้อำนาจคณะกรรมการ ป.ป.ง. หรือคณะกรรมการธุรกรรม หมายถึง ในกรณีที่มีความจำเป็น คณะกรรมการ ป.ป.ช. สามารถใช้อำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. และคณะกรรมการธุรกรรมตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินได้

(8) การตรวจสอบทรัพย์สินในต่างประเทศ หมายถึง กรณีจำเป็นต้องตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินที่อยู่ในต่างประเทศ ที่ต้องประสานขอความร่วมมือจากกระทรวง ต่างประเทศ หรือมอบหมายให้ออกอัครราชทูตหรือกงสุลของประเทศไทย หรือเจ้าหน้าที่ของ รัฐบาลไทยในต่างประเทศเป็นผู้ตรวจสอบและรับรองความถูกต้องและมีอยู่จริงของทรัพย์สินและ หนี้สินแทน

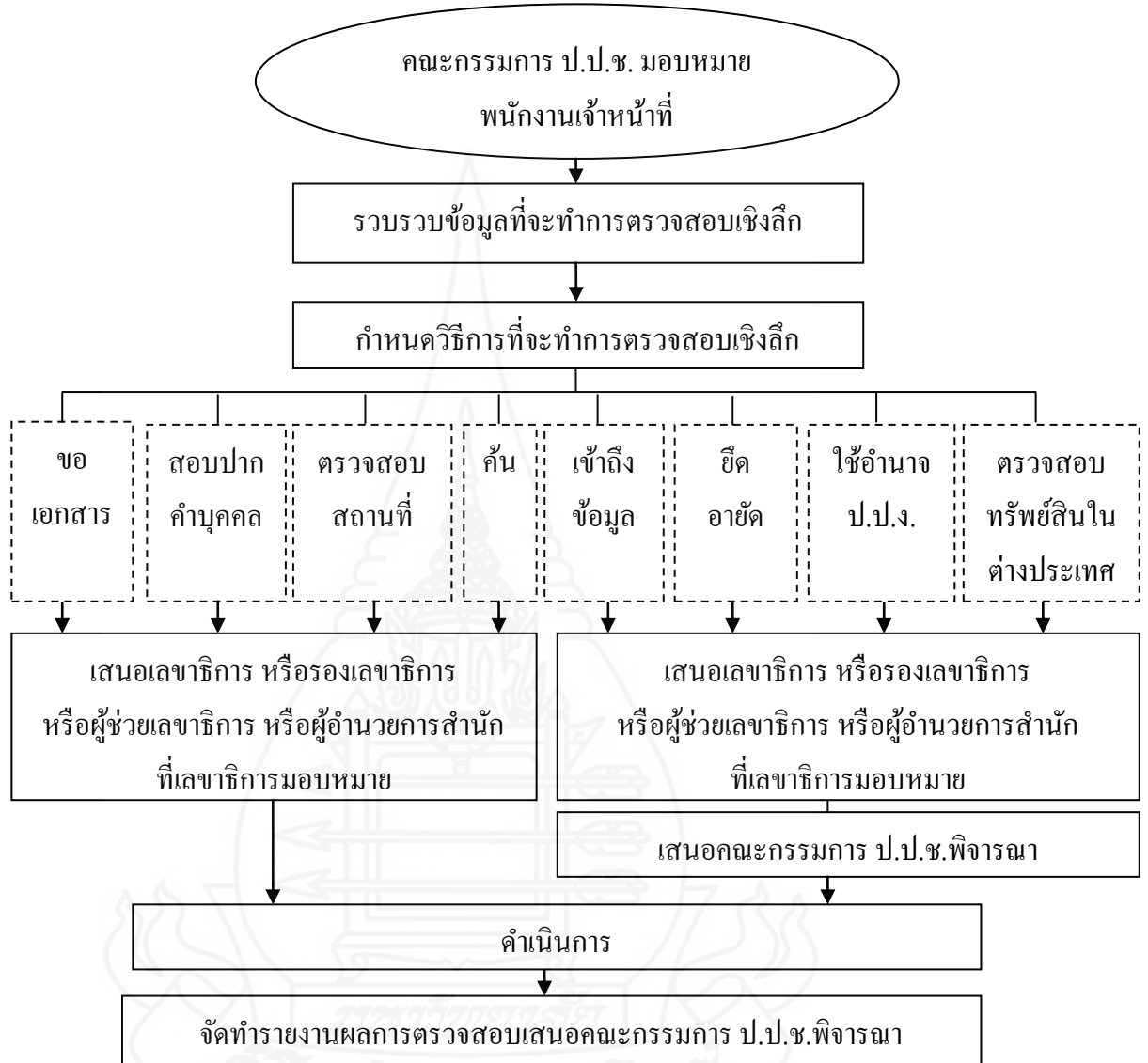
เมื่อ ได้ข้อมูลเพียงพอต่อการพิจารณาแล้ว ให้จัดทำรายงานผลการตรวจสอบ พร้อมความเห็นเสนอต่อผู้บังคับบัญชา ในกรณีที่ผลการตรวจสอบปรากฏว่ามีพฤติการณ์น่าเชื่อว่าผู้ยื่นบัญชียื่นบัญชีด้วย ข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ หรือมี ทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติหรือรั่วรายผิดปกติที่แจ้งให้ผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีแจ้งข้อเท็จจริงถึงการได้มา ของทรัพย์สิน หรือสาเหตุของการไม่แจ้งข้อเท็จจริงแล้วแต่กรณี และนำเสนอคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อพิจารณาต่อไป

โดยสามารถเขียนเป็นแผนผังกระบวนการตรวจสอบเชิงลึก ในแต่ละกรณี ได้ดังภาพที่ 2.6-2.8

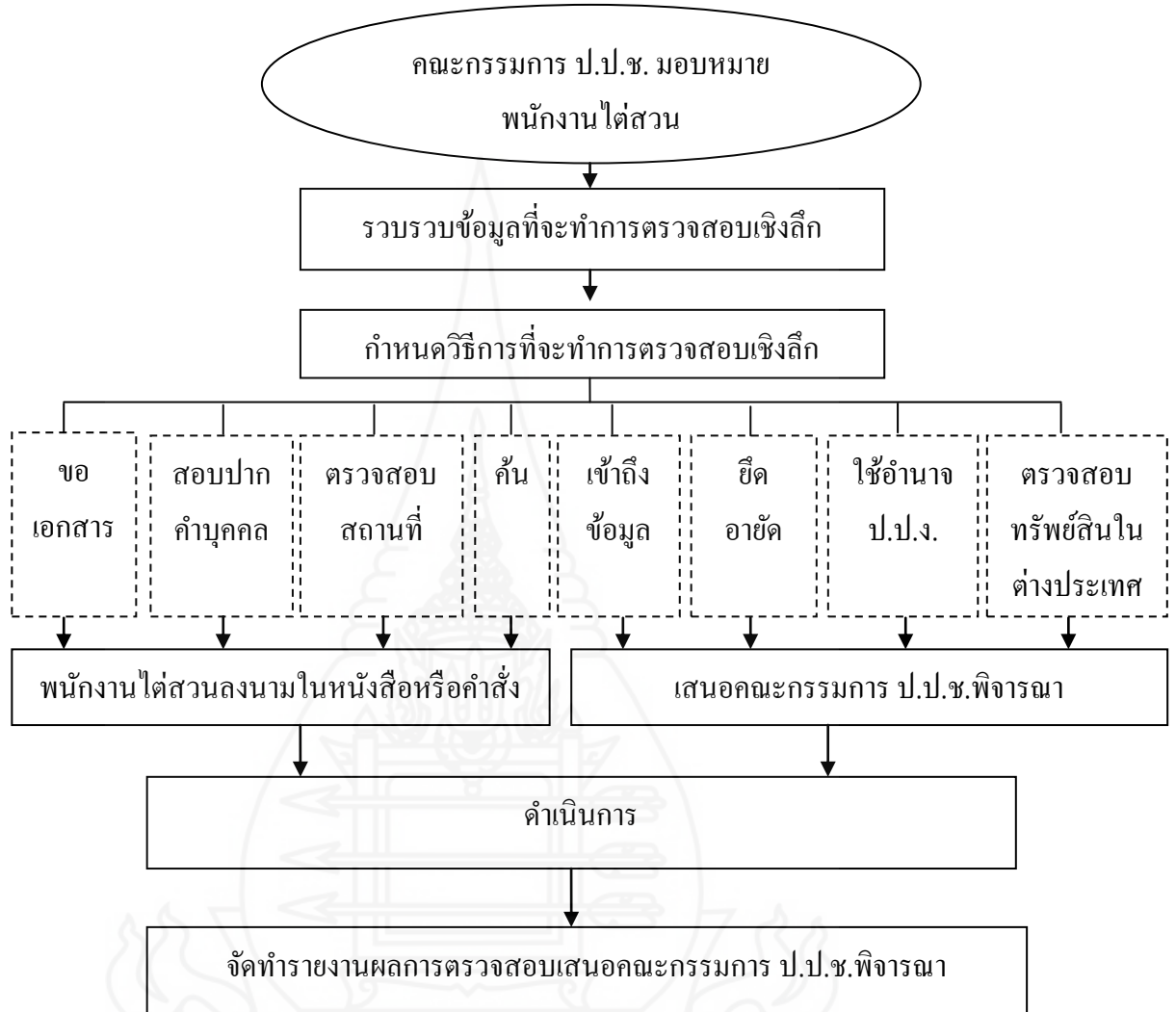
การตรวจสอบเชิงลึก (กรณีมอบหมายพนักงานเจ้าหน้าที่)

ภาพที่ 2.6 แผนผังกระบวนการตรวจสอบยืนยันเชิงลึก (กรณีมอบหมายพนักงานเจ้าหน้าที่)

ที่มา : สำนักงาน ป.ป.ช. (2555) “คู่มือการตรวจสอบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน” : 22

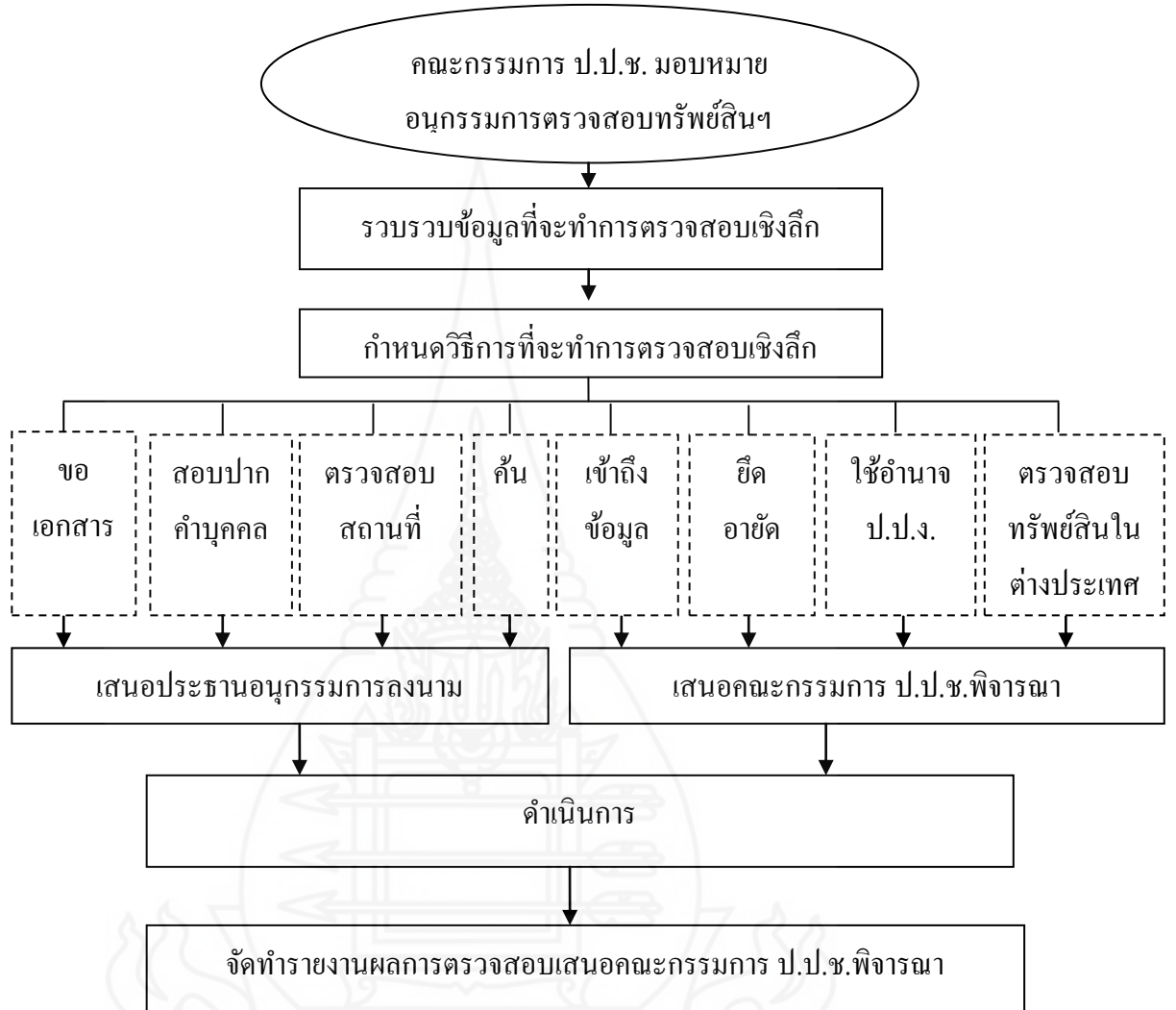
การตรวจสอบเชิงลึก (กรณีมอบหมายพนักงานไต่สวน)

ภาพที่ 2.7 แผนผังกระบวนการตรวจสอบยืนยันเชิงลึก (กรณีมอบหมายพนักงานไต่สวน)

ที่มา : สำนักงาน ป.ป.ช. (2555) “คู่มือการตรวจสอบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน” : 21

การตรวจสอบเชิงลึก (กรณีมอบหมายอนุกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สิน)

ภาพที่ 2.8 แผนผังกระบวนการตรวจสอบขั้นต้นเชิงลึก (กรณีมอบหมายอนุกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สิน)

ที่มา : สำนักงาน ป.ป.ช. (2555) “คู่มือการตรวจสอบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน” : 20

2.3 การรายงานผลการตรวจสอบ

เมื่อทำการตรวจสอบความถูกต้องและความมีอยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สิน หนี้สินเข้ารับตำแหน่ง ตรวจสอบความถูกต้องและความมีอยู่จริงรวมทั้งเปรียบเทียบความเปลี่ยนแปลงของทรัพย์สินและหนี้สิน หนี้สินทุกสามปีที่อยู่ในตำแหน่ง หนี้สินพ้นจากตำแหน่ง หนี้สินตาย และหนี้สินพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี เรียบร้อยแล้ว ให้จัดทำรายงานผลการตรวจสอบ โดยมีแนวทางปฏิบัติในการกำหนดรูปแบบการจัดทำรายงานต่างๆ ไว้ดังนี้

2.3.1 การรายงานผลการตรวจสอบ

1) หนี้สินตรวจสอบปกติ

(1) หนี้สินเข้ารับตำแหน่ง จัดทำรายงานผลการตรวจสอบความถูกต้อง และมีความมีอยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สิน

(2) หนี้สินทุกสามปีที่อยู่ในตำแหน่ง หนี้สินพ้นจากตำแหน่ง หนี้สินตาย และ หนี้สินพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี ให้จัดทำรายงานผลการตรวจสอบเป็นตาราง เปรียบเทียบความเปลี่ยนแปลงของทรัพย์สินและหนี้สิน

2) หนี้สินการตรวจสอบเพื่อยืนยันข้อมูลและตรวจสอบเชิงลึก รายงานผลการ ตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สิน อย่างน้อยจะต้องมีสาระสำคัญ ดังนี้

- (1) ชื่อ ชื่อสกุล ตำแหน่งของผู้ยื่นบัญชี
- (2) วันเดือนปีที่เข้ารับตำแหน่ง ทุกสามปีที่อยู่ในตำแหน่ง พ้นจาก ตำแหน่ง ตาย และพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี แล้วแต่กรณี
- (3) วันเดือนปีที่ยื่นบัญชี
- (4) ชื่อคู่สมรสและบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ
- (5) สรุปข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานที่ได้จากการตรวจสอบทรัพย์สิน และหนี้สิน
- (6) กฎหมายที่เกี่ยวข้อง
- (7) สรุปความเห็นเกี่ยวกับรายงานผลการตรวจสอบทรัพย์สินและ หนี้สิน

3) รายงานผลการตรวจสอบความเปลี่ยนแปลงของทรัพย์สินและหนี้สิน ของผู้ยื่นบัญชีที่มีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ ให้ระบุรายละเอียดเกี่ยวกับทรัพย์สินที่เพิ่มขึ้นผิดปกติ ที่จะร้องขอให้ตกเป็นของแผ่นดิน รวมทั้งสถานที่ตั้ง ชื่อและที่อยู่ของผู้ครอบครองหรือมีชื่อเป็น เจ้าของกรรมสิทธิ์ด้วย

2.3.2 การประกาศรายงานผลการตรวจสอบในราชกิจจานุเบกษา

เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้สรุปผลการตรวจสอบความเปลี่ยนแปลงของทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เสนอต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาแล้ว และคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติให้จัดทำรายงานผลการตรวจสอบและประกาศในราชกิจจานุเบกษา ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการดังนี้

1) จัดทำรายงานผลการตรวจสอบพร้อมประกาศคณะกรรมการ ป.ป.ช. เสนอประธานคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อพิจารณาลงนาม

(1) รูปแบบประกาศรายงานผลการตรวจสอบความเปลี่ยนแปลงของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง (กรณีนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกวุฒิสภา) ให้ประกาศผลการตรวจสอบ โดยระบุ ชื่อ นามสกุล และตำแหน่ง ทั้งนี้จะแสดงรายการที่มีการเปลี่ยนแปลงด้วยก็ได้

(2) รูปแบบประกาศรายงานผลการตรวจสอบความเปลี่ยนแปลงของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง (ที่มีใช้ นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกวุฒิสภา) ให้ประกาศเฉพาะผลการตรวจสอบของผู้ยื่นซึ่งระบุชื่อ นามสกุล และตำแหน่ง โดยไม่ระบุรายละเอียดของมูลค่าหรือราคาของทรัพย์สินและหนี้สิน

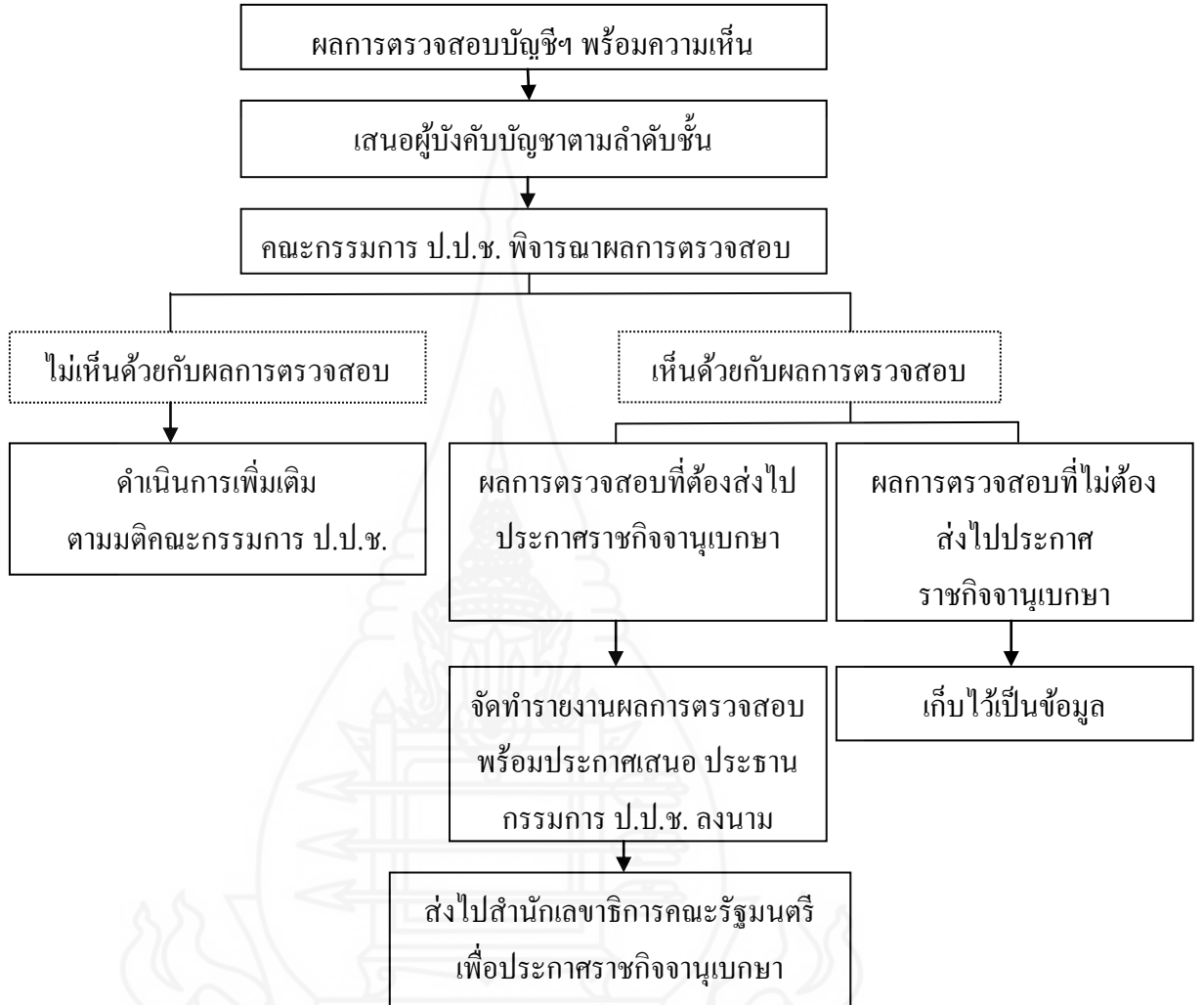
2) จัดทำหนังสือส่งรายงานผลการตรวจสอบพร้อมทั้งประกาศไปยังสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี เพื่อให้ประกาศรายงานผลการตรวจสอบในราชกิจจานุเบกษาต่อไป

โดยสามารถเขียนเป็นแผนผังกระบวนการรายงานผลการตรวจสอบ ได้ดัง

ภาพที่ 2.9

กระบวนการรายงานผลการตรวจสอบ

ภาพที่ 2.9 แผนผังแสดงกระบวนการรายงานผลการตรวจสอบ

ที่มา : ดัดแปลงจากสำนักงาน ป.ป.ช. (2555) “คู่มือการตรวจสอบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน” : 75-76

3. กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน

กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ที่ทำการศึกษา ประกอบด้วย 1) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สิน 2) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สิน 3) ระเบียบคณะกรรมการ ป.ป.ช. ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการตรวจสอบความถูกต้องและมีอยู่จริง รวมทั้งความเปลี่ยนแปลงของทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน พ.ศ.2555 และ 4) ประกาศและมติคณะกรรมการ ป.ป.ช. เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สิน

จากการศึกษากฎหมาย ระเบียบ ประกาศและมติ คณะกรรมการ ป.ป.ช. เฉพาะ ที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินดังกล่าวข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า

3.1 วัตถุประสงค์ของการให้แสดงบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน มีดังนี้

3.1.1 เพื่อเป็นการแสดงความโปร่งใสของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ยื่นบัญชี ว่าขณะดำรงตำแหน่งมิได้ใช้อำนาจหน้าที่ไปแสวงหาผลประโยชน์จนทำให้มีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติหรือรัวรายผิดปกติ

3.1.2 เพื่อเป็นมาตรการเสริมในการป้องปรามการทุจริต เพราะการแก้ปัญหาการทุจริต โดยการใช้มาตรการทางกฎหมายเพื่อนำตัวผู้กระทำความผิดมารับโทษเป็นการยาก โดยเฉพาะผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐระดับสูง ดังนั้นการกำหนดให้บุคคลข้างต้นมีหน้าที่ยื่นบัญชี จึงถือเป็นมาตรการเสริมการปราบปรามการทุจริตอีกทางหนึ่ง เพราะการทุจริตก็มาจากการมีความต้องการมีทรัพย์สินเป็นสำคัญนั่นเอง (วรวิทย์ สุขบุญ, 2552:1-2)

3.2 ผู้มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีหรือผู้ยื่นบัญชี สามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ ได้แก่

3.2.1 ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

3.2.2 เจ้าหน้าที่ของรัฐ

3.3 หน้าที่ของผู้ยื่นบัญชี มีดังนี้

- 3.3.1 ต้องยื่นบัญชีตามแบบที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ประกาศกำหนดเท่านั้น
- 3.3.2 ต้องยื่นบัญชีภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดเท่านั้น
- 3.3.3 ต้องแนบเอกสารประกอบซึ่งเป็นสำเนาหลักฐานที่พิสูจน์ความมีอยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สินดังกล่าว
- 3.3.4 ต้องแนบสำเนาแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในรอบปีภาษีที่ผ่านมา
- 3.3.5 ต้องแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ณ วันที่มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชี โดยทรัพย์สินและหนี้สินที่ต้องแสดงให้หมายถึงทรัพย์สินและหนี้สินทั้งในและต่างประเทศ และให้รวมไปถึงทรัพย์สินที่มอบหมายให้อยู่ในความครอบครองหรือดูแลของบุคคลอื่น ไม่ว่าจะทางตรงหรือทางอ้อม

3.4 รายการทรัพย์สินและหนี้สินที่ผู้ยื่นบัญชีต้องแสดง

3.4.1 รายการทรัพย์สิน 9 ประเภท ประกอบด้วย

- 1) เงินสด หมายถึง เงินสดทุกสกุลรวมกันเกิน 200,000 บาทขึ้นไป กรณีที่ผู้ยื่นบัญชีแสดงเงินสดเกิน 2,000,000 บาท ต้องให้ผู้ยื่นบัญชีแจ้งวัตถุประสงค์ในการเก็บเงินไว้ด้วย
- 2) เงินฝากธนาคาร หมายถึง เงินฝากทุกประเภท รวมถึงสลากออมสิน บัตรเงินฝาก ในธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงินอื่น
- 3) เงินลงทุน หมายถึง หลักทรัพย์ที่รัฐบาลหรือหน่วยงานของรัฐออกให้ เช่น พันธบัตร เป็นต้น และหลักทรัพย์ของบริษัทที่จดทะเบียนและได้รับอนุญาตให้ทำการซื้อ - ขาย ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เช่น หุ้นสามัญ หุ้นกู้ หน่วยลงทุน เป็นต้น รวมถึงหลักทรัพย์ของบริษัทที่ไม่ได้ทำการซื้อ-ขาย ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เงินลงทุนในห้างหุ้นส่วนหรือกิจการค้าอื่นๆ ที่ดำเนินธุรกิจเป็นส่วนตัว เช่น ร้านค้า กิจการเลี้ยงสัตว์เพื่อการค้า เป็นต้น
- 4) เงินให้กู้ยืม หมายถึง เงินที่ให้บุคคลหรือนิติบุคคลกู้ยืม
- 5) ที่ดิน หมายถึง ที่ดินที่มีเอกสารแสดงกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองตามกฎหมาย
- 6) โรงเรือนและสิ่งปลูกสร้าง หมายถึง บ้านอาศัยและสิ่งปลูกสร้างอื่น เช่น ห้องชุด อาคารพาณิชย์ โกดัง
- 7) ยานพาหนะ หมายถึง ยานพาหนะที่กฎหมายกำหนดให้จดทะเบียน เช่น รถจักรยานยนต์ รถยนต์ เรือยนต์ เครื่องบินส่วนบุคคล เป็นต้น

8) สิทธิและสัมปทาน หมายถึง สิทธิในทรัพย์สินทางวรรณกรรม ศิลปกรรม ประดิษฐ์กรรม และการที่รัฐอนุญาตให้เอกชนจัดทำประโยชน์เกี่ยวกับบริการสาธารณะหรือ ทรัพยากรธรรมชาติ จนถึงสิทธิที่รัฐหรือเอกชนรับรองและสามารถคำนวณเป็นตัวเงินได้ เช่น สิทธิการเช่าที่ดิน สิทธิการเช่าที่ดิน สิทธิสมาชิกสนามกอล์ฟ ลิขสิทธิ์ ประทานบัตร เป็นต้น

9) ทรัพย์สินอื่น หมายถึง ทรัพย์สินอื่นนอกจากที่ระบุไว้ในรายการที่ 1) - 9) โดยมีมูลค่าของทรัพย์สินทุกชนิดรวมกันตั้งแต่ 200,000 บาทขึ้นไป เช่น ทองคำ อัญมณี งาม้า ไร่ นา สวน ไร่ นาฬิกา รถยนต์โบราณ อาวุธปืน เครื่องจักรทางการเกษตร เป็นต้น

3.4.2 รายการหนี้สิน 4 ประเภท ประกอบด้วย

- 1) เงินเบิกเกินบัญชี หมายถึง เงินเบิกเกินบัญชีจากธนาคาร รวมถึงหนี้ค้างชำระบัตรเครดิตทุกประเภทด้วย
- 2) เงินกู้จากธนาคารและสถาบันการเงินอื่น หมายถึง เงินกู้ทุกประเภทจากธนาคารและสถาบันการเงินอื่น
- 3) หนี้สินที่มีหลักฐานเป็นหนังสือ หมายถึง หนี้สินหรือเงินกู้ที่มีหลักฐานเป็นหนังสือจากบุคคล หรือนิติบุคคลที่มีใช้ธนาคารและสถาบันการเงินอื่น เช่น บริษัท ห้างหุ้นส่วน กลุ่มออมทรัพย์ชุมชน กองทุนหมู่บ้าน เป็นต้น
- 4) หนี้สินอื่น หมายถึง หนี้สินที่ไม่มีหลักฐานเป็นหนังสือ (สำนักงานป.ป.ช. , 2548 :53-63)

3.5 ผู้ยื่นบัญชีต้องยื่นบัญชีในกรณีและระยะเวลาในการยื่นบัญชี ดังต่อไปนี้

3.5.1 ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชี 3 ระยะ ดังนี้

- 1) กรณีเข้ารับตำแหน่ง ให้ยื่นภายใน 30 วัน นับแต่วันเข้ารับตำแหน่ง
- 2) กรณีพ้นจากตำแหน่ง ให้ยื่นภายใน 30 วัน นับแต่วันพ้นจากตำแหน่ง
- 3) กรณีพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี ให้ยื่นภายใน 30 วัน นับแต่วันพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี

3.5.2 เจ้าหน้าที่ของรัฐ มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชี 4 ระยะ ดังนี้

- 1) กรณีเข้ารับตำแหน่ง ให้ยื่นภายใน 30 วัน นับแต่วันเข้ารับตำแหน่ง
- 2) กรณีพ้นจากตำแหน่ง ให้ยื่นภายใน 30 วัน นับแต่วันพ้นจากตำแหน่ง
- 3) กรณีทุกสามปีที่อยู่ในตำแหน่ง ให้ยื่นภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ดำรงตำแหน่งครบสามปี
- 4) กรณีพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี ให้ยื่นภายใน 30 วัน นับแต่วันพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี

3.5.3 กรณีที่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ตายในระหว่างดำรงตำแหน่ง หรือตายก่อนยื่นบัญชีหลังจากพ้นจากตำแหน่ง ให้ทายาทหรือผู้จัดการมรดกยื่นบัญชีภายใน 90 วัน นับแต่วันที่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐตาย (สำนักงาน ป.ป.ช. , 2548 :17-18)

3.6 สถานที่และวิธีการในการยื่นบัญชี มีดังนี้

3.6.1 ยื่นบัญชีด้วยตนเองหรือมอบหมายให้ผู้อื่นยื่นแทนได้ที่ สำนักทะเบียนและพัฒนาระบบตรวจสอบ สำนักงาน ป.ป.ช. ถนนพิษณุโลก จังหวัดกรุงเทพมหานคร หรือสำนักงาน ป.ป.ช. ถนนนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี หรือสามารถยื่นได้ที่สำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัด ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชี 3 ระยะ ดังนี้

3.6.2 ยื่นทางไปรษณีย์ โดยการลงทะเบียนตอบรับ เพื่อใช้เป็นหลักฐานยืนยัน

3.6.3 ยื่นทางอิเล็กทรอนิกส์ ได้ที่ www.nacc.go.th ผู้ยื่นบัญชีที่ประสงค์จะยื่นบัญชีผ่านทางระบบอิเล็กทรอนิกส์ จะต้องเข้าเงื่อนไข ดังต่อไปนี้

1) ต้องเป็นผู้ที่ได้ยื่นบัญชีฯ กรณีพ้นจากตำแหน่ง หรือกรณีเข้ารับตำแหน่งไว้แล้ว ต่อมาภายใน 30 วัน นับจากวันที่พ้นจากตำแหน่ง หรือเข้ารับตำแหน่งแล้วแต่กรณี มีหน้าที่ยื่นบัญชี กรณีเข้ารับตำแหน่งอีกครั้ง

2) ต้องเป็นการยื่นบัญชี ในกรณีที่รายการทรัพย์สินหรือหนี้สินมีการเปลี่ยนแปลงไปจากที่เคยยื่นบัญชีไว้ ตามเงื่อนไขข้อ 1)

3.7 แนวทางการตรวจสอบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน แบ่งออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ การตรวจสอบแบบปกติ การตรวจสอบเพื่อยืนยันข้อมูล และการตรวจสอบเชิงลึก โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.7.1 การตรวจสอบแบบปกติ หมายถึง การตรวจสอบรายการทรัพย์สินและหนี้สินตามเอกสารประกอบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่ผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินได้แสดงไว้

3.7.2 การตรวจสอบเพื่อยืนยันข้อมูล หมายถึง การตรวจสอบรายการทรัพย์สินและหนี้สินตามบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบที่ผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินได้แสดงไว้ โดยขอทราบข้อเท็จจริง หรือขอเอกสารหลักฐานไปยังหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ ราชการส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานเอกชน หรือเรียกเอกสารหรือหลักฐานเกี่ยวข้องจากบุคคลใด หรือเรียกบุคคลใดมาให้ถ้อยคำ หรือให้ให้ถ้อยคำ

3.7.3 การตรวจสอบเชิงลึก หมายถึง การตรวจสอบรายการทรัพย์สินและหนี้สินตามบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบที่ผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินได้แสดงไว้ ในกรณีที่มีผู้แจ้งเบาะแสหรือข้อมูลเกี่ยวกับทรัพย์สินและหนี้สินของผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน หรือปรากฏพฤติการณ์ของผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินว่าจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ หรือมีพฤติการณ์ปรากฏหรือมีเหตุอันควรสงสัยเกี่ยวกับการได้มาหรือชุกซ่อนทรัพย์สิน หรือปรากฏพฤติการณ์ว่าการถือครองทรัพย์สินแทน อันมีลักษณะเป็นการมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติหรือรัวรายผิดปกติ

3.8 บทกำหนดโทษ กรณีจงใจไม่ยื่นบัญชีและเอกสารประกอบหรือจงใจยื่นบัญชีและเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ โดยเมื่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองวินิจฉัยว่าได้กระทำความผิด แบ่งออกได้ดังนี้

3.8.1 ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือดำรงตำแหน่งใดในพรรคการเมืองเป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองวินิจฉัย แต่ไม่กระทบกระเทือนกิจการที่ผู้นั้นได้กระทำให้ไปหน้าที่ดังกล่าว รวมทั้งได้รับเงินประจำตำแหน่งหรือประโยชน์ตอบแทนอย่างอื่นก่อนที่ศาลจะวินิจฉัย และมีโทษทางอาญาต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือนหรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

3.8.2 เจ้าหน้าที่ของรัฐ ให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองวินิจฉัย และห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นเวลาห้าปี นับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง และมีโทษทางอาญาต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (วรวิทย์ สุขบุญ, 2552:12-13)

4. แนวคิดเกี่ยวกับการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน

จิตติมา อัครชิตพิงศ์ (2556 :10-13) กล่าวว่า ประสิทธิภาพในการทำงานในองค์กร เป็นหัวใจสำคัญที่จะนำองค์กรไปสู่การบรรลุผลของการดำเนินงาน โดยประสิทธิภาพขององค์กรขึ้นอยู่กับองค์ประกอบสำคัญ 4 ประการ คือ

1. สิ่งแวดล้อมนอกองค์กร ได้แก่ สภาพเศรษฐกิจ ความต้องการของลูกค้า แหล่งวัตถุดิบและคุณภาพของวัตถุดิบ คู่แข่งขัน เป็นต้น

2. สิ่งแวดล้อมในองค์กร ได้แก่ นโยบาย วิสัยทัศน์ ปรัชญาขององค์กรที่จะกำหนดทิศทางของการดำเนินงาน วัฒนธรรมองค์กร บรรยากาศในการทำงาน

3. ปัจจัยขององค์กร ได้แก่ สภาพความพร้อมขององค์กรในด้านต่างๆ เช่น อาคารสถานที่ อุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ เงินทุน และศักยภาพของบุคลากร โดยเฉพาะด้านบุคคล ถือเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาประสิทธิภาพขององค์กร องค์ประกอบด้านตัวบุคคลที่จะนำไปสู่การพัฒนาประสิทธิภาพในการทำงานมีสิ่งสำคัญที่จำเป็น อาทิเช่น ปรัชญาและอุดมการณ์ บุคลิกภาพ ค่านิยม การมีเป้าหมายที่เหมาะสมของชีวิตและการทำงาน ความเชื่อมั่นในตนเอง ความสามารถในการจัดการกับอุปสรรคในการทำงาน

4. กระบวนการขององค์กร เป็นองค์ประกอบสำคัญเป็นลำดับที่สองต่อจากองค์ประกอบด้านบุคคล กระบวนการที่สำคัญขององค์กร คือ การดำเนินงานทั้งหมดที่จะก่อให้เกิดผลผลิตและบริการที่น่าพอใจ โดยขอบข่ายของกระบวนการที่เอื้อต่อการเพิ่มประสิทธิภาพขององค์กร ได้แก่ การจัดโครงสร้างองค์กร การวางแผน การจัดบุคคลให้เหมาะสมกับงาน การสร้างแรงจูงใจในการทำงาน การควบคุมคุณภาพการทำงานและพัฒนาองค์กร เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ

ถ้าองค์ประกอบเหล่านี้มีลักษณะที่เอื้อต่อการดำเนินงานตามภารกิจขององค์กรแล้ว ย่อมทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ได้ นั่นคือ การสร้างผลผลิตทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ได้อย่างครบถ้วน

ศิริวรรณ เสรีรัตน์และคณะ (2539 :91-92) (อ้างถึงชาริณี จักรใจ. 2553 : 3-4) ได้ให้ความหมายไว้ในหนังสือศัพท์การบริหารว่า ประสิทธิภาพ “ Efficiency” มีหลายความหมาย คือ 1) ความสามารถในการผลิตผลลัพธ์ที่ต้องการด้วยการใช้พลังงาน เวลา วัสดุหรือปัจจัยอื่นๆ ที่ต่ำ 2) ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่นำเข้าไป (Input) กับผลที่ออกมา (Output) เพื่อสร้างให้เกิดต้นทุนสำหรับทรัพยากรต่ำสุด และ 3) ความพึงพอใจของผู้รับบริการ

ธงชัย สันติวงษ์ (2540 :196) (อ้างถึงอนงเยา พูลเพิ่ม.2552 : 19) ให้ความหมายในการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพนั้นอยู่ที่ปัจจัยสำคัญ 3 ประการที่ผสมผสานกัน ได้แก่ 1) ความพยายาม คือขนาดของกำลังความพยายามของผู้ทำงานที่ทุ่มเทให้กับงานของกลุ่ม จะมีมากหรือน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับลักษณะงานที่ออกกว่าเป็นงานที่ทำทลายความสามารถหรือไม่ ให้อิสระในการตัดสินใจหรือไม่ เป็นต้น 2) ทักษะความรู้ หมายถึง ทักษะที่เกี่ยวข้องกับการทำงานและความรู้ที่จะเอาไว้วิจิตงาน และรวมไปถึงการมีทักษะและความรู้เกี่ยวกับการเข้ากับคนเพื่อการทำงานร่วมกันด้วย ทักษะและความรู้ที่ตัวเองที่จะช่วยทำให้กลุ่มมีประสิทธิภาพเข้ากันได้ และ 3) กลยุทธ์ที่ใช้แก้ปัญหา เพื่อประยุกต์ใช้ทำงาน ถ้ากลุ่มมีกลไกในการทำงานร่วมกันและช่วยงานคิดค้นหากกลยุทธ์ที่จะใช้แก้ปัญหาหรือพัฒนางานให้ดีขึ้นตลอดเวลาแล้ว ประสิทธิภาพของกลุ่มจะเกิดขึ้นได้เสมอ

รังสิมา มั่นใจจารย์ (2549: 31-32) ได้ให้ความหมายของคำว่า “ประสิทธิภาพ” หมายถึง การเปรียบเทียบทรัพยากรที่ใช้ไปกับผลที่ได้จากการทำงานว่าดีขึ้นอย่างไร แลไหน ในขณะที่กำลังทำงานตามเป้าหมายขององค์กร “ความมีประสิทธิภาพ” หมายถึง การมีสมรรถนะหรือความสามารถในการทำงานที่ก่อให้เกิดผลสูง โดยได้รับผลผลิตที่มีมูลค่าสูงกว่ามูลค่าของทรัพยากรที่ใช้ไป โดยการวัดประสิทธิภาพ จะใช้ตัวชี้วัดต่างๆ เช่น อัตราการได้รับผลตอบแทนในเงินลงทุน ค่าใช้จ่ายหรือต้นทุนต่อหน่วยผลผลิต อัตราการสูญเปล่าสิ้นเปลืองในการใช้ทรัพยากรและ อัตราส่วนของผลกำไรต่อค่าใช้จ่ายในการลงทุน เป็นต้น การวัดประสิทธิภาพอาจแสดงค่าด้วยการเปรียบเทียบระหว่างค่าใช้จ่ายในการลงทุนกับผลกำไรที่ได้รับก็ได้

อุทัย หิรัญโต (2525:123) (อ้างถึงปัญญา บุรณะนนทสิริ. 2549 : 10) ได้ให้ความหมายของคำว่าประสิทธิภาพในวงธุรกิจหมายถึง การจัดการที่ได้รับผลกำไรหรือขาดทุนสำหรับในการบริหารงานราชการในทางปฏิบัติวัดประสิทธิภาพได้ยากมาก วิธีวัดประสิทธิภาพที่ใช้ในวงราชการจึงหมายถึง ผลการปฏิบัติงานที่ยังให้เกิดความพึงพอใจและประโยชน์แก่มวลมนุษย์ ดังนั้น ประสิทธิภาพในทางราชการจะต้องพิจารณาถึงคุณค่าทางสังคม จึงไม่จำเป็นต้องประหยัดหรือมีกำไร เพราะงานบางอย่างถ้าจะทำอย่างประหยัดอาจไม่มีประสิทธิภาพก็ได้ นอกจากนี้การบริหารงานที่มีประสิทธิภาพจะต้องพิจารณาคำว่า “ประสิทธิผล” ประกอบด้วย คำว่าประสิทธิผล หมายถึง ผลสำเร็จของการบริหารที่บรรลุถึงเป้าหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งอาจเกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานที่ไม่มีประสิทธิภาพก็ได้ เพราะประสิทธิผลเพียงแต่พิจารณาถึงผลงานที่ได้รับเท่านั้น ลักษณะการบริหารที่มีประสิทธิผลคือการบรรลุเป้าหมาย แต่การบริหารงานที่มีประสิทธิภาพคือการใช้ทรัพยากรทางการบริหารอย่างประหยัด เกิดผลรวดเร็ว โดยการนำเวลาเข้ามาพิจารณาด้วย

สมาใจ ลักษณะ (2542:7) ได้ให้ความหมายของ “ประสิทธิภาพ” ว่าเป็นเรื่องของการใช้ปัจจัยและกระบวนการในการดำเนินงาน โดยมีผลผลิตที่ได้รับเป็นตัวกำกับการแสดงประสิทธิภาพของการดำเนินงานใดๆ ประสิทธิภาพอาจไม่แสดงเป็นค่าเชิงตัวเลข แต่แสดงด้วยลักษณะการใช้เงิน วัสดุ คน และเวลาในการปฏิบัติงานอย่างคุ้มค่า ประหยัด รวมถึงการมีกลยุทธ์หรือเทคนิควิธีการปฏิบัติที่เหมาะสมที่สามารถนำไปสู่การบังเกิดผลได้เร็ว ตรงและมีคุณภาพ โดยประสิทธิภาพมี 2 ระดับ ได้แก่ 1) ประสิทธิภาพของบุคคล การมีประสิทธิภาพหมายความว่า การทำงานเสร็จโดยสูญเสียเวลาและพลังงานน้อยที่สุด (ทำงานได้เร็วและดี) และ 2) ประสิทธิภาพขององค์กร หมายถึง การที่องค์กรสามารถดำเนินงานต่างๆ ตามภารกิจหน้าที่โดยใช้ทรัพยากรน้อยที่สุด องค์กรมีระบบบริหารจัดการที่เอื้อต่อการปฏิบัติงาน มีความสามารถใช้ยุทธศาสตร์ เทคนิค ทำให้เกิดวิธีการทำงานที่เหมาะสม มีความราบรื่นในการดำเนินงาน มีปัญหาและอุปสรรคน้อยที่สุด

สมยศ นาวิการ (2529:5) (อ้างถึงปัญญา บุรณะนันทสิริ 2549 : 21) ได้กล่าวถึงแนวคิดของ Thomas J. Peter ซึ่งเสนอปัจจัย 7 ประการ ที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานขององค์กร คือ

1. กลยุทธ์ (Strategy) กลยุทธ์เกี่ยวข้องกับการกำหนดภารกิจ การพิจารณาจุดอ่อนและจุดแข็งในองค์กร โอกาสและอุปสรรคภายนอก
2. โครงสร้าง (Structures) โครงสร้างขององค์กรที่เหมาะสมจะช่วยในการปฏิบัติงาน
3. ระบบ (Systems) ระบบขององค์กรที่จะบรรลุเป้าหมาย
4. แบบ (Styles) แบบของการบริหารของผู้บริหารเพื่อบรรลุเป้าหมาย
5. บุคลากร (Staff)
6. ความสามารถ (Skill)
7. ค่านิยม (Shared Values) ค่านิยมร่วมของคนในองค์กร

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2556) ได้กล่าวถึงแนวคิดในการบริหารราชการยุคใหม่ว่า ในอดีตการเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานของภาครัฐจะเน้นที่เรื่องคน (Operator) โดยการทำให้แต่ละคนทำงานได้ง่ายขึ้น เร็วขึ้น เพื่อที่จะได้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นด้วยการมอบหมายให้รับผิดชอบเป็นงานๆ เป็นการเฉพาะอย่าง เพื่อให้แต่ละคนได้ทุ่มเทและใช้เวลารับผิดชอบงานนั้นอย่างเต็มที่ แต่กลับเกิดปัญหาไม่สามารถทำงานทดแทนกันได้ เมื่อบุคลากรคนดังกล่าวไม่สามารถมาทำงานได้ เพราะแต่ละคนจะรู้แต่งานที่ตนรับผิดชอบเท่านั้น ปัจจุบันการเพิ่มประสิทธิภาพได้หันมาให้ความสำคัญกับกระบวนการ (Process) มากขึ้น โดยการมองภาพรวมและปรับปรุงทั้งกระบวนการให้ดีขึ้น รวมทั้งพยายามรักษาคุณภาพการทำงานที่ดีอยู่แล้วให้คงอยู่และดี

ยิ่งขึ้นไปอีก โดยการนำเอาระบบประกันคุณภาพมาใช้ และในอนาคต การเพิ่มประสิทธิภาพจะเน้นไปที่กระบวนการและตัวองค์กร ซึ่งหมายถึงทุกๆ คนในองค์กร โดยการพัฒนาและปรับปรุงกระบวนการงานและการพัฒนาบุคลากร เน้นการมีส่วนร่วมในองค์กร ซึ่งหนึ่งในแนวคิดที่สามารถนำมาใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานของภาครัฐได้ คือ แนวคิดของ Lean Government หรือแนวคิดที่จะปรับปรุงและพัฒนาระบบราชการให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น โดยลดความสูญเสียดังกล่าวในส่วนของการดำเนินงานและประชาชนให้เหลือแต่เนื้อแท้ในการทำงาน แนวคิดของ Lean Government นี้จะต้องมีองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ส่วน โดยองค์ประกอบที่สำคัญนั้น ได้แก่

1. ประชาชน ได้รับประโยชน์สุข
2. กระบวนการ มีการลดความสูญเสียดังกล่าวในการทำงาน
3. ผู้ปฏิบัติงาน ไม่เป็นการสร้างภาระให้กับผู้ปฏิบัติงาน

จากแนวคิดดังกล่าวข้างต้น ผู้ศึกษาสามารถสรุปได้ว่า ประสิทธิภาพ หมายถึงความสามารถในการดำเนินการโดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด เพื่อให้การดำเนินการนั้น ๆ สำเร็จอย่างครบถ้วนถูกต้อง แต่การทำงานอย่างมีประสิทธิภาพอาจจะไม่ได้ทำให้เกิดประสิทธิผลในการทำงานก็เป็นได้

การทำงานให้มีประสิทธิภาพ หมายถึง การทำงานให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ ด้วยวิธีการที่ง่าย รวดเร็ว มีคุณภาพและประหยัดทรัพยากรต่างๆ

การเพิ่มประสิทธิภาพในกระบวนการทำงาน หมายถึง การปรับปรุงหรือแก้ไขกระบวนการทำงานให้ดียิ่งขึ้น หรือรักษาระดับขั้นตอนที่ดีอยู่แล้วให้คงอยู่ เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานสามารถปฏิบัติงานได้อย่างสะดวก มีความคล่องตัวในการปฏิบัติงาน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้การดำเนินงานต่างๆ สามารถบรรลุวัตถุประสงค์เป็นไปตามที่องค์กรได้กำหนดไว้

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กฤษสุดา นิลวรรณ และคณะ (2552) ได้ศึกษาถึงปัญหาการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พบว่าปัญหาสำคัญของการตรวจสอบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของสำนักตรวจสอบทรัพย์สินภาคการเมือง 1 คือ การมีบัญชีค้างการตรวจสอบเป็นจำนวนมาก ซึ่งในปี 2552 มีประมาณ 4,804 บัญชี โดยปัญหาและอุปสรรคในการตรวจสอบเกิดจากสาเหตุหลักๆ ได้แก่ 1) ปัญหาที่เกิดจากผู้ยื่นบัญชี เช่นการที่ผู้ยื่นบัญชีแนบเอกสารประกอบรายการทรัพย์สินและหนี้สินไม่ถูกต้องครบถ้วนตามที่กฎหมายกำหนด การแสดงยอดทรัพย์สินและหนี้สินไม่ตรงกับวันที่มีหน้าที่ยื่นบัญชี 2) ปัญหาที่เกิดจากการปฏิบัติงานของเจ้าพนักงานตรวจสอบทรัพย์สิน เช่น การตรวจสอบที่เน้นปริมาณมากกว่าคุณภาพ การไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลเชิงลึกของผู้ยื่นบัญชีได้ เจ้าหน้าที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงานหลายหน้าที่และการขาดการพัฒนาความรู้ด้านการตรวจสอบ 3) ปัญหาที่เกิดจากกระบวนการตรวจสอบหรือวิธีการตรวจสอบ เช่น การขาดศูนย์ข้อมูลที่จัดเก็บข้อมูลได้อย่างถูกต้องครบถ้วน การขาดเทคโนโลยีที่จะช่วยในการตรวจสอบ การขาดหลักเกณฑ์พิจารณาทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ นโยบายของผู้บังคับบัญชาที่แตกต่างกัน และ 4) ปัญหาอื่นๆ เช่น บุคลากรไม่เพียงพอกับปริมาณงาน ระบบสารสนเทศที่มีอยู่ไม่สามารถตอบสนองความต้องการในการทำงาน เป็นต้น

วชิร สงบพันธ์ (2552) ได้ศึกษาการเพิ่มประสิทธิภาพการตรวจสอบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง (เฉพาะกรณีกรรมการและผู้บริหารสูงสุดของรัฐวิสาหกิจ) พบว่า การตรวจสอบยังไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอเนื่องจากในปัจจุบันมีหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ ถึง 157 แห่ง กรรมการและผู้บริหารสูงสุดของรัฐวิสาหกิจ จำนวน 1,023 ราย ที่มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในกรณีเข้ารับตำแหน่ง ทุกสามปีที่อยู่ในตำแหน่ง พ้นจากตำแหน่ง และพ้นจากตำแหน่งครบหนึ่งปี ประกอบกับตำแหน่งดังกล่าวข้างต้นมีการปรับเปลี่ยน การเข้าออกจากตำแหน่งค่อนข้างบ่อย ทำให้มีจำนวนบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินจำนวนมากที่เจ้าหน้าที่ต้องดำเนินการตรวจสอบ ส่งผลทำให้เจ้าหน้าที่ไม่สามารถตรวจสอบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินในความรับผิดชอบให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่รวดเร็วได้ ดังนั้นจึงมีบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่ค้างการตรวจสอบเป็นจำนวนมาก ทำให้เจ้าหน้าที่ไม่สามารถทำงานเชิงรุกได้ทำได้แต่เพียงการตั้งรับ และตรวจสอบความถูกต้องและมีอยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สินจากเอกสารประกอบการยื่นบัญชีเท่านั้น ไม่สามารถตรวจสอบได้ว่าผู้ยื่นบัญชีรายใดมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติหรือรัวรายผิดปกติหรือไม่ อย่างไร ซึ่งจากผลการศึกษาพบว่าปัญหาและอุปสรรคในการ

ปฏิบัติงานมีทั้งในส่วนของกฎหมาย การจัดองค์กร กระบวนการทำงาน เป็นต้น พร้อมทั้งได้เสนอแนะว่าควรมีการปรับปรุงแบบฟอร์มการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินให้สมบูรณ์มากยิ่งขึ้นในเรื่องของการระบุนายได้และค่าใช้จ่าย ควรมีการปรับปรุงหลักเกณฑ์การยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินให้ยื่นเฉพาะกรณีเข้ารับตำแหน่งเท่านั้น ส่วนกรณีอื่นๆ ให้ยื่นเพิ่มเติมเฉพาะเมื่อรายการทรัพย์สินและหนี้สินได้มีการเปลี่ยนแปลงไป ปรับปรุงวิธีการตรวจสอบให้เป็นการตรวจสอบเชิงรุก เพื่อค้นหาทรัพย์สินที่มีการปกปิดหรือซุกซ่อนไว้ มีการจัดลำดับความสำคัญของบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่ต้องดำเนินการตรวจสอบ

สุวณี คัมภลกิจ (2551) ได้ศึกษาปัญหาการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูง แนวทางการแก้ปัญหาเพื่อการเพิ่มประสิทธิภาพ โดยทำการศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเจ้าพนักงานตรวจสอบทรัพย์สินสำนักตรวจสอบทรัพย์สินภาครัฐ และสำนักตรวจสอบทรัพย์สินภาครัฐวิสาหกิจ พบว่า ปัญหาและอุปสรรคในส่วนของ การตรวจสอบมีหลายประเด็น เช่น ปัญหาการห้ามเปิดเผยบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ซึ่งเป็นข้อจำกัดของกฎหมายที่ไม่เอื้อประโยชน์ต่อการตรวจสอบ เกิดการขาดการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบจากภาคประชาชน ปัญหาที่เกิดจากแนวทางในการตรวจสอบ การขาดผู้เชี่ยวชาญที่ปรึกษาในเรื่องที่เป็นเรื่องความรู้เฉพาะด้าน การขาดการพัฒนาบุคลากร ปัญหาที่เกิดจากส่วนหนึ่งอาจเป็นเพราะผู้บริหารยังไม่ให้ความสำคัญกับงานด้านตรวจสอบทรัพย์สินมากพอหรือเท่ากับงานด้านปราบปรามการทุจริต นอกจากนี้ปัญหาในส่วนของ การกำหนดตัวชี้วัดที่นำมาใช้ในการวัดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ซึ่งไม่มีความเหมาะสมและไม่ถูกต้อง โดยส่วนใหญ่เน้นการวัดประสิทธิภาพในเชิงปริมาณ เป็นต้น พร้อมทั้งได้เสนอแนะว่า ควรศึกษากระบวนการตรวจสอบให้มีมาตรฐานและมีแนวทางในการตรวจสอบบัญชีที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน มีการปรับปรุงตัวชี้วัดและการประเมินผลการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่โดยวัดทั้งทางด้านปริมาณและคุณภาพควบคู่กันไป

เสาวนีย์ ไทยรุ่งโรจน์ (2551) ได้ทำการศึกษาไว้ในโครงการประเมินสถานการณ์ด้านการทุจริตในประเทศไทย โดยผลการศึกษาพบว่า ภารกิจด้านการตรวจสอบทรัพย์สินของสำนักงาน ป.ป.ช. นั้น ยังขาดประสิทธิภาพในการป้องกันการทุจริต อาทิเช่น สัดส่วนของทรัพย์สินที่ต้องแสดง ไม่ครอบคลุม โดยมีการบิดเบือนโอนทรัพย์สินให้บุตรที่บรรลุนิติภาวะและบุคคลอื่นที่ไม่เกี่ยวข้องในคดี ทำให้ยากต่อการตรวจสอบข้อมูลได้ หรือเกณฑ์ในการพิจารณาสัดส่วนทรัพย์สินที่ปกปิดไม่ชัดเจนว่าอยู่ที่สัดส่วนเท่าใด และขาดมาตรการและกลไกในการติดตามทรัพย์สินคืนสู่แผ่นดิน เนื่องจากเมื่อมีการชี้มูลความผิดแล้ว ขั้นตอนการดำเนินคดีใช้เวลานานหรือการดำเนินการไม่สามารถทำให้แล้วเสร็จทันอายุความได้

สมชาย เจตชวลิต (2548) ศึกษาปัญหาและอุปสรรคการตรวจสอบทรัพย์สินของ คณะกรรมการ ป.ป.ช. พบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานด้านตรวจสอบทรัพย์สินเกิดจาก ปัญหาทางด้านกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ไม่เหมาะสม ควรมีการดำเนินการแก้ไข เนื่องจากมีการ กำหนดตำแหน่งจำนวนผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินมากเกินไปจนเกินความจำเป็น ในตำแหน่งที่มีความเสี่ยงในการทุจริตน้อย ซึ่งส่งผลทำให้มีบัญชีที่ต้องตรวจสอบเป็นจำนวนมาก เป็นการเพิ่มภาระในการทำงานทุกขั้นตอน ทำให้เจ้าหน้าที่ไม่มีเวลาที่จะ ไปปฏิบัติงานในเชิง คุณภาพได้ ดังนั้นหากมีการลดจำนวนผู้มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ให้ลดลง ก็จะทำให้เจ้าหน้าที่มีเวลาในการตรวจสอบให้มีความละเอียดรอบคอบ ส่งผลทำให้การ ปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น

นภมณ พรแก้ว (2548) ศึกษาปัญหาและอุปสรรคของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติกับการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ดำรงตำแหน่งทาง การเมือง พบว่ามีปัญหาและอุปสรรคหลายประการ เช่น 1) ปัญหาที่เกี่ยวกับการยื่นบัญชี ได้แก่ การที่ ผู้ยื่นบัญชีขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน การไม่มีหลักเกณฑ์ ในการประเมินมูลค่าทรัพย์สินบางประเภทที่ชัดเจน เช่น บ้าน ที่ดิน ยานพาหนะ และทรัพย์สินอื่น เป็นต้น หรือกรณีผู้ยื่นบัญชีมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีหลายตำแหน่งในเวลาใกล้เคียงกันผู้ยื่นบัญชีมักจะ เกิดความสับสนในเรื่องของวันที่ต้องยื่นบัญชี 2) ปัญหาที่เกี่ยวกับการตรวจสอบความถูกต้องและมี อยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สิน เช่น การใช้แบบบัญชีที่ไม่ถูกต้องตามที่กำหนด การแนบเอกสาร ไม่ถูกต้องครบถ้วน เป็นต้น

วรวิทย์ สุขบุญ (2546) ศึกษาเรื่องการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินของนักการเมือง พบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินของนักการเมือง มี 3 ด้าน คือ 1) ปัญหาของผู้ยื่นบัญชี ได้แก่ การไม่ยื่นบัญชีภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด ผู้ยื่นบัญชีไม่ทราบ ว่าตนเองมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชี การยื่นบัญชีและแนบเอกสารประกอบไม่ครบถ้วนถูกต้อง 2) ปัญหา เรื่องประสิทธิภาพของหน่วยงาน ได้แก่ การมีปริมาณคนไม่เพียงพอกับปริมาณงาน ข้อจำกัดของ บุคลากรด้านตรวจสอบในการตรวจสอบทรัพย์สินบางประเภท ขาดการมีส่วนร่วมจากภาค ประชาชน ขาดเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน เป็นต้น 3) ปัญหาด้าน กฎหมาย ได้แก่ ช่องโหว่ของกฎหมายบางฉบับที่ผู้ยื่น นำมาใช้ในการปกปิดหรือโอนย้ายทรัพย์สิน การตีความและแนวทางปฏิบัติของกฎหมาย เป็นต้น

โกวิท ภัณฑรัตน์ และคณะ (2546) ศึกษาเรื่องการพัฒนาองค์กรและการเพิ่มขีดความสามารถของสำนักงาน ป.ป.ช. พบว่า ปัญหาและอุปสรรคของภารกิจด้านการตรวจสอบทรัพย์สินมีหลายประการ เช่น 1) ปัญหาด้านประสิทธิผลของการปฏิบัติงาน ได้แก่ การมีบัญชีที่ต้องตรวจสอบเป็นจำนวนมากและเกิดความซ้ำซ้อนในการทำงานในกรณีที่ผู้ยื่นบัญชีมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีหลายตำแหน่ง แต่ต้องแยกกันตรวจสอบตามภารกิจของแต่ละสำนักที่รับผิดชอบ การไม่มีฐานข้อมูลที่มีประสิทธิภาพ แบบบัญชีที่ใช้ยังมีข้อบกพร่อง ทำให้ผู้ยื่นบัญชีไม่เข้าใจวิธีการกรอกข้อมูล เป็นต้น 2) ปัญหาด้านกระบวนการตรวจสอบ ได้แก่ การขาดเทคโนโลยีที่ทันสมัยและเหมาะสมกับงานตรวจสอบทรัพย์สิน การขาดการเชื่อมโยงข้อมูลที่ใช้ในการตรวจสอบจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น 3) ปัญหาอื่น ๆ เช่น การไม่มีการจัดลำดับความสำคัญของงาน และขาดการวางแผนการตรวจสอบ การขาดการประสานงานที่ดี ทำให้เกิดความล่าช้าในการทำงาน เป็นต้น

จากการศึกษางานวิจัยข้างต้น จะเห็นได้ว่าปัญหาของการตรวจสอบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินมีหลายปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งปัญหาและอุปสรรคดังกล่าวได้ส่งผลทำให้การตรวจสอบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินยังไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ โดยสามารถแบ่งปัญหาหลักๆ ออกเป็น ปัญหาที่เกิดจากตัวผู้ยื่นบัญชี ปัญหาจากเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน ปัญหาด้านการบริหารจัดการ และปัญหาที่เกิดจากกระบวนการในการตรวจสอบ ซึ่งปัญหาที่กล่าวส่งผลทำให้มีบัญชีที่อยู่ระหว่างการตรวจสอบเป็นจำนวนมาก ดังนั้นหากสามารถแก้ไขปัญหาและอุปสรรคเหล่านั้นได้ และ หาก กระบวนการตรวจสอบมีประสิทธิภาพเพียงพอ ย่อมสามารถใช้เป็นอีกเครื่องมือหนึ่งในการป้องปรามการทุจริตของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐ ตามเจตนารมณ์ของกฎหมายได้

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการศึกษา

การศึกษา เรื่องการเพิ่มประสิทธิภาพกระบวนการตรวจสอบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ผู้ศึกษาได้ดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

1. ประชากร
2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากร

ประชากรที่ทำการศึกษา คือ เจ้าพนักงานตรวจสอบทรัพย์สินในส่วนกลาง ที่ปฏิบัติงานใน สังกัดสำนักทะเบียนและพัฒนาระบบตรวจสอบ สำนักตรวจสอบทรัพย์สินภาค การเมือง สำนักตรวจสอบทรัพย์สินภาครัฐและรัฐวิสาหกิจ และสำนักส่งเสริมการตรวจสอบ ทรัพย์สินภาคการเมืองส่วนท้องถิ่น จำนวน 83 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลในการศึกษาคั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ โดยการศึกษาจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ระเบียบ และมติคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบทรัพย์สิน เอกสารทางวิชาการ หนังสือ บทความ วารสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สืบค้นข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต เพื่อนำมาประกอบการศึกษาให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น และนำไปพัฒนาสร้างแบบสอบถามต่อไป โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นคำถามแบบเลือกตอบ

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับการปฏิบัติงานและความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ตรวจสอบทรัพย์สิน ในส่วนกลาง เกี่ยวกับประสิทธิภาพของกระบวนการรับบัญชี กระบวนการปฏิบัติงาน ตรวจสอบ และกระบวนการรายงานผลการตรวจสอบ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า ของลิเคิร์ต (Likert Five Rating Scale) (นราศรี ไววนิชกุล และชูศักดิ์ อุดมศรี ,2554 :146) ซึ่งมีคำตอบให้เลือก 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง มีการ ปฏิบัติมากที่สุด (80% ขึ้นไป)หรือเห็นด้วยกับข้อความนั้นมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง มีการปฏิบัติมาก (60 - 79%) หรือเห็นด้วยกับข้อความนั้นมาก

ระดับ 3 หมายถึง มี การปฏิบัติปานกลาง (40 - 59%) หรือเห็นด้วยกับข้อความนั้นปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง มีการปฏิบัติน้อย (20 - 39%) หรือเห็นด้วยกับข้อความนั้นน้อย

ระดับ 1 หมายถึง มีการปฏิบัติน้อยที่สุด (น้อยกว่า 20%) หรือเห็นด้วยกับข้อความนั้นน้อยที่สุด

ผู้ศึกษาทำการคำนวณค่าเฉลี่ยของระดับการปฏิบัติงานและระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพของกระบวนการตรวจสอบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน แล้วนำมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่แบ่งระดับช่วงคะแนน โดยมีช่วงคะแนนต่างกันที่ 0.80 มีที่มาจาก (คะแนนสูงสุด-คะแนนต่ำสุด)/จำนวนระดับของคะแนน = $(5-1)/5 = 0.80$ (สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ ,2546:141-142) ซึ่งระดับประสิทธิภาพของกระบวนการตรวจสอบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน จะมีขั้นของคะแนนเฉลี่ย ดังนี้

ค่าเฉลี่ย ระดับประสิทธิภาพของกระบวนการตรวจสอบ

บัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน

4.21 – 5.00 มากที่สุด

3.41 – 4.20 มาก

2.61 – 3.40 ปานกลาง

1.81 – 2.60 น้อย

1.00 – 1.80 น้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิด เพื่อศึกษาความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพกระบวนการตรวจสอบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน

การทดสอบความเที่ยงตรง (Validity) ผู้ศึกษาได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อปรับปรุงและแก้ไข และนำแบบสอบถามที่ได้ให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบและประเมินค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างแบบสอบถามกับวัตถุประสงค์การวิจัย (Index of Objective : IOC) จะต้องมีค่าเท่ากับหรือมากกว่า 0.5 ซึ่งผลการวิเคราะห์แบบสอบถามจากผู้เชี่ยวชาญ ปรากฏว่าผลค่า IOC เท่ากับ 0.94 แสดงว่าแบบสอบถามนี้สามารถวัดได้ตามวัตถุประสงค์

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งลักษณะของแบบสอบถามที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นตามวัตถุประสงค์ โดยแจกแบบสอบถามให้กับเจ้าพนักงานตรวจสอบทรัพย์สินในส่วนกลางที่ปฏิบัติงานในสังกัด สำนักทะเบียนและพัฒนา ระบบตรวจสอบ สำนักตรวจสอบทรัพย์สินภาคการเมือง สำนักตรวจสอบทรัพย์สินภาครัฐและรัฐวิสาหกิจ และสำนักส่งเสริมการตรวจสอบทรัพย์สินภาคการเมืองส่วนท้องถิ่น จำนวน 83 คน โดยการติดต่อประสานขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม และจัดเก็บแบบสอบถามกลับคืนด้วยตัวเอง หลังจากแจกประมาณ 2 สัปดาห์ หลังจากรับแบบสอบถามกลับคืน ทำการนับจำนวน ตรวจสอบความถูกต้องและครบถ้วนของแบบสอบถาม รวบรวมข้อมูล บันทึกข้อมูล ประมวลผล และวิเคราะห์ข้อมูล

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้ศึกษาได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยหาค่าทางสถิติ ดังนี้

4.1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) คือ ความถี่ และร้อยละ

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลคำถามปลายปิด ถึงระดับการปฏิบัติงานและระดับความคิดเห็นของเจ้าพนักงานตรวจสอบทรัพย์สินในส่วนกลาง เกี่ยวกับกระบวนการรับบัญชี กระบวนการปฏิบัติงานตรวจสอบ และกระบวนการรายงานผลการตรวจสอบ ใช้สถิติค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)

4.3 การวิเคราะห์คำถามปลายเปิดเกี่ยวกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพื่อเพิ่ม
ประสิทธิภาพกระบวนการตรวจสอบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ใช้การวิเคราะห์
เนื้อหา (Content Analysis) โดยนำเสนอในรูปแบบการบรรยายเป็นความเรียง

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาเรื่อง การเพิ่มประสิทธิภาพกระบวนการตรวจสอบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ โดยทำการสำรวจเจ้าพนักงานตรวจสอบทรัพย์สินใน ส่วนกลาง จำนวน 83 ราย สามารถสรุปผลการศึกษาได้ดังนี้

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นเจ้าพนักงานตรวจสอบทรัพย์สินใน ส่วนกลาง ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด ประสบการณ์ในการทำงาน ด้านการตรวจสอบทรัพย์สิน ตำแหน่งหน้าที่ในปัจจุบัน และหน่วยงานที่ปฏิบัติหน้าที่ ดังแสดงในตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของเจ้าพนักงานตรวจสอบทรัพย์สินใน ส่วนกลาง จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	18	21.69
หญิง	65	78.31
รวม	83	100.00

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
อายุ		
21-30 ปี	5	6.02
31-40 ปี	50	60.24
41-50 ปี	24	28.92
51-60 ปี	4	4.82
รวม	83	100.00
ระดับการศึกษาสูงสุด		
ระดับปริญญาตรี	60	72.29
ระดับปริญญาโท	23	27.71
รวม	83	100.00
ประสบการณ์ในการทำงานด้านการตรวจสอบ		
ทรัพย์สิน		
1-5 ปี	30	36.15
6-10 ปี	19	22.89
11-15 ปี	29	34.94
16-20 ปีขึ้นไป	5	6.02
รวม	83	100.00
ตำแหน่งหน้าที่ในปัจจุบัน		
เจ้าพนักงานตรวจสอบทรัพย์สินปฏิบัติการ	25	30.12
เจ้าพนักงานตรวจสอบทรัพย์สินชำนาญการ	42	50.60
เจ้าพนักงานตรวจสอบทรัพย์สิน		
ชำนาญการพิเศษ	12	14.46
เจ้าพนักงานตรวจสอบทรัพย์สินเชี่ยวชาญ	4	4.82
รวม	83	100.00

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
หน่วยงานที่ปฏิบัติหน้าที่		
สำนักทะเบียนและพัฒนาระบบตรวจสอบ	15	18.07
สำนักตรวจสอบทรัพย์สินภาคการเมือง	22	26.51
สำนักตรวจสอบทรัพย์สินภาครัฐ และรัฐวิสาหกิจ	28	33.73
สำนักส่งเสริมการตรวจสอบทรัพย์สิน ภาคการเมืองส่วนท้องถิ่น	18	21.69
รวม	83	100.00

ผลการวิเคราะห์ตารางที่ 4.1 พบว่าเจ้าพนักงานตรวจสอบทรัพย์สินในส่วนกลาง ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 78.31 และเป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 21.69

มีอายุระหว่าง 31-40 ปี เป็นส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 60.2 4 รองลงมาคืออายุระหว่าง 41-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 28.92 และน้อยที่สุดคือ อายุระหว่าง 51-60 ปี คิดเป็นร้อยละ 4.82

มีการศึกษาสูงสุดระดับปริญญาตรี เป็นส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 72. 29 และระดับปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 27.71

มีประสบการณ์ในการทำงานด้านการตรวจสอบทรัพย์สิน อยู่ระหว่าง 1-5 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 36.1 5 รองลงมาคือระหว่าง 11-15 ปี คิดเป็นร้อยละ 34.9 4 และน้อยที่สุดคือระหว่าง 16-20 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 6.02

ตำแหน่งหน้าที่ในปัจจุบัน ส่วนใหญ่คือ เจ้าพนักงานตรวจสอบทรัพย์สินชำนาญการ คิดเป็นร้อยละ 50.60 รองลงมาคือ เจ้าพนักงานตรวจสอบทรัพย์สินปฏิบัติการ คิดเป็นร้อยละ 30.1 2 และน้อยที่สุด คือเจ้าพนักงานตรวจสอบทรัพย์สินเชี่ยวชาญ คิดเป็นร้อยละ 4.82

ปฏิบัติหน้าที่สังกัดสำนักตรวจสอบทรัพย์สินภาครัฐและรัฐวิสาหกิจ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 33.73 รองลงมาคือสำนักตรวจสอบทรัพย์สินภาคการเมือง คิดเป็นร้อยละ 26.5 และน้อยที่สุด คือ สำนักทะเบียนและพัฒนาระบบตรวจสอบ คิดเป็นร้อยละ 18.07

ตอนที่ 2 ประสิทธิภาพของกระบวนการตรวจสอบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน และหนี้สิน

ผลการศึกษาเกี่ยวกับระดับระดับประสิทธิภาพของกระบวนการตรวจสอบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการรับบัญชี ด้านการปฏิบัติงานตรวจสอบ และด้านการรายงานผลการตรวจสอบ ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 4.2-4.5

ตารางที่ 4.2 ระดับประสิทธิภาพของกระบวนการตรวจสอบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน

กระบวนการตรวจสอบ บัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับประสิทธิภาพของ กระบวนการตรวจสอบ บัญชีแสดงรายการ ทรัพย์สินและหนี้สิน
1. ด้านการรับบัญชี	3.61	0.55	มาก
2. ด้านการปฏิบัติงานตรวจสอบ	3.65	0.51	มาก
3. ด้านการรายงานผลการตรวจสอบ	3.63	0.48	มาก
รวม	3.63	0.51	มาก

ผลการวิเคราะห์ตารางที่ 4.2 พบว่า กระบวนการตรวจสอบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินโดยรวมมีประสิทธิภาพในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.63)

เมื่อพิจารณาในรายด้าน พบว่า กระบวนการตรวจสอบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินมีประสิทธิภาพในระดับมากในทุก ๆ ด้าน คือ 1) ด้านการปฏิบัติงานตรวจสอบ 2) ด้านการรายงานผลการตรวจสอบ และ 3) ด้านการรับบัญชีโดยมีค่าเฉลี่ย 3.65, 3.63 และ 3.61ตามลำดับ

ตารางที่ 4.3 ระดับประสิทธิภาพของกระบวนการตรวจสอบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน
ด้านการรับบัญชี

ด้านการรับบัญชี	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับ ประสิทธิภาพ
1. การตรวจสอบบัญชีและเอกสารประกอบ มีความถูกต้อง และสามารถถกถั่นกรองความถูกต้องของแบบบัญชีและเอกสารประกอบในเบื้องต้นได้	3.94	0.61	มาก
2. การจัดทำใบรับบัญชี ได้มอบใบรับบัญชีให้กับผู้ยื่นบัญชีไว้เป็นหลักฐานในการยื่นบัญชีในทุกช่องทางของการยื่นบัญชี	3.80	0.41	มาก
3. ข้อความที่ระบุในใบรับบัญชีที่จัดทำให้กับผู้ยื่นบัญชี ชี้แจงและอธิบายถึงความไม่ถูกต้องหรือครบถ้วนของบัญชีและเอกสารประกอบ ที่ผู้ยื่นสามารถเข้าใจและดำเนินการแก้ไขได้อย่างถูกต้อง	3.83	0.54	มาก
4. มีการบันทึกข้อมูลของผู้ยื่นบัญชี เพื่อเป็นฐานข้อมูลในระบบตรวจสอบทรัพย์สิน อย่างถูกต้องครบถ้วน และแม่นยำ	3.65	0.48	มาก
5. ช่องทางการรับยื่นบัญชี มีหลายช่องทาง ผู้ยื่นสามารถเลือกยื่นบัญชีได้ตามความต้องการซึ่งสร้างความสะดวกแก่ผู้ยื่นบัญชี	3.95	0.49	มาก

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

ด้านการรับบัญชี	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับ ประสิทธิภาพ
6. ความเหมาะสมของระยะเวลาในการส่ง มอบบัญชี ให้กับสำนักตรวจสอบทรัพย์สิน ที่รับผิดชอบ เพื่อดำเนินการตรวจสอบ	3.40	0.62	ปานกลาง
7. ความเพียงพอของบุคลากรในการรับบัญชี มีจำนวนเพียงพอกับปริมาณงาน	3.21	0.68	ปานกลาง
8. ความรู้และความสามารถของบุคลากรใน การรับบัญชี มีความรู้และความสามารถ ในการปฏิบัติงาน	3.40	0.58	ปานกลาง
9. ความมีประสิทธิภาพและความเหมาะสม ของระบบสารสนเทศในการรับบัญชี ระบบตรวจสอบทรัพย์สินที่ใช้ในการรับ บัญชีมีประสิทธิภาพและเหมาะสมต่อการ ปฏิบัติงาน	3.30	0.64	ปานกลาง
10. ความเพียงพอและเหมาะสมของเครื่องใช้ สำนักงาน มีความเพียงพอและเหมาะสมต่อ การปฏิบัติงาน	3.67	0.47	มาก
รวม	3.61	0.55	มาก

ผลการวิเคราะห์ตารางที่ 4.3 พบว่า โดยรวมกระบวนการตรวจสอบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ด้านการรับบัญชี มีประสิทธิภาพในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.61)

เมื่อพิจารณาในรายข้อ พบว่ากระบวนการด้านการรับบัญชี มีประสิทธิภาพมากที่สุด ซึ่งอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.95) คือช่องทางในการรับยื่นบัญชี ที่มีหลายช่องทาง ผู้ยื่นสามารถเลือกยื่นบัญชี ได้ตามความต้องการ ซึ่งสร้างความสะดวกแก่ผู้ยื่นบัญชี รองลงมาซึ่งอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.94) คือการตรวจสอบบัญชีและเอกสารประกอบ มีความถูกต้อง และสามารถถ่วงกรองความถูกต้องของแบบบัญชีและเอกสารประกอบในเบื้องต้นได้ และน้อยที่สุดซึ่งอยู่ในระดับ

ปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.30 และ 3.2 1) คือ ความมีประสิทธิภาพและความเหมาะสมของระบบสารสนเทศในการรับบัญชีต่อการปฏิบัติงาน และความเพียงพอของบุคลากรในการรับบัญชีกับปริมาณงาน ตามลำดับ นอกจากนี้ยังพบว่ากระบวนการด้านการรับบัญชีในบางข้อมีประสิทธิภาพในระดับปานกลางเช่นกัน ได้แก่ ความเหมาะสมของระยะเวลาในการส่งมอบบัญชีให้กับสำนักตรวจสอบทรัพย์สินที่รับผิดชอบ เพื่อดำเนินการตรวจสอบ และความรู้และความสามารถของบุคลากรด้านการรับบัญชีที่มีต่อการปฏิบัติงาน

ตารางที่ 4.4 ระดับประสิทธิภาพของกระบวนการตรวจสอบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินด้านการปฏิบัติงานตรวจสอบ

ด้านการปฏิบัติงานตรวจสอบ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับประสิทธิภาพ
1. มีการวางแผนการปฏิบัติงาน ประกอบด้วย การกำหนดวิธีการ / ขั้นตอน / ระยะเวลา ในการตรวจสอบ รวมถึงการจัดลำดับ ความสำคัญของงานที่ต้องเร่งดำเนินการ	3.65	0.48	มาก
2. มีการปฏิบัติงานตามขั้นตอน พนักงาน เจ้าหน้าที่ได้ปฏิบัติงานตามขั้นตอนที่ระบุไว้ในคู่มือการตรวจสอบอย่างเคร่งครัด ทุกขั้นตอน	3.95	0.44	มาก
3. มีการตรวจสอบว่าผู้ยื่นฯ มีหน้าที่ยื่นบัญชีหรือไม่ โดยตรวจสอบจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง เช่น คำสั่งแต่งตั้ง	3.53	0.50	มาก
4. มีการตรวจสอบระยะเวลาการยื่นบัญชี ว่าผู้ยื่นฯ ได้ยื่นบัญชีภายในระยะเวลา ที่กฎหมายกำหนดหรือไม่	4.55	0.50	มากที่สุด

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ด้านการปฏิบัติงานตรวจสอบ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับ ประสิทธิภาพ
5. มีการตรวจสอบวันที่ผู้ยื่นมีหน้าที่แสดง ทรัพย์สินและหนี้สิน ว่าผู้ยื่นได้แสดง รายการทรัพย์สินและหนี้สินตรงกับวันที่ ตนมีหน้าที่ยื่นบัญชี หรือไม่	4.45	0.50	มากที่สุด
6. มีการตรวจสอบแบบบัญชีแสดงรายการ ทรัพย์สินและหนี้สิน ว่าผู้ยื่นใช้แบบบัญชี ตามที่กำหนดหรือไม่	4.39	0.49	มากที่สุด
7. มีการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินตาม เอกสารประกอบ ว่าเอกสารประกอบ สามารถพิสูจน์ความถูกต้องและความมี อยู่จริง กับทรัพย์สินและหนี้สินที่ผู้ยื่น แสดงมาในแบบบัญชี	4.63	0.49	มากที่สุด
8. การเข้าถึงข้อมูลของผู้ยื่นและการประสาน ขอข้อมูลจากหน่วยงานภายนอก เพื่อมาใช้ ประกอบการพิจารณา มีขั้นตอนและ ระยะเวลาที่เหมาะสม	3.10	0.59	ปานกลาง
9. มีการบันทึกข้อมูลที่ได้จากการตรวจสอบ มีการบันทึกข้อมูลลงในกระดาษทำการ ของผู้ตรวจสอบอย่างสม่ำเสมอทุกบัญชี	3.60	0.54	มาก
10. ความเหมาะสมของแบบบัญชี แบบบัญชี มีความเหมาะสม ให้ข้อมูลของผู้ยื่นบัญชี เพียงพอต่อการตัดสินใจของผู้ตรวจสอบ	3.30	0.53	ปานกลาง

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ด้านการรับบัญชี	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับ ประสิทธิภาพ
11. เทคโนโลยีในการปฏิบัติงานตรวจสอบ มีเทคโนโลยีที่เหมาะสม สามารถสนับสนุน และรองรับการปฏิบัติงานตรวจสอบ	2.89	0.52	ปานกลาง
12. ผู้ยื่นบัญชีมีความรู้ความเข้าใจในการยื่น บัญชี ผู้ยื่นบัญชีสามารถยื่นบัญชีและ เอกสารประกอบครบถ้วนถูกต้อง และ ภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด	2.84	0.53	ปานกลาง
13. วิธีการตรวจสอบ ทั้ง 3 วิธีที่ใช้อยู่ใน ปัจจุบันมีความเหมาะสม ทำให้ได้มาซึ่งผล การตรวจสอบที่มีความน่าเชื่อถือ	3.55	0.50	มาก
14. อัตรากำลัง ด้านการตรวจสอบทรัพย์สินมี เพียงพอและสัมพันธ์กับปริมาณงานที่ต้อง รับผิดชอบ	3.12	0.59	ปานกลาง
15. การกำหนดตำแหน่งที่ต้องยื่นบัญชี การกำหนดตำแหน่งผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชี แสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ในปัจจุบันมีจำนวนที่เหมาะสม	3.23	0.53	ปานกลาง
รวม	3.65	0.51	มาก

ผลการวิเคราะห์ตารางที่ 4.4 พบว่า โดยรวมกระบวนการตรวจสอบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ด้านการปฏิบัติงานตรวจสอบ มีประสิทธิภาพในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.65)

เมื่อพิจารณาในรายข้อพบว่า กระบวนการด้านการปฏิบัติงานตรวจสอบ มีประสิทธิภาพมากที่สุด ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.63) คือมีการตรวจสอบ ทรัพย์สินและหนี้สินตามเอกสารประกอบ ว่าเอกสารประกอบสามารถพิสูจน์ความถูกต้องและความมีอยู่จริงกับทรัพย์สินและหนี้สินที่ผู้ยื่นแสดงมาในแบบบัญชี รองลงมาซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.55 และ 4.4 5)

คือมีการตรวจสอบ ระยะเวลาการยื่นบัญชี ว่า ผู้ยื่นได้ยื่นบัญชีภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดหรือไม่ และมีการ ตรวจสอบ วันที่ผู้ยื่นมีหน้าที่แสดงรายการทรัพย์สิน ว่าผู้ยื่นได้แสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินตรงกับวันที่ตนมีหน้าที่ยื่นบัญชีหรือไม่ และน้อยที่สุดซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.89 และ 2.84) คือเรื่องเทคโนโลยีที่ใช้ในการปฏิบัติงานตรวจสอบ มีความเหมาะสม สามารถสนับสนุนและรองรับการปฏิบัติงานตรวจสอบได้ และผู้ยื่นบัญชีมีความรู้ความเข้าใจในการยื่นบัญชี สามารถยื่นบัญชีและเอกสารประกอบครบถ้วนถูกต้อง และภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดตามลำดับ นอกจากนี้ยังพบว่ากระบวนการด้านการปฏิบัติงานตรวจสอบในบางข้อ มีประสิทธิภาพในระดับปานกลางเช่นกัน ได้แก่ ความเหมาะสมของแบบบัญชี ที่ให้ข้อมูลของผู้ยื่นบัญชี เพียงพอต่อการตัดสินใจของผู้ตรวจสอบ อัตรากำลังด้านการตรวจสอบทรัพย์สินมีเพียงพอ และสัมพันธ์กับปริมาณงานที่ต้องรับผิดชอบ และการกำหนดตำแหน่งผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินในปัจจุบันมีจำนวนที่เหมาะสม

ตารางที่ 4.5 ระดับประสิทธิภาพของกระบวนการตรวจสอบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ด้านการรายงานผลการตรวจสอบ

ด้านการรายงานผลการตรวจสอบ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับ ประสิทธิภาพ
1. ความเหมาะสมของรูปแบบรายงาน รูปแบบรายงานผลการตรวจสอบเป็น มาตรฐานเดียวกัน มีความเหมาะสมและ ให้ข้อมูลที่ครบถ้วนต่อการพิจารณาของ ผู้บริหาร	3.69	0.47	มาก
2. การเสนอผลการตรวจสอบผ่านหัวหน้างาน เป็นกลั่นกรองความถูกต้องของผลการ ตรวจสอบ ช่วยทำให้ผลการตรวจสอบ มีความถูกต้องและเชื่อถือได้ยิ่งขึ้น	3.65	0.48	มาก
3. ลำดับขั้นของการเสนอผลการตรวจสอบ และระยะเวลาในการกลั่นกรองงานของ ผู้บังคับบัญชา ลำดับขั้นและระยะเวลา มีความเหมาะสม	3.63	0.49	มาก

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

ด้านการรายงานผลการตรวจสอบ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับ ประสิทธิภาพ
4. รายงานผลการตรวจสอบที่เสนอต่อ ผู้บริหาร มีความชัดเจน โดยไม่มีข้อสงสัย ในประเด็นต่าง ๆ ที่ต้องให้ผู้ตรวจสอบ ชี้แจงเพิ่มเติมหรือหาหลักฐานเพิ่มเติม	3.60	0.49	มาก
5. การประกาศผลการตรวจสอบ มีการจัดทำ รายงานผลการตรวจสอบประกาศใน ราชกิจจานุเบกษา ตามที่กฎหมายกำหนดไว้	3.63	0.49	มาก
รวม	3.63	0.48	มาก

ผลการวิเคราะห์ตารางที่ 4.5 พบว่า โดยรวมกระบวนการตรวจสอบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ด้านการรายงานผลการตรวจสอบ มีประสิทธิภาพในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.63)

เมื่อพิจารณาในรายข้อ พบว่ากระบวนการด้านการรายงานผลการตรวจสอบ มีประสิทธิภาพมากที่สุด ซึ่งอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.69) คือรูปแบบของ รายงานผลการตรวจสอบเป็นมาตรฐานเดียวกัน มีความเหมาะสมและให้ข้อมูลที่ครบถ้วนต่อการพิจารณาของผู้บริหาร รองลงมาซึ่งอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.65) คือ การเสนอผลการตรวจสอบผ่านหัวหน้างาน เป็นการกลั่นกรองความถูกต้องของผลการตรวจสอบ ช่วยทำให้ผลการตรวจสอบมีความถูกต้องและเชื่อถือได้ยิ่งขึ้นและน้อยที่สุดซึ่งอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.60) คือ รายงานผลการตรวจสอบที่เสนอต่อผู้บริหารมีความชัดเจน โดยไม่มีข้อสงสัยในประเด็นต่างๆ ที่ต้องให้ผู้ตรวจสอบชี้แจงเพิ่มเติมหรือหาหลักฐานเพิ่มเติม

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพกระบวนการตรวจสอบ บัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน

ผลการศึกษาความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพกระบวนการตรวจสอบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน พบว่าประชากรที่ทำการศึกษาร้อยละ 61.45 ไม่ได้แสดงความคิดเห็นหรือให้ข้อเสนอแนะในการเพิ่มประสิทธิภาพกระบวนการตรวจสอบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน มีเพียงร้อยละ 38.55 (จำนวน 32 คน) ที่เสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพกระบวนการตรวจสอบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ดังนี้

3.1 ด้านการรับบัญชี สรุปได้ว่า

- 3.1.1 ควรมีการเพิ่มจำนวนและให้ความรู้แก่บุคลากรในการรับบัญชี ให้มากขึ้น
- 3.1.2 สำนักทะเบียนและพัฒนาระบบตรวจสอบควรใช้เวลาในการส่งมอบบัญชีให้กับสำนักที่รับผิดชอบตรวจสอบเร็วขึ้น เพื่อให้สามารถตรวจสอบได้ทันเวลา

3.2 ด้านการปฏิบัติงานตรวจสอบ สรุปได้ว่า

- 3.2.1 ควรมีการให้ความรู้ เกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีการในการยื่นบัญชี เพื่อให้ผู้ยื่นบัญชียื่นบัญชีได้อย่างถูกต้องครบถ้วน เพราะ ปัจจุบันยังมีผู้ยื่นบัญชี จำนวนมาก ที่แนบเอกสารหลักฐานประกอบการยื่นบัญชีไม่ถูกต้องครบถ้วนหรือยื่นบัญชีเกินระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดไว้
- 3.2.2 การเข้าถึงข้อมูลเชิงลึกของผู้ยื่นบัญชียังมีข้อจำกัดในหลายๆ ด้าน
- 3.2.3 การขอความร่วมมือไปยังหน่วยงานที่เป็นเจ้าของข้อมูลใช้ระยะเวลานาน
- 3.2.4 ควรมีการนำระบบเทคโนโลยีที่มีความเหมาะสมมาใช้ในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ให้มากยิ่งขึ้น
- 3.2.5 จำนวน บัญชีที่ต้องดำเนินการตรวจสอบ มีปริมาณมากกว่าอัตรากำลังของเจ้าหน้าที่ด้านการตรวจสอบ

3.3 ด้านการรายงานผลการตรวจสอบ สรุปได้ว่า หัวหน้ากลุ่มหรือผู้บริหารมีการแก้ไขรายงานผลการตรวจสอบในส่วนที่ไม่เป็นสาระสำคัญในการตรวจสอบ

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษา การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง การเพิ่มประสิทธิภาพกระบวนการตรวจสอบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เป็นการศึกษาถึงระดับประสิทธิภาพของกระบวนการตรวจสอบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ใน 3 ด้าน คือ ด้านการรับบัญชี ด้านการปฏิบัติงานตรวจสอบ และด้านการรายงานผลการตรวจสอบ โดยมีข้อสรุปการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะดังนี้

1. สรุปผลการศึกษา

1.1 วัตถุประสงค์ของการศึกษา การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ คือ

1.1.1 เพื่อศึกษาระดับประสิทธิภาพของกระบวนการตรวจสอบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

1.1.2 เพื่อเสนอแนวทางเพิ่มประสิทธิภาพกระบวนการตรวจสอบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

1.2 วิธีดำเนินการศึกษา

1.2.1 ประชากรที่ทำการศึกษา คือ เจ้าพนักงานตรวจสอบทรัพย์สินในส่วนกลาง ที่ปฏิบัติงานใน สังกัดสำนักทะเบียนและพัฒนาระบบตรวจสอบ สำนักตรวจสอบทรัพย์สินภาค การเมือง สำนักตรวจสอบทรัพย์สินภาครัฐและรัฐวิสาหกิจ และสำนักส่งเสริมการตรวจสอบทรัพย์สินภาคการเมืองส่วนท้องถิ่น จำนวน 83 คน

1.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ในการศึกษาครั้งนี้ได้แก่ แบบสอบถาม ที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ซึ่งเป็นคำถามแบบปลายเปิดและคำถามแบบปลายปิด โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน

1.2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล ในการศึกษาครั้งนี้มีการรวบรวมข้อมูล ปฐมภูมิโดยใช้แบบสอบถาม เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่ง ได้ศึกษาจากประชากร คือ เจ้าพนักงานตรวจสอบทรัพย์สินในส่วนกลาง เมื่อได้รับแบบสอบถามกลับคืน จึงทำการนับจำนวน ตรวจสอบความถูกต้องและครบถ้วนของแบบสอบถาม บันทึกข้อมูลและประมวลผลข้อมูล

1.2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยหาค่าทางสถิติ ดังนี้ วิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้สถิติเชิงพรรณนา คือ ความถี่ และร้อยละ วิเคราะห์ระดับประสิทธิภาพกระบวนการตรวจสอบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ใช้สถิติค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) วิเคราะห์คำถามปลายเปิดเกี่ยวกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพกระบวนการตรวจสอบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

1.3 ผลการศึกษา

ผลการศึกษาในระดับประสิทธิภาพของกระบวนการตรวจสอบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ สรุปได้ดังนี้

1.3.1 ปัจจัยส่วนบุคคลของเจ้าพนักงานตรวจสอบทรัพย์สินในส่วนกลาง พบว่าส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 31-40 ปี มีการศึกษาระดับปริญญาตรี ตำแหน่งเจ้าพนักงานตรวจสอบทรัพย์สินชำนาญการ โดยมีประสบการณ์การทำงานด้านตรวจสอบทรัพย์สินระหว่าง 1-5 ปี และปฏิบัติงานสังกัดสำนักตรวจสอบทรัพย์สินภาครัฐและรัฐวิสาหกิจ มากที่สุด

1.3.2 ระดับประสิทธิภาพของกระบวนการตรวจสอบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมากในทุกๆ ด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ ด้านการปฏิบัติงานตรวจสอบด้านการรายงานผลการตรวจสอบ และด้านการรับบัญชี โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) ด้านการรับบัญชี พบว่า โดยรวม มีประสิทธิภาพในระดับมาก โดย มากที่สุด ซึ่งมีประสิทธิภาพในระดับมาก คือ ช่องทางในการรับยื่นบัญชีที่มีหลายช่องทาง ผู้ยื่นสามารถเลือกยื่นบัญชีได้ตามความต้องการ ซึ่งสร้างความสะดวกแก่ผู้ยื่นบัญชี รองลงมาซึ่งอยู่ในระดับมาก คือ การตรวจสอบบัญชีและเอกสารประกอบ มีความถูกต้อง และสามารถถ่วงรอนความถูกต้องของแบบบัญชีและเอกสารประกอบในเบื้องต้นได้ และน้อยที่สุดซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง คือ ความมีประสิทธิภาพและความเหมาะสมของ ระบบสารสนเทศต่อการปฏิบัติงาน และความเพียงพอ ของบุคลากรในการรับบัญชีกับปริมาณงาน ตามลำดับ นอกจากนี้ยังพบว่ากระบวนการด้านการรับบัญชีในบางข้อมีประสิทธิภาพในระดับปานกลางเช่นกัน ได้แก่ ความเหมาะสมของระยะเวลาในการส่ง

มอบบัญชีให้กับสำนักตรวจสอบทรัพย์สินที่รับผิดชอบ เพื่อดำเนินการตรวจสอบ และความรู้และความสามารถของบุคลากรด้านการรับบัญชีที่มีต่อการปฏิบัติงาน

2) ด้านการปฏิบัติงานตรวจสอบ พบว่าโดยรวมมีประสิทธิภาพในระดับมาก โดยมากที่สุด ซึ่งมีประสิทธิภาพในระดับมากที่สุด คือ มี การตรวจสอบ ทรัพย์สินและหนี้สินตามเอกสารประกอบ ว่าเอกสารประกอบสามารถพิสูจน์ความถูกต้องและความมีอยู่จริงกับทรัพย์สิน และหนี้สินที่ผู้ยื่นแสดงมาในแบบบัญชี รองลงมาซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด คือมีการตรวจสอบ ระยะเวลาการยื่นบัญชี ว่า ผู้ยื่นได้ยื่นบัญชีภายในระยะเวลาที่กำหนดหรือไม่ และมีการ ตรวจสอบ วันที่ผู้ยื่นมีหน้าที่แสดงรายการทรัพย์สิน ว่าผู้ยื่นได้แสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ตรงกับวันที่ตนมีหน้าที่ยื่นบัญชี หรือไม่ และน้อยที่สุดซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง คือเรื่องเทคโนโลยี ที่ใช้ในการปฏิบัติงานตรวจสอบ มีความเหมาะสม สามารถสนับสนุนและรองรับการปฏิบัติงาน ตรวจสอบได้ และผู้ยื่นบัญชีมีความรู้ความเข้าใจในการยื่นบัญชี สามารถยื่นบัญชีและเอกสาร ประกอบครบถ้วนถูกต้องและภายในระยะเวลาที่กำหนด ตามลำดับ นอกจากนี้ยังพบว่า กระบวนการด้านการปฏิบัติงานตรวจสอบในบางข้อมีประสิทธิภาพในระดับปานกลางเช่นกัน ได้แก่ ความเหมาะสมของแบบบัญชี ที่ให้ข้อมูลของผู้ยื่นบัญชี เพียงพอต่อการตัดสินใจของ ผู้ตรวจสอบ อัตรากำลังด้านการตรวจสอบทรัพย์สินมีเพียงพอและสัมพันธ์กับปริมาณงานที่ต้อง รับผิดชอบ และการกำหนดตำแหน่งผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินในปัจจุบัน มีจำนวนที่เหมาะสม

3) ด้านการรายงานผลการตรวจสอบ พบว่า โดยรวม มีประสิทธิภาพ ในระดับมาก โดยมากที่สุด ซึ่งมีประสิทธิภาพในระดับมาก คือรูปแบบของรายงานผลการตรวจสอบ เป็นมาตรฐานเดียวกัน มีความเหมาะสมและให้ข้อมูลที่ครบถ้วนต่อการพิจารณาของผู้บริหาร รองลงมาซึ่งอยู่ในระดับมาก คือ การเสนอผลการตรวจสอบผ่านหัวหน้างานเป็นการถ่วงรอง ความถูกต้องของผลการตรวจสอบช่วยให้ผลการตรวจสอบมีความถูกต้องและเชื่อถือได้ยิ่งขึ้น และน้อยที่สุดซึ่งอยู่ในระดับมาก คือ รายงานผลการตรวจสอบที่เสนอต่อผู้บริหารมีความชัดเจน โดย ไม่มีข้อสงสัยในประเด็นต่างๆ ที่ต้องให้ผู้ตรวจสอบชี้แจงเพิ่มเติมหรือหาหลักฐานเพิ่มเติม

4) ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพกระบวนการ ตรวจสอบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ได้มีผู้ให้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 38.55 สรุปได้ดังนี้

(1) ด้านการรับบัญชี มีความเห็นและข้อเสนอแนะว่า ควร เพิ่มจำนวน และให้ความรู้แก่บุคลากรในการรับบัญชีให้มากขึ้น และสำนักทะเบียนและพัฒนาระบบตรวจสอบ ควรใช้เวลาในการส่งมอบบัญชีให้กับสำนักที่รับผิดชอบตรวจสอบเร็วขึ้น เพื่อให้สามารถ ตรวจสอบได้ทันเวลา

(2) ด้านการปฏิบัติงานตรวจสอบ มีความเห็นและข้อเสนอแนะว่า ควรมีการให้ความรู้ เกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีการในการยื่นบัญชี แก่ผู้ยื่นบัญชี เพื่อที่จะได้สามารถยื่น บัญชีได้อย่างถูกต้องครบถ้วน การเข้าถึงข้อมูลเชิงลึกของผู้ยื่นบัญชียังมีข้อจำกัดในหลายๆ ด้าน การ ขอความร่วมมือไปยังหน่วยงานที่เป็นเจ้าของข้อมูลใช้ระยะเวลานาน ควรมีการนำระบบเทคโนโลยี ที่มีความเหมาะสมมาใช้ในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ ให้มากยิ่งขึ้น และ จำนวน บัญชีที่ต้อง ดำเนินการตรวจสอบมีปริมาณมากกว่าอัตรากำลังของเจ้าหน้าที่ด้านการตรวจสอบ

(3) ด้านการรายงานผลการตรวจสอบ มีความเห็นว่า หัวหน้ากลุ่มหรือ ผู้บริหารมีการแก้ไขรายงานผลการตรวจสอบในส่วนที่ไม่เป็นสาระสำคัญในการตรวจสอบ

2. อภิปรายผล

จากผลการศึกษาประสิทธิภาพของกระบวนการตรวจสอบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน และหนี้สินของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ สามารถ อภิปรายผลการศึกษา ในประเด็นดังต่อไปนี้

2.1 ภาพรวมของกระบวนการตรวจสอบ จากการศึกษาพบว่า กระบวนการตรวจสอบ บัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินใน 3 ด้าน คือ ด้านการรับบัญชี ด้านการปฏิบัติงาน ตรวจสอบ และด้านการรายงานผลการตรวจสอบ โดยรวมมีประสิทธิภาพในระดับมาก น่าจะเป็น เพราะในการปฏิบัติงานเกือบทุกขั้นตอนจะต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบที่กำหนดไว้ จึงส่งผลทำให้ภาพรวมของกระบวนการตรวจสอบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน มีประสิทธิภาพในระดับมาก แต่ในบางขั้นตอนของการปฏิบัติงานยังคงมีประสิทธิภาพในระดับ ปานกลาง ซึ่งควรจะได้รับการปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2.2 ด้านการรับบัญชี โดยรวมการรับบัญชีมีประสิทธิภาพในระดับมาก โดยมี 4 รายการ ที่มีประสิทธิภาพในระดับปานกลาง ซึ่งข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ จำนวนบุคลากรในการรับบัญชีกับ ปริมาณงานที่ต้องดำเนินการ รองลงมาคือ ประสิทธิภาพและความเหมาะสมของระบบตรวจสอบ ทรัพย์สินที่ใช้ในการตรวจสอบ ระยะเวลาในการส่งมอบบัญชีให้กับสำนักตรวจสอบทรัพย์สิน ที่รับผิดชอบเพื่อดำเนินการ และความรู้และความสามารถในการปฏิบัติงานของบุคลากรในการรับ บัญชี ตามลำดับ

ซึ่งผลการศึกษาข้างต้นสอดคล้องกับภริสุตา นิลวรรณ และคณะ (2552) ที่ศึกษา ปัญหาการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง โดยผลการศึกษาพบว่า ปัญหาสำคัญของการตรวจสอบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ส่วนหนึ่งเกิดจากการมี บุคลากรไม่เพียงพอกับปริมาณงาน ระบบสารสนเทศที่มีอยู่ไม่สามารถตอบสนองความต้องการใน การทำงาน และสอดคล้องกับวรวิทย์ สุขบุญ (2546) ที่ศึกษาเรื่องการตรวจสอบทรัพย์สินและ หนี้สินของนักการเมือง โดยผลการศึกษาพบว่า ปัญหาและอุปสรรคสำคัญในการตรวจสอบส่วน หนึ่งหนึ่งเกิดจาก การมีปริมาณคนไม่เพียงพอกับปริมาณงานและการขาดเทคโนโลยีสารสนเทศที่มี ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน

2.3 ด้านการปฏิบัติงานตรวจสอบ โดยรวม การปฏิบัติงานตรวจสอบ มีประสิทธิภาพ ในระดับมาก โดยมี 6 รายการ ที่มีประสิทธิภาพในระดับปานกลาง ซึ่งข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ความรู้ความเข้าใจของผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีการยื่นบัญชีที่ถูกต้อง รองลงมา คือ ประสิทธิภาพของเทคโนโลยีหรือระบบสารสนเทศที่สนับสนุนและรองรับการปฏิบัติงาน ตรวจสอบ ขั้นตอนและระยะเวลาในการเข้าถึงข้อมูลของผู้ยื่นบัญชีและการขอเอกสารหลักฐานจาก หน่วยงานภายนอก อัตรากำลังของภารกิจด้านตรวจสอบทรัพย์สินกับปริมาณงานที่ต้องรับผิดชอบ ความเหมาะสมของจำนวนของผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชี และความเหมาะสมของแบบบัญชี ตามลำดับ

ซึ่งผลการศึกษาข้างต้น สอดคล้องกับวชิร สงบพันธ์ (2552) ที่ศึกษาเรื่องการเพิ่ม ประสิทธิภาพการตรวจสอบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ผู้ดำรง ตำแหน่งทางการเมือง (เฉพาะกรณีกรรมการและผู้บริหารสูงสุดของรัฐวิสาหกิจ) โดยผลการศึกษา พบว่า การตรวจสอบยังไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอส่วหนึ่งเกิดจากการมีจำนวนบัญชีแสดงรายการ ทรัพย์สินและหนี้สินที่ต้องตรวจสอบเป็นจำนวนมาก ทำให้มีบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและ หนี้สินค้างการตรวจสอบเป็นจำนวนมาก นอกจากนี้ยังเห็นว่าควรมีการปรับปรุงแบบฟอร์มการยื่น บัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินให้สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น และสุวณี คัมภกสิกิจ (2551) ที่ศึกษา เรื่องปัญหาการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง แนวทางการ แก้ปัญหาเพื่อการเพิ่มประสิทธิภาพ โดยผลการศึกษาพบว่า ปัญหาและอุปสรรคส่วนหนึ่งเกิดจาก

การขาดการพัฒนาบุคลากรและแนวทางในการตรวจสอบ ส่วนสมชาย เจตชวลิต (2548) ที่ศึกษา ปัญหาและอุปสรรคการตรวจสอบทรัพย์สินของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ผลการศึกษาพบว่าปัญหา การปฏิบัติงานด้านการตรวจสอบทรัพย์สินเกิดจากปัญหาทางด้านกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ ไม่เหมาะสม ควรมีการแก้ไข เนื่องจากมีการกำหนดตำแหน่งจำนวนของผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดง รายการทรัพย์สินและหนี้สินมากเกินไปจนความจำเป็นในตำแหน่งที่มีความเสี่ยงในการทุจริตน้อย ส่งผล ทำให้มีบัญชีที่ต้องดำเนินการตรวจสอบมาก เป็นการเพิ่มภาระในการทำงานทุกขั้นตอน ดังนั้นจึง ควรลดจำนวนผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีลง นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับนภมณ พรแก้ว (2548) ที่ศึกษาเรื่อง ปัญหาและอุปสรรคของคณะกรรมการ ป.ป.ช. กับ การตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ดำรง ตำแหน่งทางการเมือง โดยผลการศึกษาพบว่า ส่วนหนึ่งปัญหาเกิดจากผู้ยื่นบัญชีขาดความรู้ความ เข้าใจเกี่ยวกับการแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ใช้แบบบัญชีไม่ถูกต้อง แนบเอกสารประกอบ ไม่ถูกต้องครบถ้วน

2.4 ด้านการรายงานผลการตรวจสอบ โดยรวม การรายงานผลการตรวจสอบ มี ประสิทธิภาพในระดับมาก โดยน้อยที่สุดซึ่งมีประสิทธิภาพในระดับมาก คือ เรื่องของความชัดเจน ของรายงานผลการตรวจสอบที่เสนอต่อผู้บริหาร ที่ยังมีประเด็นข้อสงสัยที่ต้องให้ผู้ตรวจสอบชี้แจง หรือหาหลักฐานเพิ่มเติม

สาเหตุที่ทำให้เรื่องความชัดเจนของรายงานผลการตรวจสอบที่เสนอต่อผู้บริหาร ยังมีประเด็นข้อสงสัยที่ทำให้ผู้ตรวจสอบต้องชี้แจงหรือหาหลักฐานเพิ่มเติม นั้น ส่วนหนึ่งน่าจะเกิด จากความรู้และทักษะในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ และนอกจากนี้การตรวจสอบบัญชีแสดง รายการทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ยื่นบัญชีบางราย มีกรณีจำเป็นต้องหาเอกสารหลักฐานหรือข้อมูล ประกอบการพิจารณา เพื่อให้ผลการตรวจสอบมีความสมบูรณ์และครบถ้วน แต่อำนาจในการเข้าถึง ข้อมูลบางประเภทถูกจำกัดไว้ ซึ่งสอดคล้องกับภริสุดา นิลวรรณและคณะ (2552) ที่ศึกษาปัญหา การตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง โดยผลการศึกษาพบว่า ปัญหา สำคัญของการตรวจสอบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ส่วนหนึ่งเกิดจากการที่เจ้าหน้าที่ ไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลเชิงลึกของผู้ยื่นบัญชีได้ และสอดคล้องกับโกวิท กังสนันท์และคณะ (2546) ที่ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาองค์กรและการเพิ่มขีดความสามารถของสำนักงาน ป.ป.ช. โดยผล การศึกษาพบว่า ปัญหาและอุปสรรคของภารกิจด้านการตรวจสอบทรัพย์สินมีหลายประการ ส่วนหนึ่งเกิดจาก การขาดการเชื่อมโยงข้อมูลที่เป็นในการตรวจสอบจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งนี้

จากการศึกษาพบว่า ประสิทธิภาพของกระบวนการตรวจสอบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ในทุกๆ ด้านของกระบวนการตรวจสอบ ซึ่งประกอบด้วย ด้านการรับบัญชี ด้านการปฏิบัติงานตรวจสอบ และด้านการรายงานผลการตรวจสอบ แต่อย่างไรก็ดีเมื่อพิจารณาในแต่ละขั้นตอนที่เกี่ยวข้องของแต่ละด้านพบว่า ยังมีบางขั้นตอนที่ประสิทธิภาพอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้นจึงควรมีการพัฒนาและปรับปรุงขั้นตอนดังกล่าวให้ดียิ่งขึ้น เพื่อให้กระบวนการตรวจสอบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยมีข้อเสนอแนะในแต่ละกระบวนการตรวจสอบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ดังนี้

3.1.1 ด้านการรับบัญชี ผลการศึกษาพบว่า รายการ หรือขั้นตอน ที่มีประสิทธิภาพในระดับปานกลาง ประกอบด้วย จำนวนบุคลากรในการรับบัญชีกับปริมาณงานที่ต้องดำเนินการ ประสิทธิภาพและความเหมาะสมของระบบตรวจสอบทรัพย์สินที่ใช้ในการตรวจสอบ ระยะเวลาในการส่งมอบบัญชีให้กับสำนักตรวจสอบทรัพย์สินที่รับผิดชอบเพื่อดำเนินการ และ ความรู้และความสามารถในการปฏิบัติงานของบุคลากรในการรับบัญชี เมื่อพิจารณาจากรายการดังกล่าวข้างต้นแล้ว สำนักงาน ป.ป.ช. ควรดำเนินการดังนี้

1) ควรมีการจัดฝึกอบรม เพื่อเป็นการพัฒนาความรู้และความสามารถของบุคลากรในการรับบัญชีให้มากยิ่งขึ้น ซึ่งจะส่งผลทำให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างถูกต้องครบถ้วน และรวดเร็ว

2) ควรเพิ่มอัตรากำลังของบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านการรับบัญชีให้มีจำนวนที่เหมาะสมกับปริมาณงานที่ต้องดำเนินการ โดยอาจนำเอาจำนวนบัญชีที่เคยรับในรอบปีที่ผ่านมาเป็นเกณฑ์การพิจารณาในการจัดสรรอัตรากำลัง โดยเมื่อบุคลากรมีจำนวนที่เพียงพอเหมาะสมและมีความรู้และทักษะในการปฏิบัติงานที่ดีย่อมส่งผลทำให้ระยะเวลาในการจัดส่งบัญชีให้กับสำนักที่รับผิดชอบลดลงตามไปด้วย

3) ควรมีการพัฒนาและปรับปรุงระบบสารสนเทศที่ใช้ในการรับบัญชีให้สามารถรองรับการปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสม ง่ายและสะดวกต่อการใช้งาน นอกจากนี้ ระบบที่ดีควรมีประสิทธิภาพเพียงพอ สามารถรองรับต่อการใช้งานพร้อมๆ กันจำนวนมาก

3.1.2 ด้านการปฏิบัติงานตรวจสอบ ผลการศึกษาพบว่า รายการหรือขั้นตอนที่มีประสิทธิภาพในระดับปานกลาง ประกอบด้วย ความรู้ความเข้าใจของผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีเกี่ยวกับ หลักเกณฑ์และวิธีการยื่นบัญชีที่ถูกต้อง ประสิทธิภาพของเทคโนโลยีหรือระบบสารสนเทศ ที่สนับสนุนและรองรับการปฏิบัติงานตรวจสอบ ขั้นตอนและระยะเวลาในการเข้าถึงข้อมูลของผู้ยื่น บัญชีและการขอเอกสารหลักฐานจากหน่วยงานภายนอก อัตรากำลังของภารกิจด้านตรวจสอบ ทรัพยากรสัมพันธ์กับปริมาณงานที่ต้องรับผิดชอบ ความเหมาะสมของจำนวนของผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชี และความเหมาะสมของแบบบัญชี เมื่อพิจารณาจากรายการดังกล่าวข้างต้นแล้ว สำนักงาน ป.ป.ช. ควรดำเนินการดังนี้

1) ควรมีการศึกษา เพื่อพัฒนาและ ปรับปรุงแบบบัญชีให้มีความเหมาะสม โดยแบบบัญชี ควรมีความชัดเจน มีคำชี้แจงหลักเกณฑ์และวิธีการในการกรอกข้อมูลอย่างละเอียด เพื่อให้ผู้ยื่นบัญชีเข้าใจและสามารถกรอกข้อมูลได้อย่างถูกต้อง ซึ่งจะส่งผลทำให้ผู้ปฏิบัติงานได้ ข้อมูลที่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน

2) ควรมีการศึกษา เพื่อพิจารณากำหนดตำแหน่งของผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีให้มีความเหมาะสม เพราะเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อจำนวนบัญชีที่ต้องดำเนินการตรวจสอบโดยตรง ทั้งนี้ อาจกำหนดตำแหน่งที่มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชี โดยพิจารณา จากอำนาจหน้าที่หรือ ความเสี่ยงในการที่ จะทุจริตว่ามีมากน้อยเพียงใดเป็นเกณฑ์ในการพิจารณาจัดลำดับ เป็นต้น

3) ควรมีการสำรวจหรือศึกษา อัตรากำลังที่เหมาะสมของภารกิจด้านการ ตรวจสอบทรัพยากรสัมพันธ์กับปริมาณงานที่ต้องดำเนินการ โดยพิจารณาจากจำนวนงานที่ต้องรับผิดชอบ ต่อเจ้าหน้าที่หนึ่งคนว่าควรต้องรับผิดชอบเท่าใด เพื่อให้เจ้าหน้าที่แต่ละรายสามารถปฏิบัติงานได้ อย่างมีประสิทธิภาพ

4) ควรจัดให้มีศูนย์ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ยื่นบัญชี ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการ ตรวจสอบทรัพยากรอย่างเป็นระบบ โดยมีการกำหนดขั้นตอน วิธีการ และอำนาจในการเข้าถึง ข้อมูลที่ชัดเจนว่าเจ้าหน้าที่ในแต่ละระดับสามารถเข้าถึงข้อมูลดังกล่าวได้มากน้อยเพียงใดให้ชัดเจน ทั้งนี้เพื่อให้ง่ายและสะดวกแก่การสืบค้นข้อมูลที่เป็นต่อการพิจารณาตรวจสอบ ในส่วนของการ ขอข้อมูลจากหน่วยงานภายนอก เห็นว่าควรมีการจัดทำบันทึกหรือความตกลงร่วมกันในการขอ ข้อมูล เพื่อให้ได้รับข้อมูลอย่างรวดเร็วและครบถ้วน โดยอาจมีการมอบหมายผู้ที่รับผิดชอบในการ ติดต่อประสานงาน โดยตรงกับหน่วยงานนั้นๆ เป็นต้น

5) การศึกษา และออกแบบระบบสารสนเทศที่ใช้ในการปฏิบัติงาน ตรวจสอบให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับการปฏิบัติงาน ซึ่งอาจใช้การสอบถามจาก เจ้าพนักงานตรวจสอบทรัพย์สินว่าระบบตรวจสอบที่ใช้ นั้น ควรประกอบด้วยอะไรบ้าง วิธีการ ตรวจสอบเป็นเช่นใด เพื่อให้สามารถออกแบบให้ตรงต่อความต้องการของผู้ใช้งาน ง่ายต่อการใ้ งาน และสามารถนำมาใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

6) มีการจัดทำคู่มือเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีการในการยื่นบัญชีอย่าง ละเอียดให้กับผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชี เช่น แผ่นพับหรือสื่อประชาสัมพันธ์ และนอกจากนี้ควรจัดการ อบรมหรือการบรรยายให้ความรู้แก่ผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชี โดยอาจแบ่งเป็นกลุ่มๆเช่น กลุ่มผู้ดำรง ตำแหน่งทางการเมืองและกลุ่มเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือกลุ่มที่ไม่เคยยื่นบัญชีกับกลุ่มที่เคยยื่นบัญชีแล้ว เป็นต้น ซึ่งจะทำให้ผู้บรรยายสามารถเตรียมตัวหรือจัดเตรียมข้อมูลให้สอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมาย ได้อย่างเหมาะสม เพื่อให้ผู้ยื่นบัญชีมีความรู้และความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับ หลักเกณฑ์ วิธีการ ระยะเวลาในการยื่นเอกสารหลักฐานที่ใช้ประกอบในการยื่นบัญชีมากยิ่งขึ้น

3.1.3 ด้านการ รายงานผลการตรวจสอบ ผลการศึกษาพบว่า มีประสิทธิภาพ โดยรวมในระดับมาก แต่อย่างไรก็ตาม เรื่องของความชัดเจนของรายงานผลการตรวจสอบที่เสนอ ต่อผู้บริหาร ที่ยังมีประเด็นข้อสงสัยที่ต้องให้ผู้ตรวจสอบชี้แจงหรือหาหลักฐานเพิ่มเติม เป็นสิ่งที่ ควรได้รับการปรับปรุงและพัฒนาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยผู้ศึกษาเห็นว่าสิ่งที่สำคัญคือการ พัฒนาความรู้และทักษะในการรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน เพื่อให้ สามารถเสนอความเห็นและจัดทำรายงานผลการตรวจสอบที่มีความถูกต้อง ครบถ้วน ทำให้การ รายงานผลการตรวจสอบมีความน่าเชื่อถือ และไม่มีประเด็นข้อสงสัยของผู้บริหาร นอกจากนี้การ เชื่อมโยงข้อมูลหรือการเข้าถึงข้อมูลยังเป็นอีกสิ่งหนึ่งที่สำคัญที่จะนำมาใช้ประกอบการรายงานผล การตรวจสอบให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3.1.4 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ในฐานะที่ผู้ศึกษาปฏิบัติงานอยู่ในส่วนของภารกิจ ด้านการตรวจสอบทรัพย์สิน เห็นว่าประสิทธิภาพของการตรวจสอบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน และหนี้สินใน 3 ด้าน ซึ่งประกอบด้วย ด้านการรับบัญชี ด้านการปฏิบัติงานตรวจสอบ และด้านการ รายงานผลการตรวจสอบนั้น จุดเริ่มต้นที่สำคัญของกระบวนการอยู่ที่ความรู้และความเข้าใจของผู้มี หน้าที่ยื่นบัญชีเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีการยื่นบัญชีที่ถูกต้อง เพราะเมื่อผู้ยื่นบัญชีสามารถยื่นบัญชี ได้อย่างถูกต้องแล้ว พนักงานเจ้าหน้าที่ก็สามารถตรวจสอบความถูกต้องและความมีอยู่จริง รวมทั้ง ความเปลี่ยนแปลงของทรัพย์สินได้อย่างรวดเร็ว ไม่ต้องเสียเวลาในการติดตามเอกสารที่ผู้ยื่นบัญชี แนบเอกสารประกอบ ไม่ถูกต้องครบถ้วน ซึ่งจะส่งผลดีต่อการปฏิบัติงานในขั้นตอนอื่นๆ

3.2 ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 ควรมีการศึกษา ออกแบบและปรับปรุง ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ให้มีความเหมาะสมกับการปฏิบัติงาน ด้านการตรวจสอบ ทรัพย์สิน และหนี้สิน เพื่อให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3.2.2 ควรมีการศึกษา ออกแบบและปรับปรุง แบบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน และหนี้สิน ให้มีความเหมาะสม เพื่อให้สามารถได้ข้อมูลที่เพียงพอและเป็นประโยชน์ในการตัดสินใจของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานและผู้มีบัญชีสามารถเข้าใจได้ง่าย

บรรณานุกรม

มหาวิทยาลัย

สกลนครราชภัฏ

บรรณานุกรม

- โกวิทย์ กังสนันท์ ทิพาพร พิมพิสุทธิ์ และเมธาวุฒิ พิรพรวิฑูร (2546) การพัฒนาองค์กรและการเพิ่มขีดความสามารถของสำนักงาน ป.ป.ช. สำนักงาน ป.ป.ช. มีสเตอร์กอบปี่
- จารุวรรณ สุขุมาลพงษ์ (2556) “แนวโน้มของคอร์รัปชันในประเทศไทย” (ออนไลน์) สืบค้นเมื่อวันที่ 14 มีนาคม 2557 จาก http://www.parliament.go.th/ewtadmin/ewt/elaw_parcy/download/article/article_20131025135448.pdf
- จิตติมา อัครคติพงศ์ (2556) เอกสารประกอบการสอนวิชาการพัฒนาประสิทธิภาพในการทำงาน (ออนไลน์) สืบค้นเมื่อวันที่ 11 เมษายน 2557 จาก <http://gallery.aro.ac.th/manager/hr/pdf/Efficiency Development.pdf>
- ชาริณี จักรใจ (2553) การเสริมสร้างประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของพนักงานบริษัท อาร์ เค ยูเนี่ยน คอนสตรัคชั่น จำกัด ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต
- นราศรี ไวนิชกุล และชูศักดิ์ อุดมศรี (2554) *ระเบียบวิธีวิจัยธุรกิจ* พิมพ์ครั้งที่ 21 กรุงเทพมหานคร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- นภมณ พรแก้ว (2548) การตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินและการประเมินมูลค่าทรัพย์สินของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- ปัญญา บุรณะนนทสิริ (2549) ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักอำนวยการ กระทรวงศึกษาธิการ ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- “ประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ว่าการแบ่งส่วนราชการภายในและอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติพ.ศ. 2554” (2554,11 กุมภาพันธ์) *ราชกิจจานุเบกษาฉบับกฤษฎีกา* เล่ม 128 ตอนที่ 8 ก หน้า 22-49
- _____ . (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2556 (2556,18 กรกฎาคม 2556) *ราชกิจจานุเบกษาฉบับกฤษฎีกา* เล่ม 130 ตอนที่ 95 ก หน้า 4-6
- “พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2550 และ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2554” สำนักงาน ป.ป.ช. (2554) กรุงเทพมหานคร

ภริสุดา นิลวรรณและมุกิตา แมนเมตตกุล (2552) ปัญหาการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินของ
ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง : สำนักตรวจสอบทรัพย์สินภาคการเมือง 1

รายงานการวิจัยสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ
“รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2550” (2550) กรุงเทพมหานคร พิรภาส
“ระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการ
ตรวจสอบความถูกต้องและความมีอยู่จริงรวมทั้งความเปลี่ยนแปลงของทรัพย์สินและ
หนี้สินของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดง
รายการทรัพย์สินและหนี้สิน พ.ศ.2550” (2555,5 ตุลาคม) ราชกิจจานุเบกษาฉบับ
กฤษฎีกา เล่ม 129 ตอนที่ 95 ก หน้า 3-14

รังสิมา มั่นใจจารย์ (2549) การเพิ่มประสิทธิภาพในองค์กร กรุงเทพมหานคร พัฒนาวิชาการ (2535)

วชิร สงบพันธ์ (2552) การเพิ่มประสิทธิภาพการตรวจสอบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน
ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูง (เฉพาะกรณีกรรมการและผู้บริหารสูงสุด
ของรัฐวิสาหกิจ) วิจัยส่วนบุคคล วิทยาลัยการยุติธรรม สำนักงานศาลยุติธรรม

วรวิทย์ สุขบุญ (2552) การตรวจสอบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ดำรงตำแหน่ง
ทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐ เอกสารส่วนบุคคล

—————. (2546) การตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินของนักการเมือง
หลักสูตรประกาศนียบัตรชั้นสูง การบริหารงานภาครัฐและกฎหมายมหาชน รุ่นที่ 2
สถาบันพระปกเกล้า

สมใจ ลักษณะ (2542) การพัฒนาประสิทธิภาพในการทำงาน (Efficiency Development)
กรุงเทพมหานคร ศูนย์การพิมพ์สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา

สมชาย เจตชวลิต (2548). ปัญหาและอุปสรรคการตรวจสอบทรัพย์สินของคณะกรรมการ ป.ป.ช. :
วิจัยส่วนบุคคล วิทยาลัยเสนาธิการทหาร

สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2546) ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์ พิมพ์ครั้งที่ 12
กรุงเทพมหานคร เฟื่องฟ้าพรินต์ติ้ง

สุวณี คัมมกสิกิจ (2551) ปัญหาการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูง
แนวทางการแก้ปัญหาเพื่อการเพิ่มประสิทธิภาพ รายงานการวิจัยสำนักงาน
คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

- สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (2548) *คู่มือการตรวจสอบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน* กรุงเทพมหานคร ห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล สหประชาพาณิชย์
- . (2555) *คู่มือการตรวจสอบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน* กรุงเทพมหานคร เซเวน พรินติ้ง กรุป
- . (2540) มติคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ครั้งที่ 5/2540 เมื่อวันที่ 26 ธันวาคม 2540
- . (2555) รายงานผลการตรวจสอบและผลการปฏิบัติหน้าที่ประจำปี พ.ศ.2554. กรุงเทพมหานคร แอคมี่ พรินติ้ง
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ “แนวคิดการบริหารราชการยุคใหม่” (ออนไลน์) สืบค้นเมื่อวันที่ 11 เมษายน 2557 จาก <http://203.155.220.174/pdf/lean.pdf>.
- เสวณีย์ ไทยรุ่งโรจน์ (2551) โครงการประเมินสถานการณ์ด้านการทุจริตในประเทศไทย รายงานการวิจัยสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ
- อนงเงา พูลเพิ่ม (2552) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงาน บริษัทแอ็ดวานซ์ แพคเกจจิ้ง จำกัด ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
- <http://www.transparency-thailand.org> เข้าถึงเมื่อวันที่ 14 มีนาคม 2557

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัย

สกลนครราชภัฏ

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบแบบสอบถาม

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบแบบสอบถาม

1. นางจันทิรา จิตรชื่น

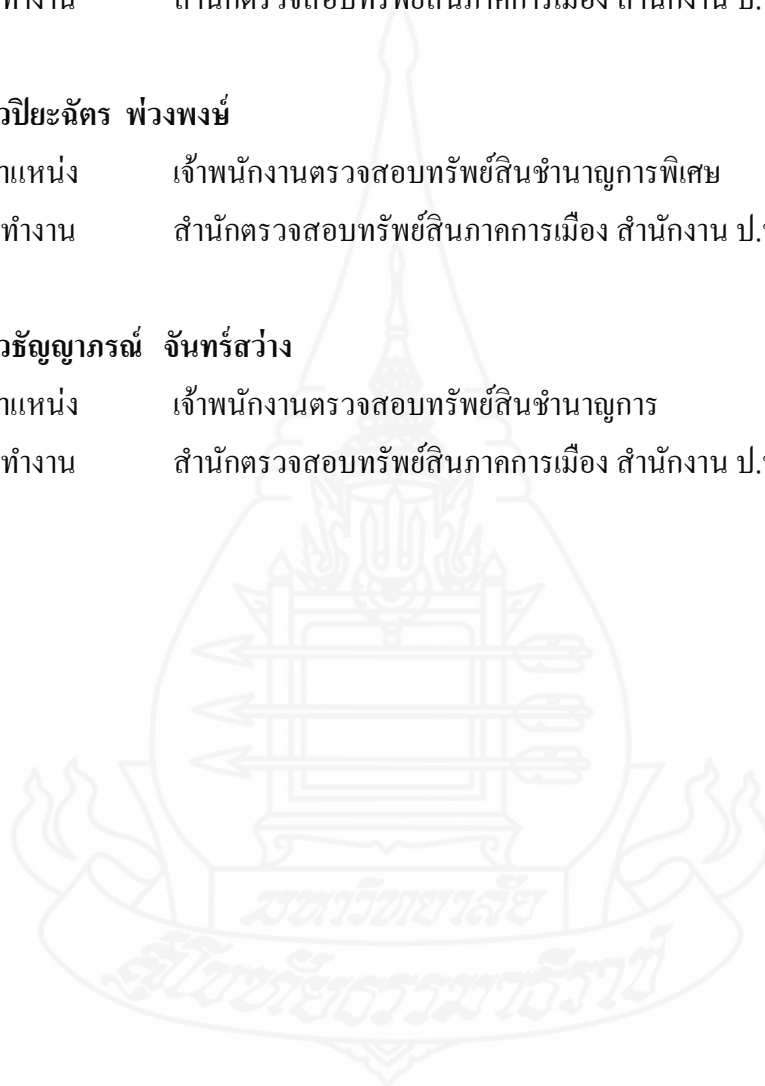
ตำแหน่ง   เจ้าพนักงานตรวจสอบทรัพย์สินเชี่ยวชาญ
ที่ทำงาน   สำนักงานตรวจสอบทรัพย์สินภาคการเมือง สำนักงาน ป.ป.ช.

2. นางสาวปิยะฉัตร พ่วงพงษ์

ตำแหน่ง   เจ้าพนักงานตรวจสอบทรัพย์สินชำนาญการพิเศษ
ที่ทำงาน   สำนักงานตรวจสอบทรัพย์สินภาคการเมือง สำนักงาน ป.ป.ช.

3. นางสาวธัญญาภรณ์ จันทร์สว่าง

ตำแหน่ง   เจ้าพนักงานตรวจสอบทรัพย์สินชำนาญการ
ที่ทำงาน   สำนักงานตรวจสอบทรัพย์สินภาคการเมือง สำนักงาน ป.ป.ช.

ภาคผนวก ข
แบบสอบถาม

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง การเพิ่มประสิทธิภาพกระบวนการตรวจสอบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน
ของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้ต้องการสอบถามการปฏิบัติงานและความคิดเห็นของท่าน เกี่ยวกับกระบวนการรับบัญชี กระบวนการปฏิบัติงานตรวจสอบ และกระบวนการรายงานผลการตรวจสอบ เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการเพิ่มประสิทธิภาพการกระบวนการตรวจสอบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ การให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง ผู้วิจัยจะสงวนคำตอบของท่านเป็นความลับ โดยจะเสนอผลการวิเคราะห์เป็นภาพรวม ซึ่งคาดว่าผลการวิจัยจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนากระบวนการตรวจสอบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต่อไป

ผู้วิจัยใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านได้โปรดตอบแบบสอบถามนี้ทุกข้อตามความเป็นจริงมากที่สุด และขอขอบพระคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีที่เสียสละเวลาในการตอบแบบสอบถามในครั้งนี้

แบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ประสิทธิภาพของกระบวนการตรวจสอบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน
ใน 3 ด้าน คือ ด้านการรับบัญชี ด้านการปฏิบัติงานตรวจสอบ และด้านการรายงานผลการตรวจสอบ

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพกระบวนการตรวจสอบบัญชี
แสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน

ตอนที่ 1

ปัจจัยส่วนบุคคลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความต่อไปนี้และใส่เครื่องหมาย ✓ ลงใน หรือเติมข้อความในช่องว่าง
ในแต่ละข้อคำถามที่ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับท่านมากที่สุด

ข้อ 1 เพศ

1. ชาย
 2. หญิง

ข้อ 2 อายุ

1. 21-30 ปี   3. 41-50 ปี
 2. 31-40 ปี   4. 51-60 ปี

ข้อ 3 ระดับการศึกษาสูงสุด

1. ปริญญาตรี   2. ปริญญาโท

ข้อ 4 ประสบการณ์ในการทำงานด้านการตรวจสอบทรัพย์สิน

1. 1-5 ปี   3. 11-15 ปี
 2. 6-10 ปี   4. 16-20 ปีขึ้นไป

ข้อ 5 ตำแหน่งหน้าที่ในปัจจุบัน

1. เจ้าหน้าที่งานตรวจสอบทรัพย์สินปฏิบัติการ
 2. เจ้าหน้าที่งานตรวจสอบทรัพย์สินชำนาญการ
 3. เจ้าหน้าที่งานตรวจสอบทรัพย์สินชำนาญการพิเศษ
 4. เจ้าหน้าที่งานตรวจสอบทรัพย์สินเชี่ยวชาญ

ข้อ 6 หน่วยงานที่ปฏิบัติหน้าที่

1. สำนักทะเบียนและพัฒนาระบบตรวจสอบ
 2. สำนักตรวจสอบทรัพย์สินภาคการเมือง
 3. สำนักตรวจสอบทรัพย์สินภาครัฐและรัฐวิสาหกิจ
 4. สำนักส่งเสริมการตรวจสอบทรัพย์สินภาคการเมืองส่วนท้องถิ่น

ตอนที่ 2

ประสิทธิภาพของกระบวนการตรวจสอบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องตัวเลขตามที่เป็นจริงเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน และความคิดเห็นของท่าน เกี่ยวกับประสิทธิภาพของกระบวนการตรวจสอบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ในด้านการรับบัญชี ด้านการปฏิบัติงานตรวจสอบ และด้านการรายงานผลการตรวจสอบ เพียง 1 ช่อง โดยตัวเลขในแต่ละช่องถูกกำหนดให้มีระดับคะแนนของความคิดเห็น ดังนี้

- มีการปฏิบัติมากที่สุด (80% ขึ้นไป) หรือเห็นด้วยกับข้อความนั้นมากที่สุด = 5
 มีการปฏิบัติมาก (60 - 79%) หรือเห็นด้วยกับข้อความนั้นมาก = 4
 มีการปฏิบัติปานกลาง (40 - 59%) หรือเห็นด้วยกับข้อความนั้นปานกลาง = 3
 มีการปฏิบัติน้อย (20 - 39%) หรือเห็นด้วยกับข้อความนั้นน้อย = 2
 มีการปฏิบัติน้อยที่สุด (น้อยกว่า 20%) หรือเห็นด้วยกับข้อความนั้นน้อยที่สุด = 1

ข้อที่	ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ/ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
	การรับบัญชี					
1	การตรวจสอบบัญชีและเอกสารประกอบ มีความถูกต้อง และสามารถกลั่นกรองความถูกต้องของแบบบัญชีและเอกสารประกอบในเบื้องต้นได้					
2	การจัดทำใบรับบัญชี ได้มอบใบรับบัญชีให้กับผู้ยื่นบัญชีไว้เป็นหลักฐาน ในการยื่นบัญชีในทุกช่องทางของการยื่นบัญชี					
3	ข้อความที่ระบุใบรับบัญชีที่จัดทำให้กับผู้ยื่นบัญชี ชี้แจงและอธิบายถึงความไม่ถูกต้องหรือครบถ้วนของบัญชีและเอกสารประกอบ ที่ผู้ยื่นสามารถเข้าใจและดำเนินการแก้ไขได้อย่างถูกต้อง					
4	มีการบันทึกข้อมูลของผู้ยื่นบัญชี เพื่อเป็นฐานข้อมูลในระบบตรวจสอบทรัพย์สินอย่างถูกต้องครบถ้วน และแม่นยำ					
5	ช่องทางในการยื่นบัญชี มีหลายช่องทาง ผู้ยื่นสามารถเลือกยื่นบัญชีได้ตามความต้องการ ซึ่งสร้างความสะดวกแก่ผู้ยื่นบัญชี					
6.	ความเหมาะสมของระยะเวลาในการส่งมอบบัญชี ให้กับสำนักตรวจสอบทรัพย์สินที่รับผิดชอบ เพื่อดำเนินการตรวจสอบ					
7	ความเพียงพอของบุคลากรในการรับบัญชี มีจำนวนเพียงพอกับปริมาณงาน					
8	ความรู้และความสามารถของบุคลากรในการรับบัญชี มีความรู้และความสามารถในการปฏิบัติงาน					

ข้อที่	ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ/ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
	การรับบัญชี					
9	ความมีประสิทธิภาพและความเหมาะสมของระบบสารสนเทศในการรับบัญชี ระบบตรวจสอบทรัพย์สินที่ใช้ในการรับบัญชีมีประสิทธิภาพและเหมาะสมต่อการปฏิบัติงาน					
10	ความเพียงพอและเหมาะสมของเครื่องใช้สำนักงาน มีความเพียงพอและเหมาะสมต่อการปฏิบัติงาน					
	การปฏิบัติงานตรวจสอบ					
11	มีการวางแผนการปฏิบัติงาน ประกอบไปด้วยการกำหนดวิธีการ / ขั้นตอน / ระยะเวลาในการตรวจสอบ รวมถึงการจัดลำดับความสำคัญของงานที่ต้องเร่งดำเนินการ					
12	มีการปฏิบัติงานตามขั้นตอน พนักงานเจ้าหน้าที่ได้ปฏิบัติงานตามขั้นตอนที่ระบุไว้ในคู่มือการตรวจสอบอย่างเคร่งครัดทุกขั้นตอน					
13	มีการตรวจสอบว่าผู้ยื่นฯ มีหน้าที่ยื่นบัญชีหรือไม่ โดยตรวจสอบจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง เช่น คำสั่งแต่งตั้ง					
14	มีการตรวจสอบระยะเวลาการยื่นบัญชี ว่าผู้ยื่นฯ ได้ยื่นบัญชีภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดหรือไม่					
15	มีการตรวจสอบวันที่ผู้ยื่นฯ มีหน้าที่แสดงทรัพย์สินและหนี้สิน ว่าผู้ยื่นฯ ได้แสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินตรงกับวันที่ตนมีหน้าที่ยื่นบัญชี					
16	มีการตรวจสอบแบบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ว่าผู้ยื่นฯ ใช้แบบบัญชี ตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ประกาศกำหนดหรือไม่					
17	มีการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินตามเอกสารประกอบ ว่าเอกสารประกอบสามารถพิสูจน์ความถูกต้องและความมีอยู่จริง กับทรัพย์สินและหนี้สินที่ผู้ยื่นฯ แสดงมาในแบบบัญชี					
18	การเข้าถึงข้อมูลของผู้ยื่นฯ และการประสานขอข้อมูลจากหน่วยงานภายนอก เพื่อนำมาใช้ประกอบการพิจารณามีขั้นตอนและระยะเวลาที่เหมาะสม					
19	มีการบันทึกข้อมูลที่ได้จากการตรวจสอบ มีการบันทึกข้อมูลลงในกระดาษทำการของผู้ตรวจสอบอย่างสม่ำเสมอทุกบัญชี					
20	ความเหมาะสมของแบบบัญชี แบบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินมีความเหมาะสม ให้ข้อมูลของผู้ยื่นบัญชี เพียงพอต่อการตัดสินใจของผู้ตรวจสอบ					

ข้อที่	ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ/ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
	การปฏิบัติงานตรวจสอบ					
21	เทคโนโลยีในการปฏิบัติงานตรวจสอบ มีเทคโนโลยีที่เหมาะสม สามารถสนับสนุนและรองรับการปฏิบัติงานตรวจสอบ					
22	ผู้ยื่นบัญชีมีความรู้ความเข้าใจในการยื่นบัญชี ผู้ยื่นบัญชีสามารถยื่นบัญชีและเอกสารประกอบครบถ้วนถูกต้อง และภายในระยะเวลาที่กำหนด					
23	วิธีการตรวจสอบ ทั้ง 3 วิธีที่ใช้อยู่ในปัจจุบันมีความเหมาะสม ทำให้ได้มาซึ่งผลการตรวจสอบที่มีความน่าเชื่อถือ					
24	อัตรากำลัง ด้านการตรวจสอบทรัพย์สินมีเพียงพอและสัมพันธ์กับปริมาณงานที่ต้องรับผิดชอบ					
25	การกำหนดตำแหน่งที่ต้องยื่นบัญชี การกำหนดตำแหน่งผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินในปัจจุบันมีจำนวนที่เหมาะสม					
	การรายงานผลการตรวจสอบ					
26	ความเหมาะสมของรูปแบบรายงาน รูปแบบของผลการตรวจสอบในปัจจุบันมีรูปแบบและเป็นมาตรฐานเดียวกัน มีความเหมาะสมและให้ข้อมูลที่ครบถ้วนต่อการพิจารณาของผู้บริหาร					
27	การเสนอผลการตรวจสอบผ่านหัวหน้างาน เป็นกลั่นกรองความถูกต้องของผลการตรวจสอบ ช่วยทำให้ผลการตรวจสอบมีความถูกต้องและเชื่อถือได้ยิ่งขึ้น					
28	ลำดับขั้นของการเสนอผลการตรวจสอบและระยะเวลาในการกลั่นกรองงานของผู้บังคับบัญชา ลำดับขั้นและระยะเวลา มีความเหมาะสม					
29	รายงานผลการตรวจสอบที่เสนอต่อผู้บริหาร มีความชัดเจน โดยไม่มีข้อสงสัยในประเด็นต่าง ๆ ที่ต้องให้ผู้ตรวจสอบชี้แจงเพิ่มเติมหรือหาหลักฐานเพิ่มเติม					
30	การประกาศผลการตรวจสอบ มีการจัดทำรายงานผลการตรวจสอบ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ตามที่กฎหมายกำหนดไว้					

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพกระบวนการตรวจสอบบัญชีแสดง
รายการทรัพย์สินและหนี้สิน

3.1 ด้านการรับบัญชี

.....
.....
.....

3.2 ด้านการปฏิบัติงานตรวจสอบ

.....
.....
.....

3.3 ด้านการรายงานผลการตรวจสอบ

.....
.....
.....

ขอขอบคุณในความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามครั้งนี้

ภาคผนวก ค

รายการคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้อง

รายการคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้อง

Item Objective Congruency Index (IOC)

แบบสอบถามเรื่อง

การเพิ่มประสิทธิภาพกระบวนการตรวจสอบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน
ของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

สรุปความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ

ด้านการรับบัญชี

คำถาม	คะแนนความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ER	IOC
	ข้อที่	คนที่ 1	คนที่ 2		
1	1	1	1	3	1
2	1	1	1	3	1
3	1	1	1	3	1
4	1	1	1	3	1
5	1	1	1	3	1
6	1	1	1	3	1
7	1	1	1	3	1
8	1	1	1	3	1
9	1	1	1	3	1
10	1	0	1	2	0.67

ด้านการปฏิบัติงานตรวจสอบ

คำถาม	คะแนนความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ER	IOC
	ข้อที่	คนที่ 1	คนที่ 2		
1	1	1	1	3	1
2	1	0	1	2	0.67
3	1	1	1	3	1
4	1	1	1	3	1
5	1	1	1	3	1

ตารางแสดงความสอดคล้องระหว่างแบบสอบถามกับวัตถุประสงค์ (ต่อ)

ด้านการปฏิบัติงานตรวจสอบ (ต่อ)

คำถาม	คะแนนความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ER	IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
6	1	1	0	2	0.67
7	1	1	1	3	1
8	1	1	1	3	1
9	1	0	1	2	0.67
10	1	1	1	3	1
11	1	1	1	3	1
12	1	1	1	3	1
13	1	1	1	3	1
14	1	1	1	3	1
15	1	1	1	3	1

ด้านการรายงานผลการตรวจสอบ

คำถาม	คะแนนความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ER	IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
1	1	1	1	3	1
2	1	1	1	3	1
3	1	1	1	3	1
4	1	1	1	3	1
5	1	0	1	2	0.67
ผลรวม	30	26	29	85	28.35

$$\text{IOC} = 28.35/30$$

$$= 0.94$$

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ	นางกัญชารัตน์ ตันอารีย์
วัน เดือน ปีเกิด	17 มีนาคม 2523
สถานที่เกิด	อำเภอโพทะเล จังหวัดพิจิตร
ประวัติการศึกษา	บธ.บ. (การบัญชี) สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตพระนครศรีอยุธยา วาสுகีรี พ.ศ.2545 น.บ. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช พ.ศ.2555
สถานที่ทำงาน	สำนักตรวจสอบทรัพย์สินภาคการเมือง สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ
ตำแหน่ง	เจ้าพนักงานตรวจสอบทรัพย์สินปฏิบัติการ

